

Bemba: Bible for Ukutendeka
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Ukutendeka

1

¹Pakutendeka, lesa apangile imyulu ne sonde. ²Isonde lyalifye ilya cimfulumfulu umushali nangu cimo. Inmfimfi tyaleshunda pamuli we tenga. Umupashi wakwa Lesa waleshunda oamulu wa menshi. ³Lesa atile, "nakube ulubuto," no lubuto eko lwali. ⁴Lesa amwene ulubuto ukuti lwawama. Apatwile ulubuto kumfimfi. ⁵Lesa ainike ulubuto "akasuba," ne mfimfi ainike "ubushiku." Ifi fyali cungulo no lucelo e bushiku bwantanshi. ⁶Lesa atile. "Napabe umupaka pakati oka menshi, kaili apatulwile amenshi na menshi." ⁷Lesa apangile ulwelele no kupatulula amenshi ayali panshi ya lwelele ukufuma kumenshi ayali pamulu wa lwelele. ifi efyo cali. ⁸Lesa aitile ulwelele "umulu." Ici calu cungulo no lucelo, ubushiku bwa cibili. ⁹Lesa atile, "Lekeni amenshi ayali pesamba wa mjulu yalonganikwe pamo pene, elyo lekeni nomushili uwauma umonekele." ifi efyo cali. ¹⁰Lesa atile umushili uwauma "isonde." namenshi ayalongana pamo "ba bamba." Amwene ukuti cawama. ¹¹Lesa atile, "lekeni isonde limeshe ifyakumena, ifyakymena ififumya inseke ishafipala, imiti itwale ifisabo ifyakwata inseke shafipala." Ifi efyo cali. ¹²Isonde lyameseshe ifitwalo, ifimenwa ifyalefumya inseke ishafiko, nefintu ifilefunya ifisabo ifya fipala, ifyapalana. Lesa acimwene ukuti cawama. ¹³Ici cali cungulo no lucelo, ubushiku bwa citatu. ¹⁴Lesa atile, "namube ulubuto mumulu ulwa kupatulula akasuba ku bushiu elyo kube ne fishibilo, ifya nshita, ifya nshiku ne myaka. ¹⁵Lekeni fibe ulubuto mu mulu ifya kupela ulubuto pe sonde" Efyo cali. ¹⁶Lesa apangile ifya lubuto ifikalamba fibili, ulubuto lukalamba lwakuteka akasuba, elyo ulubuto lunono lwa kuteka ubushiku. Apangile ne ntanda. ¹⁷Lesa afibikile mumulu pakuti filepeela ulubuto pe sonde, ¹⁸Ukuteka akasuba no bushiku, elyo nokupatulula ulubuto ku mfimfi. Lesa amwene ukuti naciwama. ¹⁹Iyi yali cungulo no lucelo ubushiku bwa cine. ²⁰Lesa atile, "lekeni amenshi yesulemo nefya mweo ifibumbwa ifingi kabili lekeni nefyuni fipupuke pa muli we sonde mu lwelele." ²¹Lesa apangile nefya mweo ifikalamba ifya muli bamba, nefya mweo ifya pusana pusana, ifya mweo ifyenda nefya isula mu menshi, monse, nefyuni ifipupuka ifya misango yonse. Lesa amwene ati naciwama. ²²Lesa alifipalile ati, "Sandaneni kabili mfulishe, kabili mwisushe namumenshi yamuli ba bamba. Lekeni ifyuni fisandane pe sonde." ²³Iyi yali cungulo no lucelo, ubushiku bwa cisano. ²⁴Lesa atile, "lekeni isonde lifunye ifyamweo ifyapangwa mumimonekele yafiko, ifitekwa, ifikulika, nefinama fyapano isonde, cila cimo mumibele yaciko." ifyo fine efyo cali. ²⁵Lesa apangile ifinama fyape sonde umo fyabela ifitekwa umo fyabela, nafyonse ifikulika pamushili umo fyabela. Amwene ati cawama. ²⁶Lesa atile, "natubumbe umuntu mu cata cesu, uwaba ngaifwe. Lekeni bakwate bukateka pa masabi yamuli bamba, pa fyuni fya mulwelele, pafitekwa, pe sonde lyonse, na conse icikuika icikulikila mwi sonde." ²⁷Lesa abumbile umuntu mucata cakwe ali mu bumbile. Umwaume no mwanakashi ali ba bumbile. ²⁸Lesa abapalile nokusosa kuli bena ati, "kafyalaneni, nokusandana. Kesusheni isonde, nokuliteka. Tekeni namasabi yamuli bamba, ifyuni fya mulwelele, napali fyonse ifyenda pano isonde." ²⁹Lesa atile, "moneni, nimupela icimuti conse icitwala inseke icaba pe sonde, naconse icimuti icakwata ifisabo fyakwata inseke mukati. Ifi fikaba fyakulya fyenu. ³⁰Kufinama fyonse pesonde kufyuni fyonse fyamu mumulu, nakuli fyonse ifikulika pesonde, nafyonse ifibumbwa ifipema nafipela ifisabwa ifiteku ngefya kulya." Efyo cali. ³¹Lesa amwene fyonse ifyo apangile. Moneni, fyali ifisuma sana. Iyi yali cungulo no lucelo, ubushiku bwa mutanda.

2

¹Elo imyulu ne sonde fyapwile, nefya mweo fyonse ifyaiswilemo. ²Pa bushiku bwalenga cinelubali Lesa afikile ku mpela ya milimo yakwe iyo acitile kabili atusishe pa bushiku bwalenga cine lubali ku milimo yakwe yonse. ³Lesa apalile ubushiku bwalenga cine lubali no kubushilisha, pantu muli ubu bushiku atusishe ku milimo yakwe yonse iyo akcitile mu bubumbo bwakwe. ⁴Ifi efya citika palwa myuli ne sonde, ilyo fyale bumbwa, pa bushiku Yawe Lesa apangile isonde ne myulu. ⁵Ninshi tapalati pabe icipusa pe sonde, kabili takwali icilimwa mwibala icamenene, pantu Yawe Lesa talokeshe imfula pesonde, kabili takwali umuntu uwa kulima umushili. ⁶Lelo Fube Fube aleima ukufuma pesonde no kutapilisha pa mulu wa mushili. ⁷Yawe Lesa abumbile umuntu ukufuma ku lukungu lwa pa mushili, kabili ali pemena mu myona yakwe umupu wa mweo, kabili no muntu asangwike icibumbwa ca mweo. ⁸Yawe Lesa abyele ibala ku kabanga, mu Edeni, kabili emo abikile umuntu uyo abumbile. ⁹Ukufuma ku mushili Yawe Lesa alengele umuti uuli onse ukumena iya lesekesha mukumoneka kabili uusuam ku cakulya. Ukubikako ne cimuti ica mweo icali pakati kecala, ne cimuti ca kwishiba ubusuma no bubu. ¹⁰Umumana wa fumine mu Edeni ku kutapilisha ibala ukufuma apo lyali akabikwa no kuba imimana ine. ¹¹Ishina lya ntanshi ni Pishoni. E umo u pongolokela monse mu calo conse ica Habila, uko kwaba golide. ¹²Golide ya muli cilya calo isuma. Mwaliba bdellium ne libwe lya onyix. ¹³Ne shina lya mumana wa bubili ni Gihoni. Uyo wena upongolokela monse mu calo ca Cush. ¹⁴Ne shina lya mumana walenga butatu ni Tigrisi, kabili u pongolokela ku kabanga ka Ashuri. Umumana wa lenga ni Yufrete. ¹⁵Yawe Lesa abulile umuntu no kumubika mwibala lya Edeni mu kubomba no kuliwamya. ¹⁶Yawe Lesa akonkomeshe umuntu, asosele ati, ukufuma ku miti yonse mwibala uli umuntungwa uku lyako. ¹⁷Lelo ukufuma ku muti wa kwishiba ububi no busuma tafwile ukulyako, pantu ubushiku ukalyako, icine uli nokufwa. ¹⁸Elyo Yawe Lesa asosele ati, "Taciweme umwaume ukuba eka. Nka mupangila kafwa uumulingile." ¹⁹Ukufuma ku mushilu Yawe Lesa abumbile inama shonse isha mu mpanga ne fyuni fyonse ifya mulwelele. Elyo afiletele ku muntu mu kumona ifyo engafiita, conse icibumbwa ica mweo umuntu ainike, efyaba amashina yafiko. ²⁰No muntu apele amashina ku nama shonse, ku fyuni fya mulwelele, naku cinema conse ica mwibala. Lelo ku mwaume umwine takwali kafwa uwamulingile. ²¹Yawe Lesa alengele umuntu ukulala utulo utukalamba, eico umuntu asendeme. Yawe Lesa

abulileko ulubafu luo no kwisalapo umubili wakwe epo abulile ulubafu.²²Ulubafu ulu Yawe abulile ukufuma mu mwaume, abumbilemo umwanakashi no kumutwala ku mwaume.²³Umwaume asosele ati "nomba, uyu lifupa lya ku mafupa yandi, kabili umunofu wa ku munofu wandi, Akulaitwa 'umwanakashi,' pantu abulilwe ukufuma ku mwaume."²⁴Eico umwaume akasha wishi an nyina, akalambatana no mukashi wakwe, kabili bakaba umubili umo.²⁵Bonse bali ubwamba, umwaume no mukashi wakwe, lelo tabali nensoni.

3

¹Nomba insoka yali iya cenjelesha ukucial pa nama sha mwibala shonse isho Yawe Lesa apangile. Yasosele ku mwanakashi aiti, "Bushe icine cine Lesa asosele ati, "tamuli nokulyako ku muti uulo onse mwibala?"²Umwanakashi ayasuka insoka ati, "kuti twalya ifitwalo ukufuma kufimuti ifya mwibala,³lelo ukulosa kucitwalo ica kucimuti icaba pakati kebala, Lesa asosele ati, 'tamufwile ukulyako, nangufye ukwikatako, pantu mukafwa.'"⁴Insoka epakisosa ku mwanakashi aiti, "tamwakafwe mucine fye."⁵Pantu Lesa alishiba ubushiku mukalya icitwalo amenso yenu yakesuka, elyo mukaba nga Lesa, mukeshiba ububi nobusuma."⁶Ilyo umwanakashi amona ukuti ifitwalo fya muti fisuma ukulya, nokuti fyayemba, mukumoneka, kabili kuti fyakabilwa pakukwata amano, asabako ifitwalo fimo alya. Elyo kabili apelako fimo ku mulume wakwe, nao alya.⁷Amenso yabo bonse babili yaisuka nokwisuka ukuti bali ubwamba. Epaku bilikanya amabula ya mukunyu noku panga ifyakufwala fyabo.⁸Baumfwile ishiwi lyakwa Yawe Lesa aleenda mwibala ninshi nakutalala bwino, eico umwaume no mukashi wakwe babelama ukufuma kucinso cakwa Yawe Lesa mu miti yamwibala.⁹Yawe Lesa aita umwaume nokusosa kuli ena ati, "bushe ulukwe?"¹⁰Elyo umwaume ayasuka ati, naci myumfwa mwibala, nacikwata umwenso, pantu ndi ubwamba. Eico nacibelama."¹¹Lesa asosa kuli ena ati, "nga nani akwebele ati ulu ubwamba? Bushe nalya ku cimuti ico nakukonkomeshe ukukana lyako?"¹²Umwaume ayasuka ati, "umwanakashi mwampele ukuba nankwe eumpele icitwalo ca muti, naine nalya."¹³Yawe Lesa aipusha umwanakashi ati, "nga ici ucitile ni cinshi?" Umwanakashi ayasuka ati, "Ninsoka eimbepele, naine elyo nalya."¹⁴Yawe Lesa epakweba insoka ati, pamulandu wacita ici cintu, walapishiwa iwe weka pafitekwa fyonse napa nama sha mpanga shonse, wakulaikulafye pe fumo lyobe, kabili ulukungu elo wakulalya inshiku shonse isha mweo obe.¹⁵Nkabika ukupatana pakati ka iwe no mwanakashi, kabili napakati ka bufyashi bobo no bufyashi bwa mwanakashi. Akashonaula umutwe obe, naiwe ukamusuma ku citende cakwe."¹⁶Ku mwanakashi atile, "nkafusha amacushi nganishi pakukwata abana; ukalaumfwa ubukali pakupapa abana. ukalakabila umulume obe, kabili akalakuteeka."¹⁷Kuli Adamu atile, "Pantu wacumfwa kwi shiwi lya mukashi obe, no kulya na kumuti uo naku konkomeshe ukuti taufwile walyako, walapishiwa umushili pa mulandu waiwe; wakulacula ukubomba pakumoan icakulya inshiku shonse isha mweo obe."¹⁸Umushili wakulamesha imyunga fya kukulasa ukalalya fye ifilimwa fya mwibala.¹⁹Ni mukupiba emo ukalamwena icakulya; mpaka ukabwelele ku mushili, pantu eko wafumine. Pantu uli lukungu kabili ku lukungu kwine eko ukabwelele."²⁰Umwaume ainike umukashi wakwe ishina lya Efa pantu e nyina wa bantu bonse.²¹Yawe Lesa epakupangial Adamu no mukashi wakwe ifyakufwala ifyampapa kabili nokubafwika.²²Yawe Lesa epakusosa ati, "Nomba umuntu ali kwati ni umo palli ifwe, ku kwishiba ifisuma ne fibi. Eico nomba tewakusuminisha ukutambika ukuboko kwakwe, nokusaba ku muti uepela ubumi, nokulya, kabili nokwikala umuyayaya."²³Eico kanshi Yawe Lesa amutamfische ukufuma mwibala lya Edeni, pakuti alelima umushili uo amufumishako.²⁴Eico Lesa atamfische umuntu ukufuma mwibala, no kubika Bakerubi kukabanga mu Edeni, no lupanga ulwalebilima umulilo ulwaleyafye konse konse, pakulinda inshila yakuya ku muti wa bumi.

4

¹Umuntu aishibe umukashi wakwe nao aimite noku fyala Kaini. Atile, "Nimpokelela umwaume ukufuma ku kwafwa kwa kwa Yawe."²Kabili afyele na munyina Abele. Nomba Abele aishileba kacema, lelo kaini ali mulimi wa mushili.³Mukuya kwa nshita Kaini atwele fimo ifitwalo fya mushilo nge ca musangulo kuli Yawe.⁴Abele, atwele imo ifya pa mabeli ya mukuni wakwe ne fya mafuta. Yawe asumine Abele nefya musangulo wakwe,⁵Lelo Kaini ne fua musangulo wakwe tafisumine. Eco Kaini afulilwe cibi, na mpumi yakwe yawile.⁶Yawe atile kuli Kaini. "cinshi wa fulilwa noku wisha impumi yobe?"⁷Nga wacita ica lungama, bushe teti usuminishiwe? Lelo nga taucitile ica lungama pa mwinshi pa lalilila ulubembu noku lafwaya uku kubomfya, leloo ufwile waba uwa ku lutungulula."⁸Kaini asosele kuli Abele munyina wakwe. Cali ilyo bali mu mpanga, Kaini aimine munyina wakwe noku mwipaya.⁹Elyo Yawe atile kuli Kaini, "Bushe Abele muunopnko alikwe?" Atile, nshishibe. Bushe nine kasunga wakwa munyine?"¹⁰Yawe atile, cinshi ico wacita? Umulopa wakwa munonko uleita kuli ine ukufuma mu mushili.¹¹Nomba iwe nautipwa ukufuma ku mushili, uwa yiswile akanwa kauko uku pokelela umulopa wakwa munonko ukufuma ku maboko yobe.¹²Elyo walima umushili, ukufuma nomba tawa kabwekeshopo ukupa ifya maka yauko ukaba kabutauka kabili uwa sha kwata apa kwikala mwisonde."¹³Kaini atile kuli Yawe, "uku kandwa kwandi kwa kula ukucila efyo ninga shipikisha."¹⁴Cacine, na muntamfya ilelo ukufuma pa mushili, kabili nka fisama ukufuma ku cinso cobe. Nkaba kabutauka kabili usha kwata apa kwikala mwisonde, na onse ukunsanga aka njipaya."¹⁵Yawe atile kuli ena, "nga uli onse aipaya Kaini, icilandushi cikaba pali ena imiku cine lubali." Elyo Yawe abikile icshibilo pali Kaini, pakuti uli onse uwa musanga, ulya muntu taka musanse."¹⁶Eico Kaini aile ukufuma ku cinso cakwa Yawe nokwi kala mu calo ca Node, ku kabanga ka Edene.¹⁷Kaini aishibe umukashi wakwe nao aimite. Noku fyala Enoke. Akulile umusumba uo ainike Enoke ukufuma Enoke umwana wakwe umwaume."¹⁸Kuli Enoke kwafyelwe Iradi. Iradi aishileba wishi wakwa Mehuayaele. Mehuayaele aishileba Methushaele. Methushaele aishileba wishi wakwa Lameke.¹⁹Lameke aupile abanakashi babili. Ishina lya umo ali ni Ada, ne shina lya umbi ali ni Sila.²⁰Ada

afyele Yabali. Ali no wishi wa abo abaikele mu ma hema abali ne fitekwa. ²¹Ishina lyakwa munyina wakwe ali ni Yubali. Ali ni wishi wa abo abalelisha insango ne cimpeta. ²²Na Sila, afyele Tubali-Kaini, kafula wa cakubashilako conse ica mukuba ne ca cela. Nkashi wakwa Tubali-kaini ali ni Naama. ²³Lameke atile ku bakashi bakwe, "Ada na Sila tesheni kwi shiwi lyandi; imwe mwe bakashi bakwa Lameke, tesheni ku fyo ndesosa. Pantu ninjipaya umwaume paku ncena, no mulumendo pa ku nkwebulula. ²⁴Nga Kaini akalundulwa imiku cine lubali, ninshi Lameke akalundulwe imiku cinelubali nemiku cine lubali." ²⁵Adamu aishibe umukashi wakwe nakabili, ali fyel naumbi umwana umwaume. Amwinike ishina Sete noku tila, "Les ampela naumbi umwana umwaume mu cifulo cakwa Abele, ico Kaini alimwipiye." ²⁶Umwana umwaume alifyelwe kuli Sete, amwinike ne shina Enoshe. Pali ilya nshita abantu ba tendekele ukulilila kwi shina lya kwa Yawe.

5

¹Ici ecalembwa ica babufyashi bakwa Adamu. pa bushiku ubo Lesa apangile umuntuse, abapangile mu cimpasho cakwe umwine. ²Apangile umwaume no mwanakashi. Abapalile ukubenika umuntuse ilyo bapangilwe. ³Ilyo Adamu aikele imyaka 130, aishile ba wishi wa mwana umwaume mu cimpasho cakwe, mu cata cakwe, alemwita ishina lyakwe ati Seti. ⁴Panuma aishile ba wishi wakwa Seti, aikele imyaka imyanda cine konse konse. Aishileba wishi wa bana abaume abengi na bana abanakashi. ⁵Adamu aikele imyaka 930, kabili elyo afwile. ⁶Ilyo sethi aikele imyaka 105, aishileba wishi wakwa Enoshi. ⁷Panuma yakuba wishi wakwa Enoshi, aikele imyaka 807 mo kuba wishi wa bana abaume abengi na bana abanakashi. ⁸Seti aikle imyaka 912, kabili elyo afwile. ⁹Ilyo Enoshi aikele imyaka amakumi pabula, aishile ba wishi wakwa Kenani. ¹⁰Panuma yakuba wishi wakwa Kenani Enoshi aikele imyaka 815. Aishileba wishi wa bana abaume abengi na bana abanakashi. ¹¹Enoshi aikele imyaka 905, kabili elyo afwile. ¹²Ilyo Kenani aikele imyaka amakumi cine lubali aishileba wishi wakwa Mahalaleli. ¹³Panuma yakuba wishi wakwa Mahalaleli, Kenani aikele imyaka 840. Aishileba wishi wa bana abaume abengi na bana abanakashi. ¹⁴Kenani aikele imyaka 910, kabili elyo afwile. ¹⁵Ilyo Mahalaleli aikele imyaka amakumi mutanda na isano, aishileba wishi wakwa Yaredi. ¹⁶Panuma yakuba wishi wakwa Yaredi, Mahalaleli aikele imyaka 830. Aishileba wishi wabana abaume abengi na bana abanakashi. ¹⁷Mahalaleli aikele imyaka 895, kabili elyo afwile. ¹⁸Ilyo Yaredi aikele imyaka 162, aishileba wishi wakwa Enoch. ¹⁹Panuma yakuba wishi wakwa Enoch, Yaredi aikele imyaka imyanda cine konse konse. Aishileba wishi waba bana abaume abengi na bana abanakashi. ²⁰Yaredi aikele imyaka 962, kabili elyo afwile. ²¹Ilyo Enoch aikele imyaka amakumi mutanda na isano, aishileba wishi wakwa Metusela. ²²Enoch aendele na Lesa imyaka imyanda itatu panuma aishileba wishi wakwa Metusela. Aishileba wishi wa bana abaume abengi bana abanakashi. ²³Enoch aikele imyaka 365. ²⁴Enoch aendele na Lesa, kabili elyo aile, pantu Lesa ewa musendele. ²⁵Ilyo Metusela aikele imyaka 187, aishileba wishi wakwa Lameki. ²⁶Panuma aishileba wishi wakwa Lameki, Metusela aikele imyaka 782. Aishile ba wishi wa bana abaume abengi na bana abanakashi. ²⁷Metusela aikele imyaka 969 elyo afwile. ²⁸Ilyo Lameki aikele imyaka 182, aishileba wishi wa mwana umwaume. ²⁹Alemwita Noa, ukutila uyu wena akatupela ukutusha ukufuma ku milimo yesu no kufuma kubukali bwa kubomba ku maboko yesu uko tufwile ukucita pa mulandu wa mushili uyo yawe atipile. ³⁰Lameki aikele imyaka 595 panuma aishileba wishi wakwa Noa. Aishileba wishi wa bana abaume abengi nabana abanakashi. ³¹Lameki aikele imyaka 777. Elyo afwile. ³²Panuma Noa aikele imyaka imyanda isano, aishileba wishi wakwa Shemu, Hamu na Yafeti.

6

¹Yafikile inshita ilyo abantunse batendeke ukusandana pe sonde na bana abanakashi bafyelwe kuli bena, ²icakutila abana abaume bakwa Lesa bamwene abana abanakashi ba muntunse abayemba. Baisendele abene abakashi, uuli onse uo cila umo asala. ³Yawe alandile ati, "umupasshi wandi tawakabelele mu buntunse umuyayaya, pantu bakumubili. Bakekala imyaka 120⁴Kwali amapaka pe sonde muli shilya inshiku, kabili na panuam. Ifi iffyacitike ilyo abana abaume bakwa Lesa baupile abana banakashi ba bantu, no kukwata abana na bena. Aba bali baume ba bulamba abakale, abaume abashaishibikwa. ⁵Yawe amwene ukutila ububi bwa muntunse bwafulisha mwi sonde, no kutila amano yonse aya matontokanyo aya mitima yabo yali ayabipa ukutwalilila. ⁶Yawe alangulwike ukuti apangile umuntunse pe sonde, kabili camuletele ubulanda ku mutima wakwe. ⁷Eico Yawe atile, "nkafumya umuntunse uyo napangile ukufuma pa lwalala lwe sonde-umuntunse na ifinama, na ifintu ifikulika na ifyuni fya mumuli, pantu ningumfwa ububi pakubapanga." ⁸Lelo Noa asangile ububile mu meso ya kwa Yawe. ⁹Ifi efyalembelwe palwa kwa Noa. Noa ali umuntu umulungami uwabula akabi pa bantu banshita yakwe. Noa aendele na Lesa. ¹⁰Noa ali wishi bana abaume batatu: Shemu, Hamu, na Yapheti. ¹¹Isonde lyalyonaike ku cinso cakwa Lesa, kabili paiswile ulukakala. ¹²Lesa amwene isonde; moneni, palyonaik, pantu icamweo conse calyonawile inshita yaciko pe sonde. ¹³Lesa atile kuli Noa, "nimbona ukutila naifika inshita yakubika impela ku camweo conse, pantu isonde liswilemo ulukakala ukupitila muli bena. Icinefye nkabonawila pamo ne sonde. ¹⁴Upange ubwato bobbe ukufuma ku cimuti ca mu Kupri. Upange imiputule mu bwato, na ukufimbako Kofere mukati na kunse. ¹⁵Ifi efyo ukabupanga; ukulepa kwa bwato bukaba imikono imyanda itatu; ubufumo bukaba imikono amakumi yasano, na ubutali bukaba imikono amakumi yatatu. ¹⁶Upange umutenge wa bwato, na ukupwishisha pa mukono ukufuma pa mulu ku mbali. Ukabike umwinshi ku mbali ya bwato no kupanga mwisamba, apabubili, na pa muputule wa butatu. ¹⁷Umfwa, ndi nokuleta ilyeshi lya menshi pe sonde, ukonaula ica mweo conse ico icakwata muli cena umupu wa mweo ukufuma mwisamba lya mulu. Fyonse ifyaba pesonde fikafwa. ¹⁸Lelo nkapanga icipangano na iwe. Ukengial mu bwato, iwe, na bana bobbe abaume, na umukashi obe, na bakashi ba bana bobbe abaume. ¹⁹Ku cinama ca mweo conse, fibili fibili cila

musango ukafingishe mu bwato, ukufisunga ifya mweo pamo na ifwe; fyonse ici lume ne cikota.²⁰Ku fyonse pa musango wafiko, na finama na umusango wafiko icikulika pamushili no musango wa ciko, fibili pa misango yonse fikesa kuli iwe ukafisunge ifya mweo.²¹Ukolonganike ifyakulya fyobe, ifyamusango uuli onse ifilikwa, na ukufisunga pakutula cikabe icakulya cobe na bena."²²Eco Noa acitile ifi, ukulingana na fyonse ifyo Lesa amukonkomeshe, eflyo acitile.

7

¹Yawe atile kuli Noa, "Isa iwe ba ng'anda yobem mu bwato, antu niwe namona umulungami mu cinso candi muli iyi nkulo. ²Muli conse ica sanguluka inama na shena cinelubali ishilume na cine lubali ishikota. uku fumaku nama ishi shasanguluka, shena ulete shibili, iilume ne nkota. ³Kabili ku fyuni ifya mu lwelele, leta cine lubali ifi lume na cinelubali ifi kota, ku kusunga imboto isha bumi pe sonde ponse. ⁴Pantu munshiku cinelubali ndi noku leta imfula pano isonde pa nshiku amakumi yane akasuba no bushiku. Ndi no konaula fyonse ukufuma pa mushili conse icipema ica na pangile." ⁵Noa acitile conse ici Yawe amukonkomeshe. ⁶Noa ali ne myaka imyanda mutanda ilyo mulamba aishile aishile pe sonse. ⁷Noa, na bana bakwe abaume, no mukashi wakwe, na bakashi ba bana bakwe baile mu bwato capamo pamulandu wa mulamba wa mfula. ⁸Inama shasanguluka ne shi shasanguluka, ifyuni na fyonse ifikulika pa mushili, ⁹fibili fibili, ifilume ne fikota, ifya ishile kuli Noa nokwingila mi cibwato, ukulingana ngeflyo Lesa akonkomeshe Noa. ¹⁰Kabili caishilena ifyo pa numa ya nshiku cine lubali, mu lamba wa menshi aishile pe sonde. ¹¹Mu myaka imyanda mutanda mu bumibwa kwa Noa, mu mwenshi ibili, mu nshiku ikumi na cinelubali uwa mwenshi, ubushiku bumi bwine, tonse utu mfumfuku twa panshi utukalamba twalepwike no kwisuka, ne nsolokoto sha mumulu shali swike. ¹²Elo imfula ya litendeke no kuloka pe sonde pa nshiku ama kumi yane na makumi yane ubushiku. ¹³Muli bulya bwine bushiku Noa na bana bakwe Shemu, Hamu, na Yafete, na Noa umukashi wakwe, nabakashi ba bana bakwe batatu ca pamo, baingile mu bwato. ¹⁴Balingile pamo ne nama sha mu mpanga ishalekana lekana, na cila citekwa ifya lekana lekana na conse ici isenya ico cisenya pe sonde ica lekana lekana, na conse icuni ukulingana no mutunde wa ciko, conse ica lengwa ica mapindo mu musango wa ciko. ¹⁵Fyonse fibili ifya mubili ifyali no mupu wa mweo, fyaishile kuli Noa no kwingila mu bwato. ¹⁶Kabili inama isha patememo shali ishilume ne shikota shonse isha mu bili, shaingile mu musango uo Lesa amu konkomeshe. Elyo Yawe aiseleko icibi kuli bena. ¹⁷Elo nombamba imfula yaishile pe sonde pa nshiku amakumi yane, na menshi yalifulilako kabili ya imishe no bwato noku limya pamulu we sonde. ¹⁸Na menshi yalifimbile isonde lyonse no kwi mya ubwato bwa leelela pa mulu wa menshi. ¹⁹Kabili amenshi yali yaimine apakalamba pe sonde ica kuti shonse impili ishitali ishali munshi ya lwelele lonse shali fimbwa. ²⁰Kabili amenshi ya kufika pa ikumi na isano pa cipimo ukucila pa mulu wa mpili. ²¹Fyonse ifya mweo ifya leenda pe sonde fyalifwile-ifyuni, ifitekwa, inama shamu mpanga, fyonse ifya lengwa ifya mweo ifyo ifya ikele mumpendwa ikalamba pe sonde, na bonse abantu. ²²Fyonse ifya lengwa ifya mweo ifya leikala pa mushilu, ifya lepema uku pema umupu wa mweo ukupitila mu myona yabo, fyalifwile. ²³Lelo conse ica mweo pa mbilibili pe sonde cali fwile umu pwilapo, umuntunse ne nama ne fintu ifikulika ne fyuni fya mulwelele. Kabili fyonse fyali onaika ukufuma pe sonde. Kano fye Noa na bonse abali nankwe mu bwato eba shele. ²⁴Na menshi yaikele pe sonde pa nshiku ¹⁵⁰.

8

¹Lelo Lesa aibukishe Noa ne nama shonse isha mpanga ne fitekwa fyonse ifyali nankwe mu cibwato. Elyo aimya icimwela calapupa pesonde, na menshi yalacepa. ²Pali iyi nshita utumfukumfuku twali muli bamba washika ne fipunda fya mu mulu fyalilikwa, ne mfula yaleka ukuloka ukufuma mu mulu. ³Amenshi pesonde yalakama buce buce. Panuma ya nshiku umwanda umo na makumi yasano amenshi yasuka yacepa. ⁴Pa bushiku bwalengele ikumi limo na cine lubali, mu mweshi walenga cine lubali, elyo icibwato caya ikala pa mpili sha Ararati. ⁵Amenshi yakonkenyepo ukukama mpaka na mu mweshi walenga ikumi. Elyo pa bushiku bwakubalilapo mu mweshi walenga ikumi, pa mulu wa mpili patampa ukumoneka. ⁶Panuma ya nshiku amakumi yane, Noa aisula insolokoto apangile mu cibwato, ⁷elyo atuma mwankole, alapupukafye, aleti aya kabili abwela mpaka nelyo amenshi yakamine pa mushili. ⁸Kabili Noa atuma inkunda pakuti imone amenshi nga nayakama pa mushili. ⁹Nomba inkunda yafilwa ukusanga apakwikala, pantu amenshi ninshi yalifye mpanga yonse pesonde. Kanshi inkunda epakubwelela kuli Noa mu cibwato. Noa nao epakutambika ukuboko, aikata inkunda, aingisha na mu cibwato umo ali. ¹⁰Noa apembelako na shimbi inshiku cine lubali elyo nakabili atuma inkunda ukufuma mu cibwato. ¹¹Ilyo inkunda yabwela mu cungulo, moneni ku mulomo waiko yabwela ili no lulembelya lwa miolifa! Elyo Noa aishiba ukuti kanshi amenshi nayakama pesonde. ¹²Kabili Noa apembelako inshiku na shimbi cine lubali elyo nakabili atuma inkunda, lelo uyu muku wena tayabwelele iyoo. ¹³Kanshi amenshi yakamine pesonde pa bushiku bwakutampa umweshi mu mweshi wakubalilapo ilyo Noa ali ne myaka imyanda mutanda na umo. Elyo Noa afumyapo umutenge pa cibwato, amona nokuti umushili nauma. ¹⁴Pa bushiku bwalenga amakumi yabili na cine lubali mu mweshi walenga ibili, lyena umushili waumafye ndi. ¹⁵Elyo Lesa aebele Noa ati, ¹⁶"Fuma mu cibwato, iwe no mukashi obe, abana bobbe abaume na bakashi babo. ¹⁷Fumya mu cibwato fyonse ifyabumi ifyo uli nafyo, ifyuni, inama na fyonse ifikulaika pa mushili, pakuti filefyalana, fisande, fifule nganshi pesonde." ¹⁸Kanshi Noa epakufuma mu cibwato pamo na bana bakwe abaume, umukashi wakwe na bakashi ba bana bakwe. ¹⁹Inama shonse na fyonse ifikulaika pa mushili, ifyuni fyonse na fyonse ifyenda pesonde fyafuma mu cibwato mu misango yafiko. ²⁰Elyo Noa akuulile Yawe ubulambo, abulapo inama shimo pa shishakowela ne fyuni ifishakowela, afituula nge lambo lyakoca pa bulambo. ²¹Yawe aumfwa ukuti cena icisuma icakusekesha, asosa mu mutima wakwe ati, "Nshakatale nakabili ndapisha umushili pa mulandu wa muntu, nangu imitontonkanishe ya mu mutima wakwe yabipa ukufuma ku bwaice bwakwe. Kanshi nshakatale mbwekeshapo

nakabili ukonaula ifyabumi fyonse ngefi ncitile.²²“Inshita yonse ilyo isonde likabako, lyonsefye takwakatale akupwainshita yakubyala ne nshita yakulobolola, impepo no kukaba, pamwela no lusuba, akasuba no bushiku.”

9

¹Elyo Lesa alipalile Noa na bana bakwe abaume, nokutila kuli bna, “fuleni sandulukeni, ko kwisusha isonde. ²umwenso wakutina imwe no kutentuka kwa pali imwe kukaba panama yonse isha mweo pesonde, pa cuni conse icamulwelele, pali conse iciya panshi ya mushili, na pesabi lyonse ilya muli bemba. Na fipelwa mukuboko kwenu.³Conse icenda icamweo cikaba icakulya cenu. Ngefyo namupele umusalu, nomba namipela fyonse. ⁴Lelo mwikalelya inama umuli umweo waiko-umulopa waiko-muli yena.⁵Lelo pamulopa wenu, umweo uli mumulopa wenu, nkakabila amalipilo ukufuma mukuboko kwa nama uonse nkaikabila. Ukufuma mukuboko kwamuntu uuli onse. Ekuti ukufuma kukuboko kwa umo uwaipaya munyina wakwe kabili ukupendwa kwa mweo wa pali uo muntu. ⁶Uyo onse uwasumya umulopa wamuntu, pamuntu uyo apo umulopa ukasumina pantu nimucimpasho cakwa Lesa abumbilwe umuntu. ⁷Lelo kuli imwe, fuleni no kusanduluka salanganeni pesonde yonse no kusanduluka pali lyena.”⁸Lelo Lesa asosele kuli Noa na kubana bakwe abaume abali nankwe ukutila, ⁹“kuli ine, umfweni! nkashininkisha icipangano candi naiwe nobufyashi ubukakonka pali iwe, ¹⁰elyo nefya mwepo fyonse ifili naiwe kufyani, ifinama, na conse icibumbwa icapesonde icili naimwe, kuli conse icafumine mucibwato, ku ca mweo conse ica pe sonde.¹¹Ndeshininkisha icipangano pano naiwe ukutila takwabe nakabili ukonaulwa kwa ca mweo conse kulyeshi. Takwakabe nakabili ilyeshi lyakonaula isonde.” ¹²Lesa atile, “ici ecishibiolo ca cipangano ico ndepanga pakati kaine naiwe na conse ica mweo icali naiwe, kumkulo shonse ishakuntanshi. ¹³Nabika umukola mfula wandij mwi kumbi eukaba ijishibilo cacipangano pakati ka iine ne sonde.¹⁴Cikesaba ukuti ilyo ine kafuntumwina ikumbi pesonde no mukola mfula wamoneka mwikumbi, ¹⁵elyo ine nkebukisha icipangano candi, icili pakati ka ine naiwene fyamweo fyonse fya mubili fyonse. Amnshi taya kebapo ilyeshi mukonaula ifyamubili fyonse¹⁶Umukola mfula ukaba mumakumbi kabili nkaumona pakwibukisha icipangano camuyaya pakati kakawa Lesa na cibumbwa conse icamweo ica mubili conse ico icili pesonde. ¹⁷Elyo Lesa atile kuli Noa, “ici ecishibiolo ca cipangano ico nashininkisha pakati ka ine ne fya mubili fyonse ifili pe sonde.”¹⁸Abana abaume bakwa Noa abafumine mu cibwato bali ni Shemu, Hamu elyo na Yafete. Hamu ali wishi wakwa Kenaani. ¹⁹Abo batatu abali abana abaume bakwa Noa, namuli aba emo isonde lyonse lyasandulwilemo.²⁰Noa ewatendeke ukuba umulimo, elyo ali mine ne myangashi. ²¹Alinwineko no mwangashi elyo alikolelwe. Alele ubwamba munsakwe yakwe, ²²Elyo Hamu, wishi wakwa Kenaani amwene, ubwamba bwakwa wishi nokweba bamunyina kabili abali panshe. ²³Eico Shemu na Yafete babulile insalu baibika pa mabeya yabo, no kwenda cimfuta numa no kufimba pabwamba bwaba wishi. Ifinso fyabo ninshi nabalolesha kumbi, no bwamba bwaba wishi tababumwene.²⁴Noa ilyo ashibwike mumwangashi wakwe, aumfwile ifyacitile umwana wakwe umwaice umwaume acitile kuli ena. ²⁵Elyo atile, “abe uwa tipwa Kenaani. Abe umubomfi waba bomfi kuli ba munyina.”²⁶kabili atile, “abe uwapalwa Yawe, Lesa wakwe Shemu na Kenaani abe umubomfi wakwe. ²⁷Lesa afuntule imipaka yakwa Yafete, apange umwakwikala munsakwe sha kwa Shemu. Kenaani abe umubomfi wakwe.”²⁸Panuma ya lyeshi, Noa aikele imyaka imyanda itatu na makumi yasano. ²⁹Imyaka yonse iyakwa Noa yali imyanda pabula na makumi yasano, elyo afwile

10

¹Aba eba mulupwa lwa bana baume bakwa Noa, niaba, Shemu, Hamu, na Yafeti. Na bana baume balifyelwe kuli bena panuma ya lyeshi. ²Nabana baume bakwa Yafeti bali ni Gomeri, Magogi, Madai, Yofani, Tubali, Mesheki, na Tirasi. ³Abana baume bakwa Gomeri bali ni Ashikenagsi, Kipati, na Togama. ⁴Abana baume bakwa Yabani ni Elisha, Tashishi, Kitimu, na Dodanimu. ⁵Muli aba bantu emwafuma abasalanganine mumpanga shamululamba kabili baile mumpanga shabo, cila umo nolulimo lwabo, ukulingana ne mikowa yabo mu nko shabo.⁶Abana baume bakwa Hamu, no Kushi, Misiramu, Puti, na Kenani. ⁷Nabana bakwa Kushi ni Seba, Hafila, Sabuta, Rama, na Sabuteka. Abana baume bakwa Rama ni Sheba na Dedani. ⁸Kush aishileba wishi wakwa Nimurodi, uyo uwali uwakuballapo kacimfya pesonde. ⁹Ali ni fundi uwabulamba ku cinso cakwa Yawe. Emulandu wine basosela ati, “Nga Nimurodi, fundi uwabulamba ku cinso cakwa Yawe.” ¹⁰Imisumba iyo abalilepo ukuteka mu bufumu bwakwe yali no Babiloni, Uruki, Akadi, na Kaline, mu mpanga yabena Shinari. ¹¹Ilyo afumine muli cilya calo aile ku Asiria, no kukuula Ninife, Rehoboti Iri, Kala na ¹²Reseni, iyali pakati ka Ninife na Kala. Wali mu sumba uukalamba. ¹³Misiraimu aishileba wishi wakwa Ludi, umwina Anamu, abena Lehabu, abena Nafutu, ¹⁴abena Patulusi, abena Kaselu (ekwatuntuka aba Filisti), na bena Kafutu. ¹⁵Kenani, aishileba wishi wakwa Sidoni, Ibeli lyakwe, belyo nabena Hiti, ¹⁶pamo nabena Yebusi, abena Amori, abena Girigashi, ¹⁷abena Hifi, abena Aki, Abena Sini, ¹⁸abena Afadi, abena Semari, na bena Hamati. Panuma yaifyo imikowa yabena Kenani yalisalangene.¹⁹Umupaka wabena Kenani wafumine mu Sidoni. mu ntunga yabena Gerari, ukufika naku Gasa, kabli walola ku Sodomu, Adima, na Seboyimu, ukufika naku Lasha. ²⁰Aba e bana baume bakwa Hamu, kumikowa yabo mu ndimi shabo, mu mpanga shabo, namu nko shabo. ²¹Kwalifyelwe nabambi abana baume bakwa Shemu, munyina mukalamba wakwa Yafeti. Shemu wine e wali icikolwe ca bantu bonse abena Ebere. ²²Abana baume bakwa Shemu bali ni Elamu, Ashuri, Apakishadi, Ludi, na Aramu. ²³Nabana baume bakwa Aramu bali ni Usi, HULA, Getere, na Mesheki. ²⁴Apakishadi aishileba wishi wakwa Shela, na Shela aishileba wishi wakwa Ebere. ²⁵Ebere ali nabana baume babili. Neshina lya umo ali ni Pelegi, pantu munshiku shakwe isonde lyalilekanikemo. Ishina lyakwa munyina wakwe ali no Yokitani. ²⁶Yokitani aishileba wishi wakwa Alomodadi, Shelepi, Hasamafeti, Yera, ²⁷Hadoramu, Usali, Dikila, ²⁸Obali, Abimaeli, Sheba, ²⁹Ofiri, Hafila, na Yobabu aba bonse bana baume bakwa Yokitani. ³⁰Ne ncende yabo yali ukutila pa Meshu, ukulola kusepari, ku lupili lwaku kabanga.

³¹Aba ebana baume bakwa Shemu, ukulingana mu mikowa yabo ne ndimi shabo mu mpanga sabo, ukulingana ne nko shabo.³²Iyi e mikowa yabana bakwa Noa, ukulingana no butantiko bwa kufyalwa kwa fikolwe fyabo, mu nko shabo, nikuli aba emo inko shonse shafuma ishasalanganana no kuya pe sonde panuma ya lyeshi.

11

¹Nomba isonde lyonse lyabomfeshe ulu limi lumo kabili bakwete amashiwi yamo yene. ²Elyo bali mulwendo lwaku kabanga, basanhgile ilungu mu calo ca Shinari no kwikala kulya. ³Batile kuli umo no mubiye, "iseni, natupange injelwa noku shoca bwino sana." Bakweete injeela mucifulo ca mabwe na Bitumene nga maloba. ⁴Batile, Iseni natuikulile fwebene umusumba no lupungu ulo umutenge wa luko ukafika mulwelele, kabili natupange ishina lyesu fwebene. Ngatatu citile ici, tukasalanganian umwaya ubukulu bwe sonde lyonse. ⁵Elyo Yehova aikile panshi ku kumona umusumba no lupungu ulo ulupwa lwakwa Adam lwakulile. ⁶Yawe atile, "Moneni, bali umuntu umo no lulimi lumo lwine, kabili batendeka ukucita ici! Nombaline takuli ico balepanga ukucita ici ngaba ica kosa kuli bena. ⁷Iseni, Natuleya panshi no bafulunganya ululimi lwabo kulya, pakutila be umfwana umo no munankwe." ⁸Elyo Yehova abasalanganisisha umwaya ubukulu bwe sonde baleka no kukula umusumba. ⁹Eico, ne shina lya ciko lyaitilwe Babele, pantu kulya Yawe afulungenye ululimi lwe sonde kabili ukufuma kulya Yawe abasalangenye umwaya ubukulu bwe sonde. ¹⁰Aba bali mulupwa lwakwa shemu. Shemu ali ne myaka umwanda umo ilyo aishileba wishu wakwa Arphaxadi imyaka ibili panuma ye lyeshi. ¹¹Shemu aikele imyaka imyanda isano, panuma yakuba wishu wakwa Arphaxadi. Nao aishile ba wishu wa bana baume na banakashi na bambi. ¹²Elyo Arphaxadi aikele ne myaka amakumi yatatu na yasano, aishileba wishu wakwa Shelah. ¹³Arphaxadi aikele ne myaka amakumi imyanda ine na itatu panuma yakuba wishu wakwa Shelah. Kabili nao aishileba wishu wa bana baume na bana banakashi na bambi. ¹⁴Ilyo Shelah aikele imyaka amakumi yatatu, aishileba wishu wakwa Eberi. ¹⁵Shelah aikele imyaka imyanda ine na itatu panuma yakuba wishu wakwa Eberi. Kabili nao aishile ba wishu wa bana abaume nabana banakashi nabambi. ¹⁶Ilyo Eberi aikele imyaka amakumi yane aishileba wishu wakwa Pelegi. ¹⁷Eberi aikele imyaka imyanda ine na makumi yatatu panuma yakuba wishu wakwa Pelegi. Kabili nao aishile ba wishu wa bana abaume na banakashi na bambi. ¹⁸Ilyo Pelegi aikele imyaka amakumi yatatu, aishileba wishu wakwa Reu. ¹⁹Pelegi aikele imyaka imyanda ibili napabula panuam yakuba wishu wakwa Reu. Kabili nao aishileba wishu wa bana abaume nabanakashi na bambi. ²⁰Ilyo Reu aikele imyaka amakumi yatatu na yabili, aishileba wishu wakwa Serugi. ²¹Reu aikele imyaka imyanda ibili na cine lubali panuma yakuba wishu wakwa Serugi. Kabili nao aishileba wishu wa bana abaume na banakashi nabambi. ²²Ilyo Serugi aikele imyaka amakumi yatatu aishileba wishu wakwa Nahor. ²³Serugi aikele imyaka imyanda ibili panuma yakuba wishu wakwa Nahor. Kabili nao aishileba wishu wa bana abaume na banakashi na bambi. ²⁴Ilyo Nahor aikele imyaka amakumi yabili na pabula, aishileba wishu wakwa Terah. ²⁵Nahor aikele imyaka umwanda umo ne kumi limo napaula panuma yakuba wishu wakwa Terah. Nao aishile ba wishu wa bana abaume na banakashi na bambi. ²⁶Panuma yawikala imyak amakumi cine lubali Terah aishile ba wishu wakwa Abram, Nahor, na Haran, na Haran aishileba wishu wakwa Lot. ²⁸Haran alifwile muceni cakwa wishu Terah mu calo ico afyalilwemo, mu Uri waku Kaldea. ²⁹Abramu na Nahor ba bulile abakashi. Ishina lyakwa muka Abram ali no Sarai ne shina lyakwa muka Nahor ali no Milika, umwana umwanakashi wakwa Haran, uwali wishu wakwa Milika na Iskah. ³⁰Nomba Sarai ali ning'umba; takwete umwana. ³¹Terah abulile Abram umwana wakwe, Lot umwana wa mwana wakwe Haran, na Sarai umupongoshi wakwe, umukashi wakwa Abram umwana wakwe, elyo bonse bashile Uri uwa mu Kaldea, ukuya mu calo ca Kenaani. Lelo baishile ku Harani no kwikala kulya. ³²Terah aikele imyaka imyanda ibili na yasano elyo afwil mu Harani.

12

¹Nomba Yawe atile kuli Abram, "kabiye fuma mucalo cobe, ufume nakuli balupwa bobo, ufume nakuba nganda yakwa wisu ukuya ku ncende nkakusontelela. ²Nkapanga icipangano muli iwe icalo icikalamba, kabili nka kupala, nokupanga ishina lyobe ilikalamba, kabili ukaba ipalo. ³Nkapala abo abakakupala lelo uyo onse uwa ku tipa nkamu tipwila ukupitila muli iwe emo indupwa shonse isha mwisonde shikapalilwa." ⁴Eico Abram aile, ngafintu Yawe amwebele ukucita, na Loti aile nankwe. Abram ali ne myaka amakumi cine lubali na isano ilyo afumine mu Halani. ⁵Abramu asendele Sarai umukashi wakwe, umwana wakwa munyina nafyonse ifyo bakwete ifyo banonkele na bantu abo bashitile mu Harani. Baimine ukuya mu mpanga ya Kenani, nokwisa mumpanga ya Kenaani. ⁶Abramu apitile mu mpanga ukwisa fika na ku Shekemu na kwilungu lya Mole. Pali ilya nshita abena Kenani ebaikile muli iyyi mpanga. ⁷Yawah amonekele kuli Abram, nokuti, "ku bana kufyalwa bobo eko nkapela iyi mpanga." Eico palya pene Abram akulilepo icipailo kuli Yawe, uwamonekele kuli ena. ⁸Ukufuma palya aile ku calo ca mpili ku kabanga ka Betele, uko ashimpile iyema ukusha Betele ku masamba na Ai ku kabanga kulya eko akulile Yawe icipailo nokwita peshina lyakwa Yawe. ⁹Elyo Abram akonkenyepo ubulendo, ukulungama ku Negefu. ¹⁰Mwali icipowe mu calo eico Abram atentemukile mu Egipto mu kwikala, pantu icipowe calikulisha mu calo. ¹¹Ilyo ali mupepi nokwingila mu Egipto atile ku Sarai umukashi wakwe, "mona kuno, ninjishiba ukuti uli mwanakashi uwayemba. ¹²Ilyo abena Egipto bakakumona bakatila, 'uyu emukashi' kabili bakanjipaya, elo bakakusunga uwa mweo. ¹³Ulandefye ati uli nkashi yandi pakuti cimbeleko bwino palwa iwe, napakuti umweo wandi usungwe pamulandu waiwe." ¹⁴Caishileba ukuti ilyo Abram aingile mu Egipto bamwene ukuti Sarai ali umusuma nganshi. ¹⁵Bacilolo wakwa Falao bamumwene nokumutakisha kuli Falao, eflyo bamutwele naku nganda yakwa Falao. ¹⁶Falao atangete Abram bwino pamulandu wakwe, kabili Abram, apokelele impanga ne ngombe, bapunda

abaume, abasha baume, abasha banakashi, ba punda abakota ne ngamila.¹⁷Elyo Yawe ashupile Falao naba nganda yakwe ne finkunka ifikalamba pamulandu wakwa Sarai umukashi wakwa Abramamu.¹⁸Falao aitile Abramamu nokuti, "cinshi ici ico wacita kuli ine? Ninshi ushanjebele ukuti mukashi obe?"¹⁹Ninshi walandile ati 'ninkashi yandi,' naine namusenda ukuti abe umukashi wandi? Nomba cisuma umukashi obe uyu, musende kabiyeni.²⁰Elyo Falao apele ifipope kuli bakabilo wakwe palwa ena, eflyo bamulekeleko ukuti aleya pamo nomukashi wakwe nafyonse ifyo akwete.

13

¹Kanshi ilyo Abramamu afumine mu Egipto abwelele ku matololo ya Negebu, ali no mukashi wakwe na fyonse ifyo akwete, kabili Loti aile nankwe.²Abramu aba umukankala nganshi, akwata ifitekwa, silifa na golide.³Ukufuma ku Negebu, apitile mu ncende ishalekana lekana, asuka afika na ku Betele pa ncende imo pakati ka Betele na Ai, apo kale acitile inkambi yakwe,⁴kabili apo akuulile ubulambo bwantanshi. Pali iyi incende epo Abramamu apepele Yawe.⁵Nomba Loti uwaleendauka na Abramamu nao alikwete imikuni yu mpaanga, imbushi ne njombe pamo na matenti.⁶Lelo impanga baleikalapo yacepa ilyo bali pamo pantu icuma bakwete califulishe icakuti bafilwa no kwikala pamo.⁷Bakacema ba fitekwa fyakwa Abramamu balaumana na bakacema ba fitekwa fyakwa Loti. Pali iyo nshita ninshi abena Kenani na bena Perisi nabo bene baleikala muli ici calo.⁸Elyo Abramamu aebele Loti ati, "Tatufwile ukulaumana iwe na ine, nangu bakacema bobo na bakacema bandi, pantu tuli ba mu lupwa lumu.⁹Bushe icalo conse ici tekuti cibe cobe? Natupatulukane, iwe nga uleya ku kuso, ine ninshi ndeya ku kulyo. Elyo nga cakuti iwe uleya ku kulyo, ine ninshi ndeya ku kuso."¹⁰ Loti ainuna amenso amona iwanga lyonse ilya Yordani ukuti mwaliiba amenshi kwatifye ni mwibala lyakwa Yawe, nangu kwati mushili wa mu Egipto ukulola ku Soari. Ili cali ilyo Yawe ali talaonaula Sodoma na Gomora.¹¹Kanshi aba bantu babili epakupatulukana. Loti asalapo umwine iwanga lyonse ilya Yordani, aima alungama na ku kabanga.¹²Abramu ashala aleikala mu calo ca Kenani elyo Loti aleikala mu musumba wa mwiwanga, kabili acitile inkambi yakwe mupepi no musumba wa Sodoma.¹³Nomba abantu ba mu Sodoma bali ababi kabili balebifya nganshi kuli Yawe.¹⁴Panuma yakupatulukana kwakwa Loti na Abramamu, Yawe aebele Abramamu ati, "Inuna amenso, uloleshe ukufuma apo pene wiminine, ku kapinda ka kuso, ku kapinda ka kulyo, ku kabanga na ku masamba.¹⁵Icalo conse ici ulemona, nkacipeela kuli iwe na bana bobo.¹⁶Nkalenga ukuti abana bobo bakafule kwati lukungu lwa pano isonde. Nga cakuti umuntu kuti apenda ulukungu, ninshi lyena kuti apenda na bana bobo.¹⁷Ima, wende ukuya mubutali na mu bwipi bwa calo, pantu ni kuli iwe ndecipeela."¹⁸Kanshi Abramamu epakusesha inkambi yakwe aya ikala mupepi ne miti ikulu iya oki iyakwa Mamure ku Hebuloni, kulya kwine eko akuulile Yawe ubulambo.

14

¹Caishile palwa mu nshiku shakhwa Amurafeli, Imfumu ya bena Shina, Arioki, imfumu ya bena Elasari, Kedolameri, imfumu ya bena Elamu, na Tida, imfumu yabena Goimu,²ukuti bena balenge inkondo pali Bera, Imfumu yabena Sodoma, Berisha, imfumu yabena Gomora, Shinabu, imfumu yabena Adima, shemeberi, imfumu yabe na Seboimu, na imfumu yaku bela (kabili etwa ati Soari).³Ishi ishakonkapo ishambumu ishili shisano shalongene capamo mumupoka poka wa Sidimu (kabili witwa ati bamba uwamucele).⁴Babombele Kedolameri pa myaka ikumi limo na ibili, nomba mu mwaka wa lenga ikumi limo na itatu balimusangukile.⁵Elyo mu mwaka walenga ikumi limo na ine, Kedolaomeri na Ishambumu isho ishali na ena shalishile kabili shasanshile Refaimu mu Ashitaloti Kanaimu, abena Susi mu Hamu, abea Emimu Shafe Kiriataimu,⁶na bena Hori mu calo cabo ica mpili ica ku Seiri, ukufika na ku Eliparani, ico icili mupepi na matololo.⁷Elyo babwelele kabili baishile kuli Eni Mishipati (Kabili etwa ati Kadeshi), kabili bacimfishe icalo conse ica bena Amaleki, kabili na bena Amoli abo aba leikala mu Hasasoni Tama.⁸Elyo imfumu yaku Sodoma, imfumu yaku Gomora, imfumu yaku Adama, imfumu yaku Seboimu, kabili ne mfumu yaku Bela (kabili itwa ati Soari) yaliya kabili yali ipekenye pa bulwi mu mupoka poka waku Sidimu.⁹Ukulwisha Kedolaomeri, imfumu yaku Elamu, Tida, imfumu yaku Goimu, Amurafeli, imfumu yaku shina, Arioki, imfumu yaku Elasari; isha mfumu shine shalwishenye ne shili shi sano.¹⁰Nomba umupoka poka waku Sidimu waisulamo ifilindi fya bitumene, kabili nge mfumu yaku Sodoma na Gomora shafulumwike; baponene mulyamwine. Abo abashelepo bafulumukile ku mpili.¹¹Eico isha mfumu shasendele ifipe, fyonse ifyakupolomotwa fyabo, kabili baile munshila yabo.¹²Ilyo baile, kabili basendele Loti, umwana wa kwa munina wakwa Abramamu, uyo uwaleikala mu Sodoma, kulya nefikwatwa fyakwe fyonse.¹³Umo uyo uwapuwikeko alishile nokweba abramamu umu Hebere. Aleikala mwi lungu uyo uwafumine ku Mamure, umwina Amoli, uyo uwali munyina kuli Eshikoli na Ameri, abo bonse abaleampana na Abramamu.¹⁴Nomba ilyo Abramamu aumfwile ukutila ati abalwani baikata balupwa lwakwe, aimishe abaume bakwe imyanda itatu ikumi limo na cine konse konse abaume aba kashiwe abo abafyalilw mu nganda yakwe, kabili alibakonkele mpaka naku Dani.¹⁵Alyakenyemo abaume bakwe abakulwa nabena ubushiku nokubasansa, alibakonkele ukufika na ku Hoba, ku kapinda kakukulyo yaku Damasiko.¹⁶Elyo abwesesho ifyuma fyonse, nakabili abwesesho balupwa bakwa Loti na ofipe fyabo, elyo na banakashi na bantu bambi.¹⁷Panuma Abramamu abwela mukucimfya, Kedolaomeri ne shamfumu ishali na yena, imfumu yaku sodoma yaile mukumukumanya pa mupokapoka waku Shafe (kabili uwitwa ati umupokapoka wa mfumu).¹⁸Melikisedeki, imfumu yaku Salemu, yaletete umukete na umwangashi. Ali ni shimapepo wakwa Lesa uwapulamo.¹⁹Alimupalile asosele ati, "abe uwapalwa Abramamu na Lesa uwapulamo, kabumba wamulu ne sonde.²⁰Abe uwapalwa Lesa uwapulamo, uyo uupele abalwani benu mumaboko yenu." Elyo Abramamu amupele ica pekumi pali fyonse.²¹Imfumu yaku Sodoma yalandile kuli Abramamu ati, "pela abantu, kabili senda ifipe pantu fyobe wemwine."²²Abramu alandile ku mfumu yaku Sodoma ati, "naimya amaboko yandi mu

muulu kuli Yaweh, Lesa uwapulamo, kabumba wa muulu ne sonde,²³ ukutula ati nshaka sende intambo, indyato shalushishi, nangu ifintu ifili fyonse ifyobe, pa kutula ati wikasosa ati, 'nalengele Abram ukuuba umunonshi.'

²⁴Shasendapo icili conse kanofye ifyo abalumendo bandi balile na icakaniko icabantu abaile nanine. Lekeneni Aneri, Eshikoli, na Mamure basende ifikwatwa fyabo."

15

¹Panuma yaifi fintu icebo cakwa Yawe caishile kuli Abram mu cimonwa, catile, "witina, Abram! Nine bucingo bobbe, kabili icilambu cobe icikalamba." ²Abram atile, "Shikulu Yawe, finshi ukampeela, mona ncili uwabula umwana nowakupyana ing'anda yandi no Eliezer uwaku Damaskasi?" ³Abram atile, "mona tawampeela ulupwa, moneni, uyo uwafyalwa mu nganda akaba impyani yandi!" ⁴Eico, moneni, icebo cakwa Yawe caishile kuli ena, cacitile, "uyu munu takabe impyani yobe; lelo uyo uukafu, a kumubili obe eukaba impyani yobe." ⁵Elyo amufumishe panse, nokutula, "lolesha ku mulu, kabili penda intanda nga cakuti kuti washipenda." ⁶Kabibili atile kuli ena, "ifi efikaba ulupwa lobe." ⁷Asumina Yawe, kabili amupendele ukuba umulungami. ⁸Atile kuli ena, ninebo Yawe, uwakufumishe ukufuma ku Ur waku Chaldeans, nokukupela iyi ncende kukupyaminina." ⁹Atile, "Shikulu Yawe, bushe nkeshiba shani ukuti nkacipyana?" ¹⁰Kabibili atile ine, "ndetela umusepela wa ng'ombe ikota iya mnyaka itatu, imbushi ikota iya myaka itatu, impanga ilume iya myaka itatu, inkunda akapeele." ¹¹Amuletele fyonse ifi, elyo afitaula pabili, kabili abika icipandwa cimo lubali necinankwe, lelo tayakenye ifyuni. ¹²Elyo amakubi yawila pa fitumbi fyanama nefyuni, lelo Abram afitamfyapo. ¹³Ilyo akasuba kaba mukuwa, Abram aponene mutulo tukalamba lelo, moneni, imfimi iyakutinya yakupele pali ena. ¹⁴Elyo Yawe atile kuli Abram, "ishiba pali ici ukuti ulupwa lobe lukaba lwabeni mu calo icishili cabo, kabili bakaba abasha kabili bakabacusha pamyaka imyanda ine." ¹⁵Nkapingula ulu luko ulu bakabombela kabili panuma bakafumamo nefikwatwa ifingi. ¹⁶Kabibili mukaya kuli bashinwe mu mutende kabili ukashikwa mubukote. ¹⁷Munkulo yaenga bune bakabwela kuno nakabili, pantu amampulu yabena Amorite tayalafika pa mpela. ¹⁸Ilyo akasuba kawa nokufita kwafita, moneni, elyo kwamoneke inongo ilefuka necushi no lubingu lulebilima ukupita pakati kafipimfyu. ¹⁹pali ubo ubushiku Yawe apangile icipangano na Abram, atile, "ku lupwa lobe napela iyi mpanga, ukufuma ku mumana waku Egupto ukufika ku mumana ukalamba, Yufrate- ²⁰Keni, Kenasi, Kadimo, ²¹Hiti, Perisi, Refaimu, ²²Amoli, Kenani, Girrugashi neca bena Yebusi."

16 ¹Nomba Sarai, umukashi wakwa Abram, tamufyalile aban nelyo umo,, lelo alikwete umubomfi umwanakashi, umwana Egupto, uyo ishina lyakwe ni Haga. ²Ico Sarai asosele ku Abram, mona, Yawe asunga ukwabula abana. Kabiye kasendame nankwe umubomfi wandi, nalimo kuti ankwatila ko abana. Abram aumfwile kwishiwi lyakwa Sarai. ³Na panuma Abram aikele imyaka ikumi mu cal cakenani ico Sarai, umukashi wakwa Abram, amupela Haga, umwian Egupto umubomfi umulume wa mukashi wakwe. ⁴Ico ailelala na Haga, kabili alimite ilyo amwene ukuti naimita, amonekele uwasilwa nakulu. ⁵Elyo Sarai asosele kuli Abram, "ububwafya pali inw ni pamulandu obe. Napele umubomfi umwanakashi wandi mu ciufuba cobe, kabili ilyo amwene ukuti naimita, napepuka mumenso yakwe, Leka Yawe apingule pakati kaine naiwe." ⁶Lelo Abram asosele kuli Sarai, "moona iwe, uyo umubomfi umwanakashi obe ali mu maka yobe, ucite iciweme icili mu matontokanyo yobe." Ico Sarai amusungile buluku buluku, kabili afulumuka ukufuma kuli ena. ⁷Malaika wakwa Yawe amusangile pa kamfukumfuku ka menshi mu matololo, pal kamfukumfuku kamushila yakuya ku Shuri. ⁸Asosele ati, "Haga, umubomfi akwa Sarai, Bushe nikwisa uko wafuma nakabili bushe nikwisa uko uleya?" Elyo asosele "ndefulumuka kuli mama Sarai." ⁹Malaika wakwa Yaw asosele kuli ena, "bwekelamo kuli nokokulu obe, kabili nokubela ku nsumbu shakwe." ¹⁰Elyo malaika wakwa Yawe asosele kuli ena, "nkasandulula apakalamba ubufyashi bobbe, pakutial tabwakapaendwe ku bwingi." ¹¹Malaika wakwa Yawe nakabili asosele kuli ena, "Mona nawimita kabili ukafyala umwana umwaume, kabili ukamwita ishina lyakwe Ishmael, pantu yawe naumfwa ukucula kobe." ¹²Akaba nimpunda wampanga wamuntu. Akalwisha no muntu onse, kabili no muntu onse akalamulwisha, kabili akekala uwakutaluka kuli bamunyina bakwe bonse." ¹³Elyo amupele ishina lyakwa Yawe uyo alelanda nankwe, "niwe Lesa uumona ine," Pantu asosele, bushe ntwalilile ukumona, panuma amonaine?" ¹⁴Eico palici cishima cilya cainikwe Beere-lahai Roi; mona, cili pakati ka Kadeshe na Berede. ¹⁵Haga afyalile Abram umwana mwaume wakwe, kabili abramu ainikile ishina lya mwana wakwe, uyo Haga amufyalile, Ishmaeli. ¹⁶Abram ali ne myaka amakumi cine konse konse- na butanda ilyo Haga amufyalile Ishmaeli kuli Abram.

17

¹Ilyo Abram ali ne myaka amakumki pabula-na pabual, yawe amobeke kuli Abram no kutula kuli ena, "Nine Lesa Wamaka Yonse. Ule enda ku cinso candi, no kuba ukwabula akabi." ²Elyo nkashininkisha icipangano candi pakati ka ine naiwe, nokusandulula apakalamba." ³Abram akontamine ne cinso cakwe panshi na Lesa alndile nankwe, ati, ⁴"pantu ine, mona, icipangano candi cili naiwe. ukaba wishi wa cinkupiti wa nko. ⁵Ne shina lyobe talya kabe Abram, lelo ishina lyobe likaba Abrahamu-pantu ine ninku sonta ukuba wishi wa cinkupiti wa nko. ⁶Nka kulenga ukufula apakalamba, kabili nkalenga inko muli iwe, ne shamfumu shikafuma muli iwe." ⁷Nka mpampamiak icipangano candi pakati kaine na iwe no bufyashi bobbe ubukakonka pali iwe, ukuyafye naku nkulo sha buko ku cipangano ca muyayaya, ku kuba Lesa kuli iwe na ku bufyashi bobbe ubukakonka pali iwe. ⁸Nka peela kuli iwe, na ku bufyashi bobbe ubukakonka pali iwe, icalo umo waleikalala, icalo conse ica canani, nge cikwatwa camuyayaya, kabili nkaba Lesa wabo." ⁹Elyo Lesa atile kuli Abrahamu, "nomba iwe, ufwile ukusunga icipangano candi, iwe no bufyashi bobbe ubukakonka pali iwe ukuyafye na kunkulo shabo.

¹⁰Ici eci pangano, ico ufwile ukusunga, pakati ka ine na iwe no bufyashi bobbe ubukakonka pali iwe: umwaume onse mukati kenu afwile aba uwasembululwa. ¹¹Mufwile mwasembululwa mu mubili wa nkanda yenu iya ku mpela, ne ci cikaba cishibilo ca cipangano pakati kaine na imwe. ¹²Umwaume onse mukati kenu uukwete inshiku cine konse konse afwile ukusembululwa, ukuyafye munkulo ya bantu benu. Ici kubikakofye no yo uwafyalilwa mu ng'anda yobe no yo uwashitwa ne ndalama ukufuma kuwa kunse uuli onse uyo uushili umo uwamu bufyashi bobbe. ¹³Uyo uwafyalilwa mu ng'anda yobe no yo uwashitwa ne ndalama bafwile ukusembululwa. Efyo icipangano candi cikaba mu mibili yenu nge cipangano camuyaya. ¹⁴Umwaume onse uushasembululwa uyo uushisembulwilwe wa ku nkanda yakwe iya pampela akaputulwako ku bantu bakwe. Natoba icipangano candi. ¹⁵Lesa atile kuli Abrahamu, "Sarai umukashi obe, wilamwita Sarai na kabili. Lelo, ishina lyakwe likaba Sara. ¹⁶Nka mupaala, kabili nka kupeela umwana umwaume muli kena. Nka mupaala, kabili akasanguka nyian wa nko shonse. Ishamfumu sha bantu shikafuma muli ena." ¹⁷Elyo Abrahamu akontamine necinso cakwe panshi no kuseka, nokutila mu mutima wakwe, "Bushe umwana kuti afyalwa ku mwaume uukwete imyaka umwanda? Nga Sara, uuli ne myaka amakumi pabula, kuti afyala umwana?" ¹⁸Abrahamu atile kuli Lesa, "Iye lekeni Ishmaeli abe no mweo ku cinso cenu!" ¹⁹Lesa atile, "Awe, Lelo Sara umukashi obe akakufyalial umwana umwaume, kabili ufwile ukumwiniak Isaku. Nka pampamiak icipangano candi na ena nge cipangano ca muyaya no bufyashi bwakwe ubukakonka pali ena. ²⁰Pali Ishmaeli, ni nkumfwa. Mona, ni mpaala kabili nka mufusha noku musandulula mu bwingi. Akaba wishu wa bakankala amakumi yabili, kabili nka mulenga uluko ulukalamba. ²¹Lelo icipangano nka cipampamika na isaki, uo Sara akafyala kuli iwe pali inshita muli uyu mwaka." ²²Ilyo apwishe ukulanda nankwe, Lesa afumine pali Abrahamu. ²³Elyo Abrahamu abulile Ismaeli umwana wakwe umwaume na bonse abo abafyalilwe mu ng'anda yakwe, nabonse abo abashitilwe be ndalama shakwe, umwaume onse mukati kabaume ba mung'anda yakwa Abrahamu, no kubasembulula imibili yabo iya nkanda sha pa mpela muli bulya bwine bushiku, ngefyo Lesa asosele kuli ena. ²⁴Abrahamu ali ne myaka pabula-na pabula ilyo asembulwilwe mu mubili wa nkanda ya pampela yakwe. ²⁵Ishmaeli umwana wakwe ali ne myaka ikumi limo na itatu ilyo asembulwilwe mu mubili wa nkanda ya pampela yakwe. ²⁶Pali bulya bwine bushiku, Abrahamu na Ishmaeli umwana wakwe umwaume bonse baalu sembulwilwe. ²⁷Abaume bonse aba mu ng'anda yakwe baali sembulwillwe nankwe, uku bikapoofoye nabo abafyalilwe mu ng'anda nabo abashitilwe ne ndalama ukufuma ku wakunse.

18

¹Yawe amonekele kuli Abrahamu mupepi ne miti ikulu iya oki iyakwa Mamure ilyo aikele pa mwinshi we tenti lyakwe ninshi akasuba nakabalikisha nganshi. ²Cilya ainuna amenso, amona abaume batatu beminine mupepi napo ali. Ilyo abamona afuma ulubilo pa mwinshi we tenti lyakwe aya kukubakumanya, elyo akontamina panshi, asosa ati, "We mfumu napapata, nga cingamusekesha, wipitafye pa mubomfi obe. ⁴Lekeni balete utumenshi utwakusamba ku makasa yenu, elyo mutuusheko mwisamba lya muti. ⁵Lekeni muleteleko utwakulya, pakuti mubweshe amaka, lyena elyo mukonkanyepo ubulendo bwenu, pantu mwaisa pita pa mubomfi wenu." Nabo bamwasuka abati, "Cisuma, cita ifyo fine walanda." ⁶6 Kanshi Abrahamu aile bwangu bwangu mwitenti kuli Sara, amweba ati, "Endesha, buula ifikopo fitatu ifya bunga ubwapeleka bwino, ukasawile elyo upangeko imikate." ⁷Elyo abutukila ukwali injombe, asalapo iciponti icisuma kabili icanakilila, acipeela na ku mubomfi. Umubomfi nao bwangu bwangu acipekanya. ⁸Elyo Abrahamu abuula umukaka uwatimba no wasongoloka ne nama apekenye, afiteka napo bali. Ilyo balelya Abrahamu aiminine mupepi nabo mwisamba lya muti. ⁹Abo bantu bamwipushe abati, "Bushe Sara umukashi obe ali kwi?" Abrahamu abasuka ati, "Ali mwitenti." ¹⁰Elyo umo pa beni bakwe asosa ati, "Icine cine uyu mwaka uleisa nga pa nshita ino ine nkesa kupempula, kabili umukashi obe Sara akaba no mwana umwaume." Kanshi Sara ali pa mwinshi we tenti ilyali kunuma yakwa Abrahamu alekutika. ¹¹Abrahamu na Sara bali abakote ne myaka iyingi nganshi. Sara nao inshita yakufyala ninshi yalipita. ¹²Kanshi Sara epakuseka uko ali eka, pantu aletontokanya ati, "Ilyo ninakuka na shikulu nao mukote, bushe nine ningaibika nakabili mu fyakuisansamusha!" ¹³Elyo Yawe aebele Abrahamu ati, "Cinshi ico Sara asekelo no kusosa ukuti, 'Bushe cine cine nine ningakwata umwana nomba ilyo ndi umukote?' ¹⁴Bushe kwaliba icintu ico Yawe engafilwa? Uyu mwaka uleisa pa nshita ilya nandilepo nkabwela nakabili, elyo Sara akaba no mwana umwaume." ¹⁵Sara ico aumfwa umwenso, abepa ati "Awe ine nshaciseka." Lelo Yawe amweba ati, "Ee waciba nuseka." ¹⁶Ilyo balya bantu baimine ukuti baleya, ico bali apasansama, baloleshe lwa panshi ku Sodoma. Abrahamu nao aya alebashindika. ¹⁷Elyo Yawe asosa ati, "Bushe mfise kuli Abrahamu ifyo nalacita?" ¹⁸Pantu Abrahamu akaba umushobo ukalamba kabili uwamaka. Kabili imishobo yonse iya pano isonde ikapaalilwa muli ena. ¹⁹Pantu nalimusala pakuti akalange abana bakwe na ba mu njanda yakwe abakamukonkapo ukulakonka inshila yakwa Yawe, mukucita ifyalungama no kuba no mulinganya, pakuti Yawe akacitile Abrahamu ifyo amulaya." ²⁰Elyo Yawe atila, "Ukuilishanya kwa pali Sodoma na Gomora nakukulisha nganshi, no bubifi bulimo nabubipisha nganshi, ²¹eco nalailako kukumona ifyo bacita nga nafibipa ukulingana no kuilishanya kwafika kuli ine. Elyo nga teifyo, ndeya ishiba." ²²Elyo balya bantu bapilibuka, balaya lwa ku Sodoma, lelo Abrahamu ena ashala naiminina pa cinso cakwa Yawe. ²³Elyo Abrahamu apalama, aipusha Yawe ati, "Bushe cine cine walaonaula abalungami pamo na babifi?" ²⁴Bushe nga cakuti mu musumba mulimo abantu abalungami amakumi yasano, bushe uleonaula umusumba? Bushe tekuti uleke ube pa mulandu wa aba bantu abalungami abalimo amakumi yasano? ²⁵Nacitaluke kuli iwe ukucita ica musango uyu, ukwipayo abalungami pamo na babi, teti ucitile abalungami cimo cine na babi. Nacitaluke kuli iwe! Bushe kapingula we sonde lyonse tali nakucita mulinganya?" ²⁶Yawe amwasuka ati, "Nga nasanga mu musumba wa Sodoma muli abantu abalungami amakumi yasano, nshaye onaula musumba pa mulandu

wabo.”²⁷Abrahamu asosele nakabili ati, “Ine ne ulifye ulukungu, kabili imito, nine napama ukulanda ku Mfumu, ²⁸bushe nga cakuti pa balungami amakumi yasano pabulilafye basano, bushe kuti waonaula umusumba pa mulandu wakuti pabulila abantu abalungami basano?” Yawe ayasuka ati, “Iyoo tekuti ngonaule musumba nga nasangamo abantu abalungami amakumi yane na basano.”²⁹Abrahamu asosa nakabili ati, “Nga cakuti mwasangamofye amakumi yane?” Yawe ayasuka ati, “Tekuti ngonaule musumba pa mulandu wa makumi yane .”³⁰Kabili Abrahamu ati, “We Mfumu wifulwa, nalalanda nakabili. Nga cakuti mwasangwafye amakumi yatatu?” Yawe amwasuka ati, “Tekuti ngonaule musumba nga cakuti nasangamo amakumi yatatu.”³¹Abrahamu asosa ati, “Apo nomba nimpama ukulanda ku Mfumu, nga cakuti mwasangwafye amakumi yabili?” Yawe amwasuka ati, “Pa mulandu wa abo amakumi yabili tekuti ngonaule musumba.”³²Kabili Abrahamu asosa ati, “Nga cakuti Imfumu tayafulwe, kanjipushekofye umuku umo uwakulekeshesha, nga cakuti mwasangwafye ikumi limo epela?” Yawe amwasuka ati, “Pa mulandu wa abo ikumi limo tekuti ngonaule musumba.”³³Cilya Yawe apwa ukulanda na Abrahamu, aya no kuya, Abrahamu nao abwelamo kumwakwe.

19

¹Bamalaika babili vafikile u cungulo mu Sodoma, ninshi Loti naikala pampongolo ya Sodoma. Cilya Loti abamona, aima nokuyabakumanya, kabili awile ne cinsu cakwe panshi. ²Atile, "napapata mwe ba shikulu bandi, ndemilomba ukubweluluka nokya mung'anda yamubomfi wenu, mwikalamo ubushiku nokusamba amakasa yenu. Elyo kuti mwaima lucelocdelo nokuya munshila yenu." Nabo bayaswike, "awem twalala mucibansa camu musumba." ³Lelo Loti abapapete apakalamba, eico baile nankwe nokwingila mu ng'anda yakwe. Abapekanishishe icakulya kabili abapangila nomukate ushatutumuka, kabili balilile.⁴Ilyo tabalasedama, abaume bamusumba, abaume ba Sodoma, bashingulwike ing'anda, capamo abaice nabakalamba, bonse abaume ukufuma mufitungu fyonse ifya musumba. ⁵Elyo baitile Loti, nokutial kuli wene, "bushe balikwiya abaume abo beshile kumobe ubushiku? Balete pano panse kuli ifwe, pakuti tubeshibe."⁶Eico Loti epakufumina panse yacibi kuli bene asha aisalako necibi kunuma yakwe. ⁷Atile, "ndemipapata, bamunyina, mwicita icabipisha, ⁸Lolesheni, ninkwata abana babili abakashana abashaishiba umwaume nangu umo. Leken, namipapata, imbafumishe kuli imwe elyo imwe mucite kuli bena conse icisuma mu menso yenu. Lelo mwicita nangu cimo kuli aba baume, pantu beshile mu ng'anda yandi."⁹Batile, "Fumako!" Kabili batile, "uyu aisa kuno mukwikala ngo mwinafyalo, elyo nomba asanguka kapingula wesu! Nomba tuli nokucita icabipa kuli iwe ukucila kuli bena." Batitikishe Loti pamaka, baishile mupepi mukupatula icibi.¹⁰Lelo abaume bafumya amaboko yabo no kutintila Loti munganda pamp nabo elyo baisalako necibi. ¹¹Elyo abeni bakwa Loti balengele abaume balya bali kunse yaciibi canganda ukuba impofu, bonse abaice nabakalamba, icakuti balinakile ilyo baleesha ukufwaya iciibi canganda.¹²Elyo abaume batile kuli Loti, "Bushe walikwatamo uuli onse muno? nangu bapongoshi, abana baume nangu abana banakashashi nangu uli onse uo wakwata muno musumba, bafumyemo muno. ¹³Pantu tulipakonaula ino ncende, pamulandu nolu lufyengo lwa bantu pacinso cakwa Yawe. Icakuti natutua ukonaula umusumba."¹⁴Loti epakufuma nokuya eba abapongoshi abaume abalaile ukupa abana bakwe abanakashi, nokutula, "endesheni, fumeni muli ino ncende pantu Yawe alaonaula umo musumba." Lelo ku babngoshi bakwe amoneke kwati alesekeshesha. ¹⁵Ilyo cafikile ku macaca, bamalaika balacincisha Loti, nokutula, "tampako ukuya, senda umukashi obe nabana boke abanakashi babili abali pano, epali na imwe tamulobebe kuno ilyo umusumba walakandwa."¹⁶Lelo alashingashinga. Elyo abaume baikata ukuboko kwakwe, nokuboko kwa mukashi wakwe elyo nama boko yabana bakwe abanakashi babili, palunda Yawe alinoluse pali ena. Balibafumishemo nokubatwala kunse yamusumba. ¹⁷Ilyo babafumishemo, umo pabaume atile, "fulumukeni nokupususha imyeo yenu! Mwilolesha kunuma, nangu ukwikala apali panse mwiwanga. Butukeni kumpili pakutula mwiloba.¹⁸Loti atile kuli bene, "awe", twapapata mwe bashikulu! ¹⁹Umubomfi wenu nasanga ububile mu menso yenu, namunanga icikuku icikalamba mukupususha umweo wandi, Lelo kumpili kwena tekuti mbutukileko, pantu ubusanso bulencilila, kabili ndefwa. ²⁰Lolesheni umusumab ulya paly paipipako apakuburukila, kabili unono. Napapata, lekeni eko mbutukile (bushe teunono?), no mweo wandi walapusuka."²¹Atile kuli wene, "cisum ndesuminisha ukulomba kobe, ukuti nshaonaule umusumba uo ulumbwile. ²²Endesha! Butuka kulya, panry nshacite nelyo cimo kanofye ilyo wafika kulya. Eico umusumba waleitwa Zoar.²³Akasuba kalibalile pesonde ilyo Liti afikile ku Zoar. ²⁴Elyo Yawe alolekeshe pali Sodoma na Gomora ifyanunka nga maluti no mulilo ukufuma kuli Yawe mulwelele. ²⁵Aonawile Isho misumba, newanga lyonse, na bonseabaikete mu misumba na fyonse ifyamenenre pamushili.²⁶Lelo muka Loti uwalikunuma yakwe, alolesha kunuma, elyo ayalwike impinga yamucele. ²⁷Abrahamu aimine lucelo celo nokuya ku ncende uko aiminine pacinso cakwa Yawe. ²⁸Aloleshe mwisamba ukulola ku Sodoma na Gomora nokulola kumpanga ye wanga. Aliloleshe kabili moneni icushi caleima ukufuma kumisumba kwati cushi ca mwilungu.²⁹Ilyo Lesa aonawile imisuba yamwi wanga, Lesa aibukishe Abrahamu, afumishe Loti ukufuma mukati kabonaushi ilyo aonawile imisumba umo Lot aikele.³⁰Lelo Lot afumine ku Zoar nokuyaikala kumpili nabana bakwe abanakashi, pantu ali no mwenso wakwikala mu Zoar, kabili aikele mulucengo, ena nabana bakwe abanakashi babili. ³¹Ibeli lyatile ku mwaice, "Batata nabakota takuli umwaume nangu umo uwakulala naifwe ukulingana ne misango yapa calo. ³²Isa, leka tunwishe batata umwangashi, tulale nabo, pakuti tufuntuke ubufyashi bwakwa tata." ³³Eico balengele shibo ukunwa umwangashi bulya bushiku. Elyo ibei lya ingile nokulala na wishi; Lelo wishi taishibe ilyo alele nao nelyo aimine.³⁴Ubushiku bwakonkelepo ibeli lyatile ku mwaice, "umfwa, ine pano nalilala naba tata mailo ubushiku. Kanshi na lelo natubalenge banwe umwangashi naleloline, elyo wingile nokuya lala nabo, pakuti tusandulule ubufyashi bwakwa tata." ³⁵Eico balengele wishi ukunwa umwangashi bulya bwine bushiku, no mwaice aingile nokulala na wishi. Lelo wishi taishibe ilyo alele nao nangu ilyo aimine.³⁶Kanshi bamwana Lot bonse babibili epa kwimita kuli shibo. ³⁷Ibeli

lyafele umwana umwaume, nokumwinika moabu. aishileba icikolwe cobe Moabu abalelo. ³⁶Lelo palwa mwaice, nao afyala umana umwaume, amwinika Ben Ami. Aishileba icikolwe ca bantu bakwa Amoni abalelo.

20

¹Abrahamu aendele ukulola mu calo ca Negebu, no kwikala [akati ka Kadashi na Shuri. Ali umulebeshi nokwikala mu Gerari. ²Abrahamu asosele ukulola kuli Sara umukashi wakwe, atile, "ninkashi yandi." Eico imfumu ya Gerari yatumine kuli Saa no kumusenda. ³Lelo Lesa aishile kuli Abimeeki mu ciloto ubushiku, nokutila kuli ena. "mona, uli muntu uwafwa pantu umwanakashi usendele, pantu wena mukashi wamwine."⁴Nomba Abimeleki talapalamina mupepi kuli ena elyo asosele ati, "shikulu, bushe kuti mwaipaya no luko ululungami? ⁵Bushe tanjebele umwine kuli ine, 'ninkashi yandi?' No mwine atile ati, 'nindume yandi.' nacitile ici muli bumpomfu wamutima wandi nabuka ele bwaminwe yandi."⁶Elyo Lesa atile kuli ena muciloto, "Nasumina, kabili ninhishiba ukuti muli bumpomfu bwa mutima obe ucitile ici eco nine nkuleseshe ukuti mwimbembukila. Eico nshacisuminisha iwe ukuti umwikatemo. ⁷Eico, Bwesha umwaume umukashi, pantu ena ni kasesema. Alekupepela iwe, eyo uleba no mweo. Lelo ngatawa mubwekeshemo, wishibe iwe na bali abobe mucine mukafwa."⁸Abimeleko acelele ulucelo elyo nokwita ababomfibakwe jbonse ku mwine alibebele ifintu ifi fyonse, na baume baumfwile umwenso apakalamba. ⁹Elyo Abimeleki aitile Abrahamu no kusosa kuli ena, "Finshi wacita kuli ifwe? Nabebwike shani kuli iwe, ukuti pakuti ulete pali ine no kutela pabufumu bwandi ulubembu ulukalamba? wacita kuli ine icintu icishali ukucitwa."¹⁰Abimeleki atile kuli Abrahamu, "cinshi cakupamfishe ukucita ico cintu?" ¹¹Abrahamu atile pantu natontokanya tamuli akatina kakwa lesa muli ino ncende, bali nokunjipaya pamulandu wa mukashi wandi. ¹²Ukucilapo cacine ni nkashi yandi umwana mwanakashi wakwa tata, lelo temwana mwanakashi wakwa mayo eco aishileba umukashi wandi. ¹³Ilyo Lesa alengele ukusha inganda yakwa tata no kwenda ukufuma pancende ne nencende, natile ku mwanakashi, 'ufwile ukunanga uba bucishinka nhgo mukashi wandi; ku ncende yonse iyo tukayako, ukatile kuli ine, "ni ndume yandi.""¹⁴Elyo abimeleki abulile impanga ne ngombe, na baume nabakashi abasa abapele kuli Abrahamu. Elyo abweshe Sara, umukashi wakwa Abrahamu kuli ena. ¹⁵Abimeleki atile, "mona, icalo lcandi cili pa menso yobe, wikale konse ukulekusekesha iwe." ¹⁶Kuli Sara atile, "mona, napela ndume yobe isha Silfere ikana limo. Cakufimba pamulandu onse kuli iwe na mumenso yabone abo uli nabo, na pali ulu onse, naumpwililika wapangwa uwalungika."¹⁷Elyo Abrahamu apepele kuli Lesa, na Lesa aposeshe Abimeleki, umukashi wakwe, na basha bakwe abanakashi ukuti bengaba abakukwata abana. ¹⁸Pantu Ywe acilike ifumo lyonse lya mwanakashi uwamu nga yakwa Abimeleki, pamulandu wakwa Sara, umukashi wakwa Abrahamu

21

¹Yawe ali kutike kuli Sara ngefyo atile ali nokucita na Yawe alicitile kuli Sara ngefyo alaile, ²Sara alimite nokufyala umwana umwaume kuli Abrahamu mu bukote, panshita iya pimwa iyo Lesa alandile kuli ena, ³Abrahamu alinike lumwana umwaume, uyo wafyelwe kuli ena, uyo Sara amufyalile Isaki. ⁴Abrahamu alisembulwile uyo mwana mwaume ilyo ali nenshiku cine konse konse, ngefyo Lesa amukonkomeshe. ⁵Abrahamu ali ne myaka umwana umo ilyo umwana mwaume Isaki afyelwe kuli ena. ⁶Sara atile, "Lesa anenga ukuseka; onse uukomfwa akaseka naine." ⁷Kabili alandile ati, "nani alandile kuli Abrahamu ukuti Saa akalelapo abana, kabili nomba nimufyalila umwana mu bukote bwakwe!"⁸Umwana alikulile kabili bali musumwine, kabili Abrahamu apangile umutebeto ukalamba pa bushiku ubo Isaki asumwike. ⁹Sara amwene mwa Hagari umwina Egupti uyo afele kuli Abrahamu, aletumfya. ¹⁰Eico alandile kuli Abrahamu, "tamfya uyo umusha mwanakashi no mwana wakwe umwaume, pantu uyu mwana wa musha uyu mwanakashi atapyane pamo no mwana wandi, na Isaki wine." ¹¹Ici cintu cali bipishe kuli Abrahamu pa mulandu wa mwana wakwe. ¹²Lelo Lesa atile kuli Abrahamu, "wiba uwashilikita pa mulandu wa mwana kabili pamulandu wa mwanakashi umubomfi obe, umfwa ku masgiwi yonse muli fyonse ifyo alekweba pa mulandu uyu, pantu mukupitila muli Isaki umo ulupwa lobe lukenikwa. ¹³Kabili nkapekanya umwana mwaume wa mubomfi mwanakashi akaba icalo, pantu lupwa lobe."¹⁴Abrahamu ali buka ulucelo, asendele ne nyambi ya ku sendelamo amenshi, no kupela Hagari, abikile pamabeya yakwe. Amupela no mulumendo no kumuleka aya. Alile no kwendauka mu matololo ya Beersheba. ¹⁵Ilyo amenshi mu nyambi yapwile, aposele umwana mu cimpusa. ¹⁶Kabili aile, nokwikala akatalamukila ukufuma apo ali, ukupima apenga ponena ubuta, elo atile, "lekeni nimonako uko umwana alefwila." Ilyo aikele apalungatana napo ali asanswile ishiwi lyakwe no kulila. ¹⁷Lesa aumfwile ishiwi lya mwana, na malaika wakwa Lesa aitile Hagari ukufuma ku mulu, nokutila kuli ena, "cinshi cilekucusha iwe Hagari witina, pant Lesa naumjfwile ukulila kwa mwana apo ali. ¹⁸Ima, imya umwana, mucincishe; pantu nkamupanga ukuba icalo icikulu sana."¹⁹Elo Lesa aiswile amenso yakwe nokumona icishima ca menshi. Aile isisha inyambi, no kupela umwana anwa. ²⁰Lesa ali no mwana, kabili ali kula. Aikele mu matololo nokuba uwa mta. ²¹Aikele mu matololo ya Parani na nyina amufwile umukashi ukufuma ku calo ca Egupti. ²²Caishile pali ilya nshita ilyo Abimeleki na Fikoli munshiku wa mulalo wakwe balandile kuli Abrahamu, abatim "Les a aliba nobe muli conse ico ucita ²³Nomba eico ulape kuli ine pamo na Lesa ukuti tawakambepie ine nangu abakafyalwa, nangu bamu bufyashi bwandi. Langa kuli ine kabili ne calo ico wileikalamo mu cipangano cimo cine ca cicetekelo ico nasunga kuli iwe." ²⁴Abrahamu atile, "Nalapa."²⁵Abrahamu kabili ali ilishenye kuli Abimeleki pamulandu wa cishima ico ababomfi bapokolwele kuli ena. ²⁶Abimeleki atile, "nshishibe ifi. Tawanjebele ine kunuma mpaka mu bwalelo; nshaumfwapo ici kano fye lelo." ²⁷Elyo Abrahamu abulile impanga ne ngombe ifipele kuli Abimeleki, kabili aba babili bapangile icipangano. ²⁸Eico Abrahamu atumine utwana twa mpanga utukota cine lubali aba mumukuni bekafele.

²⁹Abimeleki atile kuli Abrahamu, "cipilibula shani pali aba abana ba mpanga abakota cine lubali abo utumine beka?"

³⁰Alyaswike ati, "abana ba mpanga cine lubali abakota ulepoka ku maboko yandi, pakuti babe ubunte kuli ine ukuti nine, naimbile icishima ici."³¹Eico aitile cilya cifulo Beersheba, pantu palya ponse balipangile umulapo. ³²Balipangile icipangano pa Beersheba, na kabili Abimeleke na Fikole, munshiku wa fita, alibwelele ku calo caba Pelishiti. ³³Nao Abrahamu alimbile umutamarisk mu Beersheba. Palya ashinshimwine Yawe, Lesa wamuyayaya. ³⁴Abrahamu ali umulebeshi mu calo caba Pelishiti inshiku ishingi.

22

¹Panuma yaifi fintu, Lesa aeseshe Abrahamu. Atile kuli ena, "Abrahamu!" Abrahamu atile, "epo ndi." ²Elyo Lesa atile, "senda umwana obe umwaume, umwana obe umofye mpoo uwo watemwa, Isaki elyo uye kucende ya Moria. Uye umupele ne lambo lya koca pa lupili kulya kwine, apo nkakulanga. ³Eico Abrahamu aimine lucelo lucelo, anina pali kabalwe wakwe asendako nabalumendo babaili, no mwana wakwe Isaku. Atema ne nkuni shakocela ilambo, elyo babulilepo no bulendo ukulola ku ncende iyo Lesa amwebele. ⁴Ubushiku bwa citatu Abrahamu ainwine icinsp ekumona nailya incende akatalamukila. ⁵Abrahamu atile kuba lumendo, "ikaleni pano na kabalwe, elyo ine no mulumendo twalaya kulya. Twalayapepa elyo ubwele nakabili kuli imwe. ⁶Elyo Abrahamu abulile inkuni shakocelako ilambo atwika no mwana wakwe umwaume Isaki. Ena asenda umulilo no mwele ku minwe; batampako nokuya babili. ⁷Isaki asosele kuli ba wishi ba Abrahamu ati, "Tata," nao ayasuka ati, "ndipano mwana wandi." atila, "moneni, umulilo nenkuni epo fili, nga akana ka mpanga akaupeela ilambo kalikwe?" ⁸Abrahamu atile, "Lesu umwine aletupela umwana wa mpanga uwe lambo lyakoca, mwana wandi." Efyo bakonkenyepo nokuya, bonse pamo. ⁹Ilyo bafikile pancende Lesa abasontelele, Abrahamu apangile icipailo abikapo ne nkuni. Elyo akaka no mwana wakwe umwaume Isaku amulalila napa cipailo, pamulu wankuni. ¹⁰Abrahamu afungulwile nokuboko kwakwe abula no mwele pakuti epaye umwana wakwe. ¹¹Elyo malaika wakwa Yawe abilikishe mumulu ati, "Abrahamu, Abrahamu!" Nao atile, "epo ndi." ¹²Atile, wibika ukuboko pa mulumendo, wicita nangu cimo icaku mucena, pantu naishiba nomba ukuti ulatina Lesa, namona ukuti taukene ukupela umwana obe, umofye mpo, ukumupela kuli ine."¹³Abrahamu ainuna amenso kaili moneni, kunuma yakwe kwali impanga naikatwa mufimuto ku masengo. Abrahamu alilikata apela ne lambo lya koca apo alinokupela umwana wakwe umwaume. ¹⁴Eico Abrahamu ainike iyi ncende, "Yehova aka pela," efyo ba peta naino ine nshita, "pa lupili lwa kwa Yawe cikapelwa."¹⁵Malaika wakwa Yawe aitile Abrahamu umuku wacibili ukufuma mumulu ¹⁶kabili atile-uku ekusosa kwakwa Yawe-na pali ine ni ndapa nati apo naucita ici, kabili taukene ukupela umwana obe umwaume, umwanafye umofye mpo, ¹⁷Ndi nokukupela icine cine na kabili nokufusha apakalamba ubufyashi bobo nge ntanda sha mumulu, kabili nge micanga yakumbali ya bamba; kabili ubufyashi bobo luka poka ne mpongolo sha balwani babo. ¹⁸Ukupitila mu baa bobo inko shonse pe sonde shika palwa, pantu naubela ishiywi lyandi." ¹⁹Elyo Abrahamu abweleemo ku balumendo, kaili balimine nokubwelelamo bonse ku Beersheba, nokuya ikala kulya kwine. ²⁰Ilyo ifi fyapita Abrahamu bamwebele ati, Miak nao alifyala abana, kuli ndume yobe Naho." ²¹Bali ni Uzi ibeli lyakwe Buzi ndume yakwe, Kemule wishi wakwa Alamu, ²²Kesedi, Hazo, Pidashi, Jidlafo, elyo na Betueli. ²³Beteule aishile ba wishi wakwa Rabeka. Aba ebana cine konse kone abo Milika afyele kuli Naha, ndume yakwa Abrahamu. ²⁴Umwanakashi wapambali uweshina lya Reuma, kaili nao afyele Teba, Gaham elyo na Maaka.

23

¹Sara aikele umwanda umo na makumi yabili na cine lubali. Iyo eyali imyaka ya mweo wakwa Sara. ²Sara afwilile mu Kiriati Arba, mu Hebrone, mu calo ca Kenaani. Abrahamu aliseshe no kulila Sara. ³Elyo Abrahamu aimine no kufuma ku citumbi ca mukashi no kusosa ku bana abaume abakwa Hete, ukutila, ⁴"ndi mulebeshi kuni ku mwenu, Napapata mpeleniko akapanga aka kushikilamo kuno mwenu, pakuti ninga shika icitumbi candi."⁵Abana abaume abakwa Hete ba aswike Abraham, ukutila, ⁶"kutikeni kuli ifwe, mwe shikulu wandi, ni wemwana wa mfumu uwa kwa Lesa kuno mwesu. Shikeni icitumbi cenu mulya mwine mu nshinshi twasala ukushikilamo abesu. Tapali nangu umo pali ifwe ulemutane nshinshi yakwe pakuti mwi nga shikilamo icitumbi cenu."⁷Abrahamu aimine no kutota kubantu ba calo ku bana baume bakwa Hete. ⁸Asosele kuli bena, ukutila, "Nga mwasumina ukuti ninga shika icitumbi candi, kanshi ngufweni elyo mupapate kuli Efrone umwana umwaume wakwa Sohari, palwa ine. ⁹Mumulombe uku nshitisha ininga yakwa Makpela, iyo akawata iya ku mpela ya mpanga yakwe. Ashitise ine pa mpango iyi tuntulu palwalala nga akapanga aka kushikilamo."¹⁰Nomba Efrone e po ali aikele pa kati ka bana bakwa Hete, na Efrone umwina Hete ayaswike Abrahamu ninshi bale umfwa abana abaum abakwa Hete, kuli bonse abaleingila pa mpongolo ya musumba wakwe, ukutila, ¹¹"Iyo, mwe shikulu wandim ngumfweni. Namipela impanga, ne ninag iya bamo. Naipela kuli imwe mu ceni cabana abaume babantu. Naipela kuli imwe mushikilemo icitumbi cenu."¹²Elyo Abrahamu akontamine ku cinso ca bantu ba calo. ¹³Asosele kuli Efrone ninshi abantu ba mucalo baleumfwako, ukutila. "Lelo nga ulefwaya napapata ngumfwa. Nka kulipila pa mpanga. Poka indalama kuli ine pakuti ninga shika kulya icitumbi candi."¹⁴Efrone aaswike Abrahamu, ukutila, "Napapata, mweshikulu wandi, umfweni kuli ine. Aka panga ka kushitamo amashekele ya Silfere imyanda ine cili icinshi pakat kandi naiwe? Shika icitumbi cobe."¹⁵Abrahamu aumfwile kuli Efrone na Abrahamu alingile kuli Efrone isha silfere ishi asosele ninshi abana abaume abakwa Hete baleumfwa imyanda ine amashekele ya silfere, ukukonka ne cipimo aba makwebo balebomfya pali ilya nshita. ¹⁷Eico impanga ya Efrone, iyali mu mupaka iyo yali ku cinso ca Mamure, emukutila impanga, ininga iyo iyalimo, na yonse imiti iyali mu mpanga ne yali monse mu mupaka wa iko

ukushinguluka, yapelwe ¹⁸kuli Abrahamu ukupital mu kushita mu ceni ca bana baume aba kwa Hete, mu cinso ca abo bonse abaliko pa mpongolo ya musumba wakwe. ¹⁹Panuma ya ici, Abrahamu ashikile Sara umukashi wakwe mu ninga ya mpanga yakwa Makpele, iya pa cinso ca Mamure, emukutila Hebrone, mu calo ca Kenaani. ²⁰Eco impanga ne ninag iya bamo yapelwe kuli Abrahamu ukuba akapanga ka kushikamo abana abafuma kuli Hete.

24

¹Nomba Abrahamu alikotele sna na Yawe alipalile Abrahamu mu fintu fyonse. ²Abrahamu atile kumubomfi wakwe uyo uwali umukalamba pali bonse aba mu nganda yakwe kabili uwali kangalila pali fyonse ifyo akwete, "bika ukuboko kobe mwisamba lye tanta lyandi ³kabili nala kulenga ukulapa pali Yawe, Lesa wa mu mulu kabili Lesa uwe sonde, ukuti tawakabilile umukashi wa mwana wandi ukufuma ku bana banakashi bamu Kenaani, pali abo ndepangilapo ubwikashi. ⁴Lelo ukaya ku calo candi, naku lupwa lwandi, no kubula umukashi wa mwana wandi Isaki." ⁵Umubomfi atile kuli wene, "nga cakuti umwanakashi takafwaye ukunkonka ku calo cino? kuti nasenda umwana obe ukubwelela ku calo uko mwafumine?" ⁶Abrahamu atile kuli wene, "ushininkishe ukuti tautwele umwana wandi kulya! ⁷Yawe, lesa wa mu mulu uwaa mbulile ukufuma mu nganda yakwa tata na mu mpanga ya lupwa lwandi uwa ndaile no mulapo atile, "ku bufyashi bobo nkapela iyi mpanga," akatuma ba malaika ukukutangilila, kabili ukabula umukashi wa mwana wandi kulya. ⁸Lelo nga cakuti umwanakashi akana ukuku konka, apo pena ukaba umuntungwa ukufuma kuli uyu umulapo wandi. Ukucila wika twala umwana wandi kulya." ⁹Elyo umubomfi wakwe abikole ukuboko kwakwe mwismba lye tanta lyakwa Abrahamu shikulu wakwe, no kulapa kuli wene pa mulandu wakwa shikulu wakwe. ¹⁰Umubomfi asendele ikumi ngamila shakwa shikulu wakwe nokuya. Kabili asendele ifyabupe ifyalekana lekana ukufuma kuli shikulu wakwe. Ali fuminepo no kuya ku mupoka poka wa Aramu Naharaim, ku musumba waakwa Nahori. ¹¹Aishile fukamika ingamila panshi kunse ya musumba pa cishima ca menshi. Cali icungulo inshita iyo bana mayo baya muku tapa amenshi. ¹²Elyo atile, "Yawe, Lesa wakwa shikulu wandi Abrahamu, mpeni ishuko lelo no kunanga bucishinka bwa cipingo kuli shikulu wandi Abrahamu. ¹³Moneni, pano ninjiminina mu mbali ya ka mfumfuku ka menshi, elyo na bana banakashi ba baume ba mu musumba baleisa mukutapa amenshi. ¹⁴Nacicitke ifi fine. Ilyo nalalanda ku mukashana, 'napapata ikisha umutondo pakuti nwemo, 'kabil atila kuli ine, 'nwa, kabili nala nwesha ne ngamali shobe nasho, elyo muleke abe uyo uwo musontele ku ubomfi wenu Isaki. Pali ici nkeshiba ati mwalanda bucishinka bwa cipingo kulu shikulu." ¹⁵Caishile citika ukuti ilyo talapwisha nokulanda, moneni, Rabeka aishile no mutondo wa menshi pa kubeya. Rabeka afyelwe kulu Betuele umwana wakwa Milika, umukashi wakwa Nahor, munyina wakwa Abrahamu. ¹⁶Umukashana ali uwayemba kabili ali ni na cisungu. Taishibe umwaume. Sile ku kamfukumfuku, aiswishe umutondo wakwe no kwisa. ¹⁷Elyo umubomfi abutwike ku kuya mukumanya no kutial, "napapata mpelako utumenshi utunono utwakunwa mu mutondo obe." ¹⁸Umukashana atile, "Nwa, shikulu wandi," bwangu bwangu aikishe umutondo wakwe panshi pa kuboko kwakwe, noku mupela aya kumwa. ¹⁹Ilyo apwishe uku mupela aya kunwa atile, "Nalatapa amenshi aya ngamali nasho, mpaka shipwishe ukunwa." ²⁰Alyangufyenye no kwitulula yonse mumutondo namucakunwenamo, abutuka na kabili kuya cishima ku kutapa amenshi, atapile naya ngamali shonse. ²¹Umwaume alelolesha fye ukwabul ukulanda ukumona ngakuti Yawe alishukishe ulwendo lwakwe nangu iyoo. ²²Ilyo ingamali shapwishe ukunwa umwaume afumishe ininda ya pa mona iya golide iyalefina ishekele pakati na fibili ifinkwingili fya golide pama maboko ifyakle fina amashekele ikumi ²³no kwipusha, "niwe mwana mwanakashi wa bani? Njeba napapata, bushe muli umuputuke mu nganda yaba wiso pakut twise tutubilishemo?" ²⁴Umukashana atile, "ndi mwana mwanakashi wakwa Betuele umwana mwaume wakwa Milika uwo afyele kuli Nahor." ²⁵Kabili umukashana atile kuli wene, "natukwata imipeketi nefyakulya, ne nganda ya kutubilishamo." ²⁶Elyo umwaume ainamike icins cakwe jpanshi no ku shinshimuna Yawe. ²⁷Atile, "Abe uwapalwa Yawe , Lesa wakwa shikulu wandi Abrahamu, ushilekelesha icipangano cakwe, bucishinka no mucetekanya kuli shikulu wandi kuli ine, Ywe antungulula ukwabula ukuluba ku nganda yaba lupwa bakwa shikulu wandi." ²⁸Elyo umukashana abutwike no kuya eba aba mu nganda yaba nyina pali fyonse ifi fintu. ²⁹Nomba Rabeka akwete ndume yakwe, ne shina lyakwe ali ni Labani. Labani abutukile ku mwaume uwali panse pa musebo lubali na kamfuku mfuku. ³⁰Ilyo amwene ininda pamona ne finkwingili ku maboko yakwa nkashi yakwe, kabili ilyo aumfwile amashiwi yakwa Rebeka nkashi yakwe, "ifi eflyo umwaume acinjeba," aile ku mwaume kabili, moneni, aiminine lubali pa ngamali pa ka mfuku mfuku. ³¹Elyo Labani atile, "Isa, wewapalwa na Yawe. Ninshi waiminian kunse? Nimpekanya inganda, ne ncende iya ngamali." ³²Eico umwaume aishile ku nganda no kwikisha fyonse pa ngamali. Ne ngamali shapelwe imipeketi ne fyakulya, na mendhi yalipelwe ukusanba amakasa yakwe na makasa ya baume abo ali nabo. ³³Ba mubikila ifyakulya ukuti alye, lelo atile, "nshalye kano ndande ifyo mfwiwe ukulanda." Eico Labani atile, "landa." ³⁴Atile, "ndi mubomfi wakwa Abrahamu. ³⁵Yalwe alipala shikulu wandi apa kalamba kabili ali umukalamba. Ali mupkela impanga n e n gome, Silfere na golide, ababomfi abaume na ba bomfi abanaknshi, ne ngamali ne mpunda. ³⁶Sarai, muka shikulu wandu, afyele umwana umwaume kuli shikulu wandi ilyo ali umukote, kabili alipela fyonse ifyo akwata kuli ena. ³⁷Shikulu wandi andengele, ati wikasenda umukashi wa mwana wandi ukufuma mu bana banakashi ba mu Kenaani, pali abo ndepangilapo ubwikashi. ³⁸Lelo, uye muba mulupwa lwakwa tata no lupwa lwandi no kusendamo umukashi wa mwana wandi umwaume. ³⁹Natile kuli shikulu, 'limbi umwanakashi tankonke.' ⁴⁰Lelo atile kuli ine, 'Yawe, uyo njendamu, akatuam malaika wakwe capamo naiwe kabili aka shukisha inshila yobe, pakuti ukabule umukashi wa mwana wandi umwaume ukufuma pa lupwa lwandi kabili na mulongo wa lupwa lwakwa tata. ⁴¹Ukaba umuntungwa ku mulapo wandi nga cakuti waisa ku lupwa lwandi tabakupele umukashana. ilyo lyena ukaba umuntunga ku mulapo wandi. ⁴²Nacifika lelo pa kamfukumfuku, nokuila, 'O

Yawe, Lesa wakwa shikulu wandi Abrahamu, napapata, nga mwalalenga mucishinka ulweendo lwandi ukuba ukushuka-⁴³Ndipano ninjiminina lubali naka mfukumfuku ka menshi-lekeni umukashana uwalaisa mukutapa amenshi, umwanakashi uwo nalalandako ati, "napapata mpelao amenshi ayanono mu mutondo obe nwe,"⁴⁴Umwanakashi uwalatila kuli ine, "Nwa, kabili nalatapa amenshi nayambi aya ngamali shobe" - Lekeni abe umwanakashi uwi umwe, Yawe musalile umwana mwaume wakwa shikulu wandi.⁴⁵Ilyo ncili nshilapwisha ukulanda mu mutima wandi, moneni, Rabeka aishile no mutondo wakwe pa kubeya no kuya ku kamfukumfuku no kutapa amenshi. Elyo nalandile kuli ena, 'napapata mpelako aya kunwa.'⁴⁶Bwangu bwangu aikishe umutondo wakwe ukufumya pa kubeya no kutila ati, 'nwa, kabili nalapelako ne ngamali shobe amenshi nasho.' Kabili anweshe ingamali nasho.⁴⁷Nalimwipwishe kabili natile, 'niwe mwana mwanakashi wakwa ni?' ayaswike ati, 'umwana mwanakashi wakwa Betuele umwana mwaume wakwa Nahori, uwo Milika afyele kuli ena.' Elyo nabikile ninda pa mona wakwe ne finkwingili pa maboko yakwe.⁴⁸Elyo nawile ubunkumpeme nokushinshimuan Yawe, no kupala Yawe, Lesa wakwa shikulu wandi Abrahamu, uwantungulwile munshila iya lungama mukusanga umwana mwanakashi mu lupwa lwakwa shikulu wandi umukashi wa mwana mwaume wakwe.⁴⁹Nomba eico, nga nauipekanya ukulanga ukutemwa ukwa iminina ndi na bucishinka kuli shikulu wandi, njeba. Lelo ngateifyo njeba, pakuti ninga pilibukila kukubok kwa kulyo nangi kukuso.⁵⁰Elyo Labani na Betuele bayaswike no kutial, "ici cintu cafuma kuli Yawe; teti tulande kuli iwe ububi nangu ubusima."⁵¹Moneni, Rebeka uyu ali apa. Mubuleni no kuya, ukuti engayaba umukashi wa mwana mwaume wakwa shikulu obe, ngefyo Yawe asosele.⁵²Ilyo umubomfi wakwa Abrahamu aumfwile amashiwi yabo, awile ubunkupene panshi kuli Yawe.⁵³Umubomfi afumishe ifipe fya silfere kabili nefipe fya golide, ne fyakufwala, nokufipela kuli Rebeka. Kabili apele ifya bupe ifya cindama kuli ndume yakwe nakuli ba nyina.⁵⁴Elyo na baume ali nabo balile no kunwa. Baikele kulya ubushiku bonse, kabili ilyo baimine ulucelo, atile, "ndekeni ndeya kuli shikulu."⁵⁵Ndume yakwe naba nyian batile, "Lekeni umukashana ekale naifwe panshiku ishinono, isha cepesha nangufye ikumi. Panuma kuti aya."⁵⁶Lelo ena atile kuli bene, "mwindesha, apo Yawe na shukisha inshila yandi. Ntumeni ndeya munshila yandi pakuti ndeya kuli shikulu wandi."⁵⁷Batile, "Twalaita umukashana noku mwipusha."⁵⁸Elyo baitile Rabeka no ku mwipusha, "walaya noyu umwaume?" umukashana ayaswike, "Nalaya."⁵⁹Eico batumine nkashi yabo Rebeka, pamo naba bomfi bakwe abanakashi, mulwendo lwakwe pam no mubomfi wakwa Abrahamu pamo na baume bakwe.⁶⁰Bapalile Rabeka, no kulanda kuli ena, "Nkashi yesu, leka ibe nyina wa makana ikumi lya makana, kabili na baa kufyalwa bobo bakakwate impongolo sha bonse aba bapata."⁶¹Elyo Rabeka aimine, ena naba bomfi bakwe abakashana baninine ingamali noku konka uyu umwaume. Eico umubomfi asendele Rabeka no kuya inshila yakwe.⁶²Nomba Isaki aleikala mu Negevi, cali ilyo abwelele fye ukufuma Beer Lahai Rou.⁶³Isaki afumine aletandala mwibala munshita ya cungulo bushiku. Elyo aloleshe akatalamukila no kumona, kwali ingamali ishaleisa.⁶⁴Rabeka alolekesha, kabili ilyo amwene Isaku, atolweke ukufuma pa ngamali.⁶⁵Alandile ku mubomfi wakwe, "ulya mwaume uleenda mwibala kukwisa tukumanya ni nani?" Umubomfi atile, "ni shikulu wandi." Eico abulile icitambala cakwe nokuifimba umwine.⁶⁶Umubomfi apendawile kuli Isaku fyonse ifintu ifyo acitile.⁶⁷Elyo isaki amuletele mwi hema lyaba nyian ba Sarai no kubula Rabeka, nao aishileba umukashi wakwe, kabili ali mutemenwe. Eico Isaki atalalikwe panuma ya mfwa yaba nyina.

25

¹Abrahamu aupile umukashi na umbi; ishina lyakwe ali ni ketura. ²Amufyalile Yokshani, Medani, Midiani, Ishbakina, na Shua. ³Yokshani ali wishu wakwa sheba na dedani. Abamulupwa lwakwa dedani, bali bantu ba Ashuri, aba Letushi na ba Leumi. ⁴Abana baume bakwa Midiani bali ni Efa, Efere, Hanski, Abida na Eidaa. Aba bonse bali ba mulupwa lwakwa ketura. ⁵Abrahamu apele fyonse ifyo akwete kuli isaki. ⁶Lelo ilyo acili ali nomweo alipele ifyabupe kubana baume babanakashi bakwe aba kumbali no kubatuma kucalo caku kabanga ukufuma kuli Isaki, umwana wakwe umwaume. ⁷Ishi eshali nshiku sha myaka shabwikashi bwakwa Abrahamu isho aikele imyaka 175. ⁸Abrahamu alikele umweo nokufwa pav myaka yabukote iisuma umukote uwa isulamo ubumi, ashikilwe ku bantu bakwe. ⁹Isaki na Ishmaele abana bakwe abaume, bamushikile mu lucengo lwa Makpela, mu mpanga yakwa Efrone umwana mwaume wakwa Sohari umwina Hiti, iyapalamina ku mamre. ¹⁰Timpanga Abrahamu ashitile kubana baume bakwa Hete. Abrahamu ashikilwe na Sara umukashi wakwe. ¹¹Panuma ya mfwa yakwa, Abrahamu, lesa apalile Isaki umwana wakwe umwaume na Isaki aikele mupepi na Beere lahai Roi. ¹²Nomba aba ebali abamulupwa lwakwa Ishmaele umwana mwaume wakwa Abrahamu, uo Hagari umwina Egupti umubomfi wakwa Sara, afyele kuli Abrahamu. ¹³Aya amashina ya bana baume baknws Ishmaele, ukulingana nefyo batanteme mukufyalwa: Nebayote-ibeli lyakwa Ishmaele, Kedari, Adbeele, Misbsamu, ¹⁴Mishma, Duma, Masa, ¹⁵Hadadi, Tema, Nafishi, elo na Kedema. ¹⁶Aba ebali abana baume bakwa Ishmaele, elo naya eyali amashina yabo, na mu mishi shabo, na munkambi shabo ¹⁷Ishi eshali imyaka shabumi bwakwa Ishmaele, imyaka 137. Alekele umweo nokufwa, kabili ashikiliwe kubantu bakwe. ¹⁸Baikele ukufuma ku Habila ukufika ku Ashuri, ukupalamina ku Egupti, ukulola ku Ashuri. Baikele mukupatana umo no munankwe. ¹⁹Ifi efya citike pali Isaki, umwana mwaume wakwa Abrahamu. Abrahamu afyele Isaki. ²⁰Isaki ali ne myaka amakumi yane ilyo aupile umukashi Rebeka, umwana mwanakashi wakwa Beteule umwina Aramu ukufuma ku Padani Aramu, nkashi yakwa Labani umwina Aramu. ²¹Isaki apepele umukashi wakwe kuli Yawe pantu takwetepo umwana, na Yawe ayaswike ipepo lyakwe na Rebeka umukashi wakwe alimite. ²²Abana balelwishanya munda yakwe, elo atile, "ninshi ifi filecitikila kuli ine?" Aile na mukwipusha Yawe pali ifi. ²³Yawe atile kuli ena, "muli nko shibili munda yobe, kabili ukafyala abantu babili aba kapatukana. Umuntu umo akakosa ukucila umunankwe, umukalamba akabombela umwaice."²⁴Ilyo inshita yakupapa

yafikile, moneni, bali niba mpundu munda yakwe.²⁵Umwana wakubalilapo afumine uwa kashika konse kwati mwingila wa bupipi. Bamwitile ishina Esau.²⁶Panuma ya ifyo, elo munyina afumine. ukuboko kwakwe kwaikatilile kucitende cakwa Esau. Aitilwe Yakobo. Isaki ali ne myaka amakumi mutanda ilyo umukashi wakwe afyele abana.²⁷Abana baume balikula, na Esau aya lwiike umulunshi wa nama, umwaume wa mu moanga; lelo Yakobo ali umwaume uwatalala tondolo, uwale posa inshita yakwe mu nsakwe.²⁸Nomba Isaki atemenwe Esau pantu alelya inama isho alelunga, lelo Rebeka atemenwe Yakobo.²⁹Yakobo aipike ilanda. Esau aishile ukufuma mu mpnaga, kabili alinakile ku nsala.³⁰Esau atile kuli Takobo, "mpelako ndyeko umuto we landa lyakashika wipike. Napapata, Ninaka!" Emulandu ishina lyakwe etwa Edomu.³¹Yakobo atile, "Icakubalilapo nshitisha ubuubeli bobo."³²Esau atile, "Lolesha, ndipakufwa. Busuma nshi uubwa bubeli kuli ine?"³³Yakobo atile, "bala lapa kuli ine," Eico Esau alapile umulapo na muli iyo nshila ashitishe ububeli kuli Yakobo.³⁴Yakobo apele Esau umukate ne caipikwa ice landa. Alile nokunwa elo aimine nokuya munshila yakwe. Muli uyu musango Esau asushishe ububeli bwakwe.

26

¹Nomba kwacitike cipowe mucalo ukucila pa cipowe capakubala ica citike mu nshiku shakwa Abrahamu. Isaki aile kuli Abimeleki, imfumu yaba Pelishiti mu Gerari.²Nomba Yawe amonekele kuli ena, kabili atile, "witentemukila ku Egupti; ikala mu calo ico nalakweba ukwikalamo.³Ikala muli ici cine calo, elo nkaba naiwe kabili nkakupala; pantu nikuli iwe naba mulupwa lobe eko nkapela ifi fyalo, kabili nkafikilisha umulapo uo nalapile kuli Abrahamu wiso.⁴Nkafusha ulupwa lobe kwati ni ntanda sha mumulu, kabili nkapela ifi fyalo kuba mulupwa lobe. Ukupitila muba mulupwa lobe inko shonse isha pe sonde shika palilwamo.⁵Nkacita ifi pantu Abrahamu alibelele ishiwi lyandi kabili asungile ifyakukonka fyandi, amalango yandi, ifipope fyandi, kabili na mafunde yandi."⁶Eico Isaku aikele mu Gerari.⁷Ilyo abantu bamuli ilya ncende bamwipwishe, pa mukashi wakwe, atile, "Ninkashi yandi." Alitinine ukusosa ati, "mukashi wandi," pantu atontokenye ukuti, "Abaume bamuli ilya ncendr ba kanjipaya ukuti basende Rebeka, pantu ali musuma sana."⁸Panuma Isaki akokola kuli ilya ncende, Abimeleki imfumu ya ba Pelishiti cacitike ukuti alelolesha pa nsolokoto. Alemlona moneni amwene, Isaku aleangasha Rebeka umukashi wakwe⁹Abimeleki aitile Isaki kabili atile, "Lolesha, mucine mukashi obe. Ninshi wasosele ati ni nkashi yandi?" Isaki atile kuli ena, "pantu nale tontonkanya ati umo kuti anjipaya pakuti enga musenda."¹⁰Abimeleki atile, "finshi ifi wacita kuli ifwe? Umo mubantu nga alilele no mukashi obe, kabili nga waliletele umulandu pali ifwe."¹¹Eico Abimeleki asokele abantu bonse kabili atile, "Onse ukekata kuli uyu mwaume nangu umukashi wakwe akepaiwa."¹²Isaki abyele iflimbwa muli cilya calo kabili mu mwaka umo asombwele ifisabo fya mwanda umo, Pantu Yawe ali mupala.¹³Ulya muntu aalwike umukankala, kabili atwalilile ukulunduluka mpaka aba umukalamba nga nshi.¹⁴Alikwete umukuni wa mpaanga elo ne ng'ombe, kabili aba ng'anda yakwe balifulile. Naba Pelishiti balemukumba.¹⁵Nomba fyonse ifishima ifyo ababomfi bakwa wishu baimbile mu nshiku shakwa Abrahamu wishu, Aba Pelishiti balifishikile ne loba.¹⁶Abimeleki atile kuli Isaki, "kabiye fuma kuli ifwe, pantu naukosessa ukutucila."¹⁷Eico Isaki afumineko kuli ilya ncende nokwikala mumupoka poka wa Gerari, kabili emo aikele mulya.¹⁸Nakabili Isaki aumbulwile ifishima fya menshi, ifyo ba baimbile munshiku shakwa Abrahamu wishu. Aba Pelishiti balifishikile panuma yamfwa yakwa Abrahamu. Isaki ainike ifishima ishina limo line ilyo wishu alefita.¹⁹Ilyo ababomfi bakwa Isaki baimbile mu mupoka poka, basangile icishima ca menshi ayale fukauka.²⁰Abacemi ba mu Gerari baumene naba cemi bakwa Isaki, no kutila, "Aya menshi yesu." Eico Isaki aitile cilya cishima "Eseke," Pantu baumene nankwe.²¹Elo baimbile icishima na cimbi, kabili va lyumene napali ici, naco cine, eico acipele ishina lileti "Sitna"²²Afumine palya kabili aimbile icishima na cimbi, lelo tabaumaninepo pali cilya. Eico Acitile ishina "Rehobote," Kabili atile, "nomba Yawe atulundwulwile mpanga, kabili twalasaduluka mu calo."²³Elo Isaki aninike ukufuma palya nokuya ku Beeresheba.²⁴Yawe amonekele kuli ena lilya line ubushiku kabili asosele, "Nine Lesa wakwa wiso Abrahamu. Witina, pantu ndi naiwe kabili nkakupala nokusandulula ubufyashi bobo, pamulandu wa mubomfi wandi Abrahamu."²⁵Isaki akulilepo icipailo palya no kwita pe shina lyakwa Yawe. Palya epo aimke nsakwe yakwe, na babomfi bakwe baimbile lepo icishima.²⁶Elo Abimeleki aile kuli ena ukufuma ku Gerari, na Ahusati, cibusa wakwe, elo na Fikole, mushika wa mulalo wakwe.²⁷Isaki atile kuli bena, "Ninshi muleishila kuli ine, ilyo mwalimpata kabili mwali ntamfise?"²⁸Elo batile, "natumona apabuta ukuti Yawe aliba naiwe. Eico tutontokenye ukuti pe ngaba umulapo pali ifwe, mucine, pali ifwe na iwe. Eico leka tupange icipanganano naiwe,²⁹Ukuti tawa tucite icibi, ngefyo ifwe tatukucitile icibi, kabili ngefyo twakusungile bwino noku kuleka waya mu mutende. Mucine, walipalwa na Yawe."³⁰Eico Isaki acitile umutebeto kuli bena, kabili balile nokunwa.³¹Baimine kumacaca ulucelo no kulapa umulapo kuli cila umo nomunankwe. Elo Isaki abalekele baya, kabili bamushile mumutende.³²Ubushiku bumo bwine aba bomfi bakwa Isaki baishile noku mweba palwa cishima ico baimbile. Batile, "natusanga amenshi."³³Ainike icishima Shiba, eico ishina lya ulya musumba witwa Beeresheba uku fika napali ubu bushiku.³⁴Ilyo Esau akwete imyaka amakumi yane, aupile umukashi, Yuditi umwana mwanakshi wakwa Beeru umwina Hiti, elo na Basemati umwana mwanakashi wakwa Elone umwina Hiti.³⁵Baletele ubulanda kuli Isaki na Rebeka.

27

¹Ilyo Isaku akoteke na menso yakwe yalinakile icakuti talemona, aitile Esau, umwana mwaumr wakwe umukalamba, no kusosa kuli ena, "mwana wandi." Esau atile kuli ena, "epo ndi,"²na Isaki atile, mona, apa ninkota. Nshishibe ubushiku bwakufwa kwandi.³Eico senda ifyanso fyobe, umucenje obe no buta bobo, elo uleya mu mpanga mukundungila inama.⁴Unjipikile ifyakulya ifisuma, ifyo ine natemwa elo ulete kuli ine ukuti ninga lya noku kupala ilyo nshi lafwa.⁵Nomba

Rebeka aumfwileko ilyo Isaki alelanda no mwana mwaume wakwe Esau. Esau aile mu mpanga mukulunge nama nokuti enga ileta.⁶Rebeka asosele kuli Yakobo umwana wakwe umwaume nokutula, "mona apa, nacumfwa ba wiso balesosa kuli Esau munonko. Bacitilo kuti,⁷kandetele inama noku njipikila ifyakulya ifisuma, ukuti ninga lya nokukupala iwe mu menso yakwa Yawe ilyo nshila fwa."⁸Eico, mwana wandi, nakila ishiwi lyandi ilyo ndekukonkomesha.⁹Kabiye mu mukuni kabili undetele utwana tubili utwa mbushi; elo nalaipike fyakulya ifisuma ifyaba wiso, ngefyo ba temwa.¹⁰Walatwala kuli ba wiso, pakuti bengalya, pakuti ba kupale ilyo tabalafwa."¹¹Yakobo atile kuli Rebeka nina, "moneni Esau muninane mwaume wabupipi ubwingi, na ine ndi mwaume wa telela."¹²Limbi ba tata balengikataula, kabili nalamoneka uwabufi kuli bena. Nalaleta itipo pali ne mwine no kukana kwata ipalo."¹³Nina atile kuli ena, "mwana wandi, leka itipo ilili lyonse liponene pali ine. Belafye Ishiwi lyandi, nokuya, utulete kuli ine."¹⁴Eico Yakobo aile no kusenda utwana twa mbushi kabili atuletele kuli nina, elo na nina aipike ifyakulya ifisuma, ngefyo wishu atemenwe."¹⁵Rebeka asendele ifyakulya ifyawa mishe pafyakufwala fyakwa Esau, umwana mwaumhe wakwe umukalamba ifyo ifyali munganda, nokufwikaYakobo, umwana mwaume wakwe umwaice.¹⁶Amufwikile ne mpapa yakana ka mbushi ku maboko yakwe elo na mu ncende iyatelela iya mumukoshi.¹⁷Apele ku mwana wakwe Yakobo ifyakulya ifisuma no mukate ifyo apekenye.¹⁸Yakobo aile kuli wishu, nokusosa, "tata." Wishu atile, "ndi pano; niwebo nani, mwana wandi umwaume?"¹⁹Yakobo atile kuli wishu, "Ninebo Esau ibeli lyenu. Nincita ifyo mwacisosa kuli ine. Nomba ikaleniko mulye inama yandi, ukuti mwinga mpala."²⁰Isaki atile ku mwana wakwe, "waisanga shani bwangu, mwana wandi?" Atile, pantu Yawe Lesa wenu acileta kuli ine."²¹Isaki atile kuli Yakobo, "Palamina kuli ine, Pakuti ninga kwikata, mwana wandi, no kwishina nga uli mwana mwaume wandi uwacine Esau nangu iyo."²²Yakobo aile kuli Isaki Wishu; na Isaki amwikete nokusosa, "Ishiwi lyakwa Yakobo, lelo ama boko yakwa Esau."²³Isaki tamwishibe, pantu amaboko yakwe yali ya masako, kwati maboko yakwa mu nyina Esau, eico Isaki alimupalile.²⁴Atile, "bushe uli mwana wandi Esau?" Ayawike, "Ninebo."²⁵Isaki atile, "leta ifyakulya kuli ine, kabili nalalya inama yobe, pakuti ninga kupala." Yakobo aletele ifyakulya kuli ena. Isaku alilile na Yakobo amuletele umwangashi, kabili alinwine.²⁶Elo Isaki wishu atile kuli ena, "Palamina no ku mfyompa, mwana wandi."²⁷Yakobo apalamine noku mfyompa, kabili anunkile icena cafyu kufwala fyakwe elo amupalile. Atile, "Mona icena ca mwana wandi umwaume caba kwati cena ca mpanga iyo Yawe apala."²⁸Lesu akupele iciputulwa ku mume wamumulu, iciputulwa cabukulu bwa pe sonde kabili imbuto ishing, no mwangashi upya.²⁹Abantu benga kubombela ne nko shi kakufukamina. Ube kateka pali ba munyina bobo, kabili abana baume babanoko balekufukamina. Akatipwe onse uwakutipa; akapalwe onse uwakupala."³⁰Palya penefye Isaki apwisha ukupala Yakobo, kabili Yakobo afuma no mwenso pa cinso cakwa Isaku wishu, Esau munyina aingile ukufuma mukulunga.³¹Nao aipike ifyakulya ifisuma nokuleta kuli wishu. Atile kuli wishu, "tata, imeni mulyepo pa nama ya mwana wenu umwaume, pakuti mwinga mpala."³²Isaki wishu atile kuli ena, "niwe nanu?" Atile, "ndi mwana wenu umwaume, ibeli lyenu, Esau."³³Isaki atutwime apakalamba nousosa, "ninani acipaya inama iyi nokuleta kuli ine? Nacilya yonse ilyo taulaisa, elo kabili ni mupala. Mucine akaba uwapalwa."³⁴Ilyo Esau aumfwile ifyeyo fyakwa wishu, alilile no bukali, nokusosa kuli Wishu, "mpaleni naine, naine wine, tata."³⁵Isaki atile, "munonko acisa kuno mubufi nokusenda ipalo lyobe."³⁶Esau atile, "Bushe tainikwa bwino ishina Yakobo? pantu anjibla isho miku shibili. Asendele ububeli bwandi, kabili, moneni, nomba asenda ipalo lyandi."³⁷Isaki aaswike kabili atile, kuli Esau, Lolesha, ni ndenga munonkp ukuba kateka pali iwe, kabili nimupela bonse bamunyina nga ba bomfi, ni mupela imbuto no mwangashi uupya. Finshi fimbi ninga kucitila, mwana wandi?"³⁸Esau atile kuli wishu, "Tamushilepo nangufye limo ipalo lyandi, tata? Mpaleni, naine wine tata." Esau aloseshe mukubilikisha.³⁹Isaki wishu ayaswike noku sosa kuli ena, "lolesha, incende apo ukekala ikaba patali no bukankala bwe sonde, ukutali no mume wa mumulu."⁴⁰Kulupanga lobe eko ukekalila, kabili uka bombela munonko. Lelo nga wamusangukila, ukakunta ikoli lyakwe ukufuma mumukoshi obe."⁴¹Esau apatile Yakobo pamulandu wa mapalp ayo wishu amupele, Esau atile mumutima wakwe, "inshiku shakulosa batata nashipalamina; panuma ya ifyo nkepaya Yakobo Munyinane."⁴²Amashiwi yakwa Esau umwana wakwe umukalamab fyalisoselwe kuli Rebeka. Eico atumine no kwita Yakobo umwana mwaume wakwe umwaice nokusosa kuli ena, "mona, munonkp Esau aleitalalika umwine mukupinga ukukwipayu."⁴³Eico nomba mwana wandi, ng'umfwila noku fulumuka kuli Labani, Munyinane, ku Harani.⁴⁴Wikaleko nao pakashita akanono mpaka icipyu cakwa munonko cika cepeko,⁴⁵mpaka ubukali bwakwa munonko bukafumfe kuli iwe, kabili akalabe nefyo wacita kuli ena. Elo nkatuma nokukubweshu ukufumako. Ninshi ninga lufisha imwe bonse mubushiku bumo?"⁴⁶Rebeka atile kuli Isaki, "ninaka no bwikashi pamulandu wa bana banakashi bakwa Hefi. Nga Yakobo enga sendapo umo pa bana banakashi bakwa Hefi ngo mukashi, kwati nyaba banakashi, bamo mubana banakashi bamu calo, cinshi cikawamina ubwikashi bwandi?"

28

¹Kanshi Isaki aatile Yakobo no kumupaala, amukonkomesha ati, "Iwe wikopa umwanakashi umwina Kenani."²Ima akuya ku calo ca Padani Aramu kwa Betueli, sokulu uwafyala banoko. Uli nokuupa umo pa bakashana bamwana Labani ndume ya banoko³Lesu Umwine wa maka yonse engakupaala, akakupeele ubufyashi, akakusandulule, mpaka ukabe ibumba lya mishobo ya bantu.⁴Lesu engakupeela iwe pamo na ba mu lupwa lobe ipaalo apeelee Abrahamu, pakuti cino calo umo nomba wikala ngo mweni, ukacipoke cikabe calo cobe."⁵Elyo Isaki aleka Yakobo ukuya, nao aya ku calo ca Padani Aramu, kuli Labani mwana Betueli umwina Aramu, ndume yakwa Rebeka, nyina wakwa Yakobo na Esau.⁶Nomba Esau aumfwile ukuti Isaki alipaala Yakobo kabili alimutuma ku Padani Aramu pakuti eko akaye upila. Kabili aumfwile nokuti, ilyo amupaalile, alimukonkomeshe ati, "Wikopa umwanakashi umwina Kenani"⁷elyo nokuti Yakobo nao alibeela wishu na

nyina aliya na ku Padani Aramu.⁸ Esau epakushininkisha ukuti wishi Isaki tatemwa abanakashi abena Kenani.⁹ Kanshi Esau ekuya kuli Ishimaeli mwana Abrahamu, aupa na Mahalati mwana Ishimaeli, nkashimbiye kwa Nebaiyoti, ukulunda pa bakashi akwete kale.¹⁰ Yakobo afumine ku Beresheba, alungama ku Harani.¹¹ Ilyo afikile pa ncende imo, ico akasuba kawa, epo asendama ubo bushiku. Abuulapo ilibwe limo epo asaila, alala nokulala.¹² Alota iciloto umo amwene umutanto ushimpile panshi, kabili ufikile na mu mulu. Elyo bamalaika bakwa Lesa balenina no kwika pa mutanto.¹³ Pa mulu wauko, amona Yawe naiminina. Elyo amweba ati, “Nine Yawe, Lesa wakwa wisu Abrahamu kabili Lesa wakwa Isaki. Ici calo ulelepo niwe nkapeela pamo na ba mu lupwa lobe.”¹⁴ Aba mu lupwa lobe bakafula kwati lukungu lwa pano isonde. Mukasalangana ukufika na ku masamba, ku kabanga, ku kapinda ka kuso na ku kapinda ka kulyo. Kabili imishobo yonse iya pano isonde ikapaalilwa muli iwe no lupwa lobe.¹⁵ Mona, ine naba nobe lyonse, nakulakusunga konse uko wakulaya. Kabili nkakubwesha kuli cino cine calo. Nshakakulekeshe mpaka nkacite fyonse ifyo nakulaya.”¹⁶ Cilya Yakobo abuuka mu tulo, asosa ati, “Cine cine pano pantu Yawe epo ali, na ine nshachishiba.”¹⁷ Yakobo epakumfwa umwensho, asosa nokuti, “We ncende nobe ulakatama! Iyi ncende teyafye, ni nanda yakwa Lesa! Iyi e mpongolo ya ku mulu.”¹⁸ Ubushiku bwakonkelepo lucelocelo, Yakobo abuula ilibwe asailepo, alimika pakuti libe icakwibukishishako.¹⁹ Elyo aitila amafuta pa mulu we libwe. Yakobo ainika iyo ncende ishina lya Betele, nangu uyu musumba kale waleitwa Lusi.²⁰ Elyo Yakobo alaya icilayo ati, “Nga cakuti Lesa akulaba na ine, no kunsunga pali ulu lwendo ndipo, no kulampeela ifyakulya ne fyakufwala,²¹ pakuti nkabwelele na ku nanda ya batata umutende, ninshi Yawe ewakulaba Lesa wandi. Kabili ilibwe njiminike lyakulaba e nanda yakupepelapo Lesa.”²² Kabili pali fyonse ifyo ukampeela, nkalabuulapo cimo pekumi no kukupeela.”

29

¹Kanshi Yakobo alikonkenyepo ulwendo lwakwe, asuka afika na ku calo ca bantuabela ku kabanga.² Mu mpanga iyo amona icishima ca menshi ne mikuni ya mpaanga itatu ilele mupepi ne cishima,³ pantu muli ici cishima baletapa amenshi ayakuti imikuni inwe. Icilibwe balecilika pa cishima cali icikalamba. Baleti cilya imikuni ya fitekwa yalongana, bakacema bakunkulusha bafumyapo icilibwe balecilika pa cishima, elyo batapa amenshi yakuti ifitekwa finwe. Kabili elyo balebwekesha icilibwe cakucilika pa cishima pa ncende yaciko.⁴ Elyo Yakobo aipwishe bakacema ati, “Mwe bamunyinane bushe ni kwi mwafuma?” Nabo bamwasuka abati, “Twafuma mu Harani.”⁵ Abepusha ati, “Bushe mwalishiba Labani, umwishikulu wakwa Naho?” Nabo bamwasuka abati, “Ee twalimwishiba.”⁶ Yakobo abepusha ati, “Bushe ali umutende?” Nabo bayasuka abati, “Ee alifye umutende, no mwana wakwe umukashana Rakeli, uyu aleisa ali ne mpaanga.” Elyo Yakobo abeba ati, “Moneni akasuba kacili katuntulu. Ino taili nshita yakulonganika ifitekwa. Imwe fipeelenifye amenshi finwe, elyo mufibwekeshemo kukulya.”⁸ Nabo bamwasuka abati, “Teti tucite ifyo kano imikuni yonse yalongana ne cilibwe bacilika pa cishima bacikunkulushapo. Lyena elyo tulenwesho ifitekwa amenshi.”⁹ Ilyo acili alelanda nabo, awe Rakeli aisa ali ne mpaanga shakwa wishi, pantu ali ni kacema mwanakashi.¹⁰ Cilya Yakobo amona Rakeli mwana Labani nalume, ali ne mpaanga shakwa Labani, awe Yakobo aya kunkulushapo icilibwe balecilika pa cishima. Apeela na menshi ku mpaanga shakwa nalume, shanwa.¹¹ Elyo Yakobo atomona Rakeli pakumuposha, atendeka nokulila, aleikatisha.¹² Alaeba Rakeli ati, “Ine ndi lupwa lwa bawiso, nine mwana Rebeka.” Kanshi Rakeli epakubutuka aya ebako wishi.¹³ Cilya Labani aumfwa ifyo Rakeli amweba ukuti ni Yakobo mwana nkashi yakwe, Labani abutuka kukumukumanya. Awe amukukutula, kabili amutomona pakumuposha, elyo amusenda kumwakwe. Yakobo nao epakumushimikilako ifi fintu fyonse.¹⁴ Labani epakumweba ati, “Iwe uli lupwa lwandi pakatifye.” Yakobo aikele na Labani umweshi umo utuntulu.¹⁵ Labani epakumweba ati, “Bushe iwe ico uli lupwa lwandi, eco wingamombelafye ukwabula kulipilwa? Awe njabafye amalipilo ulefwaya.”¹⁶ Labani ali na bana abakashana babili. Ishina lya wamukalamba ni Leya, elyo uwamwaice ni Rakeli.¹⁷ Leya ali na menso ayafuuka, lelo Rakeli ali no mubili uusuma kabili uwayemba.¹⁸ Yakobo atemenwe Rakeli. Kanshi aebele Labani ati, “Nkamubombela pa myaka cine lubali pa mwana wenu umukashana Rakeli umwaice bantu.”¹⁹ Labani nao asosa ati, “Cena ico cawamapo ukuti namupeela kuli iwe ukucila ku muntu umbi. Iwe ikalafye kuno kwine kumwandi.”²⁰ Kanshi Yakobo abombele imyaka cine lubali pakuti bamupeepele Rakeli. Lelo iyo myaka yamonekefye kwati ni nshiku shampendwa ico atemenwe Rakeli.²¹ Elyo Yakobo aebele Labani ati, “Mpeeleni umukashi wandi. Inshita mwapimine naipwa ndefwaya tullelala nankwe.”²² Kanshi Labani epakulonganika abantu bonse aba kulya kwine, atebeta ne mitebeto.²³ Lelo cilya caba icungulo, Labani abuula mwane Leya amutwala kuli Yakobo, na Yakobo asendama nankwe.²⁴ Kabili Labani apeela mwane Leya umwanakashi uwakumubombela, umukashana umusha wakwe, Silipa.²⁵ Kutifye cilya bwaca, Yakobo asanga ukuti ni Leya! Elyo aebele Labani ati, “Ngeco mwancitila ifi cinshi? Ine ilyo nalemubombela, nalefwaya Rakeli, bushe teifyo? Bushe kanshi cinshi mwancenjesesha?”²⁶ Labani amwasuka ati, “Ifwe kuno tatwaba na lutambi ulwakuufya umwaice ilyo umukalamba wakwe talati opwe.”²⁷ Kanshi tala pwisha umulungu wakusefya ubwina, lyena elyo tukakupeela no mwaice bantu wine, lelo ukamombela imyaka na imbi cine lubali.”²⁸ Yakobo nao acita ifyo Labani asosele. Apwisha umulungu wakusefya ubwina ali na Leya, elyo Labani amupeela mwane Rakeli ukuba umukashi wakwe.²⁹ Labani apeela mwane Rakeli umwanakashi uwakumubombela, umukashana umusha wakwe, Bilua. Yakobo epakulasendama na Rakeli wine.³⁰ Lelo Yakobo atemwishishepo Rakeli ukucila Leya. Kanshi alundilepo ukubombela Labani na imbi imyaka cine lubali.³¹ Ilyo Yawe amwene ukuti Yakobo tatemwenwe Leya, apeepele Leya ubufyashi, lelo Rakeli wena ali njumba. Leya epakuba pabukulu apaapa no mwana umwaume.³² Amwinika ne shina lya Rubeni, pantu asosele ati, “Nico Yawe namona ubulanda bwandi. Nomba umulume wandi cine cine akantemwa.”³³ Awe Leya aba nakabili pabukulu, apaapa no mwana umwaume, asosa ati, “Nico Yawe alyumfwa ukuti nshatemwikwa, eico ampeepelela umwana na umbi.” Kanshi

epakumwinika ishina Iya Simeoni.³⁴ Leya nakabili aba pabukulu, apaapa no mwana umwaume. Lyena asosa ati, “Nomba ino nshita umulume wandi akansakamana, pantu nimufyalila abana abaume batatu.” Kanshi epakumwinika ishina Iya Levi.³⁵ Nakabili Leya aba pabukulu, apaapa no mwana umwaume. Elyo asosa ati, “Lino lyena ndelumbanya Yawe.” Kanshi epakumwinika umwana ishina Iya Yuda. Awe Leya atala aiminina mu bufyashi.

30

¹Ilyo Rakeli amwene ukuti tafyalile Yakobo umwana nelyo umo, afimbila nkashimbiye Leya. Kanshi alaeba Yakobo ati, “Mpeela abana, nga teifyo ndi nokufwa!”²Yakobo asuka amufyalila, amweba ati, “Bushe ine ndi Lesa uushakupeela bufyashi bwakufyala abana?”³Elyo Rakeli amweba ati, “Bilua uyu, umusha wandi umwanakashi, usendame nankwe, pakuti akamfyalileko abana, na ine nkakwate abana kuli uyu.”⁴Kanshi Rakeli epakubuula Bilua, amupeela kuli Yakobo ukuti abe umukashi wakwe. Yakobo epakusendama na Bilua.⁵Awe Bilua aba pabukulu, amufyalila no mwana umwaume.⁶Elyo Rakeli asosa ati, “Lesa nancitila umulinganya. Naumfwa ukupapata kwandi, nampeela no mwana umwaume.” Na pa mulandu wa ici epakumwinika ishina Iya Dani.⁷Nakabili Bilua umusha wakwa Rakeli aba pabukulu, afyalila Yakobo umwana umwaume uwalengele babili.⁸Rakeli epakusosa ati, “Natulwishanya nganshi na nkashi nandi, no kucimfya nine nancimfye.” Kanshi epakumwinika ishina Iya Naftali.⁹Ilyo Leya amwene ukuti aleka ukufyala abana, abuula umusha wakwe Silipa, amupeela kuli Yakobo ukuti abe umukashi wakwe.¹⁰Elyo Silipa umusha wakwa Leya afyalila Yakobo umwana umwaume.¹¹Leya epakutula, “Yangu we shuko busuma!” Kanshi Leya epakumwinika umwana ishina Iya Gadi.¹²Kabili Silipa umusha wakwa Leya epakufyalila Yakobo umwana mwaume uwabubili.¹³Lyena Leya epakutula, “Yangu ifyo nasansamuka! Abanakashi bakalanjita, insansa.” Kanshi Leya epakumwinika ishina Iya Asheri.¹⁴Pa nshita yakuseepa ijanu, Rubeni aile ku mabala. Ku mabala asangako ifimpusa fya mandarake aletela nyina Leya.¹⁵Rakeli epakweba Leya ati, “Napapata mpeelako tumishila twa mandarake tumo twa mwana obe.” Lelo Leya amwasuka ati, “Bushe ukumpoka umulume wandi kwalicepa icakuti ulefwaya upoke na mandarake wa mwana wandi?” Rakeli epakusosa ati, “Cisuma nga wampeelako mandarake wa mwana obe, ninshi lelo ubushiku kuti wasendama na Yakobo.”¹⁶icungulo Ilyo Yakobo abwela ku mabala, Leya aya kukumukumanya, amweba ati, “Lelo uleisa sendama na ine. Ine nindipila pali iwe na mandarake wa mwana wandi.” Kanshi Yakobo nao epakusendama na Leya ubo bushiku.¹⁷Lesa nao aumfwa imipapatile yakwa Leya. Leya epakuba pabukulu, afyalila na Yakobo umwana umwaume uwalengele basano.¹⁸Elyo Leya asosa ati, “Lesa anambula pakupeela umusha wandi ku mulume wandi.” Kanshi Leya epakumwinika umwana ishina Iya Isaka.¹⁹Leya nakabili aisa ba pabukulu, afyalila na Yakobo umwana umwaume uwalengele mutanda.²⁰Leya epakusosa ati, “Lesa nampeela ubupe ubukankala. Ili lyena umulume wandi akulancindika, pantu nimufyalila abana abaume mutanda.” Kanshi Leya epakumwinika umwana ishina Iya Sebuloni.²¹Panuma Leya afyele umwana umwanakashi, wena amwinika ishina Iya Dina.²²Elyo Lesa aibukisha Rakeli, aumfwa nefyo alepapata, epakumupeela ubufyashi.²³Rakeli aba pabukulu, apaapa no mwana umwaume, epakusosa ati, “Lesa namfumya insoni pa mubili.”²⁴Kanshi Rakeli epakumwinika umwana ishina Iya Yosefu. Kabili asosa nokuti, “Cawama nga Yawe enganundilapo umwana umwaume na umbi.”²⁵Panuma Rakeli afyele Yosefu, Yakobo aebele Labani ati, “Nomba lekeni ndeya, mbwelelemo ku calo kumwesu.”²⁶Mpeeleni abakashi bandi na bana, pantu ni pa mulandu wa aba bantu eco nalemubombela. Kanshi lekenifye ndeya. Namwishiba imilimo namubombela.”²⁷Lelo Labani aebele Yakobo ati, “Nga cingamusekesha, namupapata mwikale kuno kwine. Ni mukupendula emo naishibila ukuti Yawe alimpaala pa mulandu wa iwe.”²⁸Elyo Labani alundapo nokuti, “Iwe njabafye amalipilo ulefwaya, na ine nalakulipila.”²⁹Yakobo amweba ati, “Imwe namwishiba imilimo namubombela, nefyo ifitekwa fyenu fisandile ico nine mfisunga.”³⁰Ilyo nshilaisa kuno mwakwete ifitekwa ifinono, nomba nafisanda nganshi. Kabili konse uko naleba Yawe alemupaala. Nga nomba ine, ni lilali nkatampa ukubombela aba mu njanda yandi?”³¹Labani epakwipusha Yakobo ati, “Bushe finshi ndi nokukupeela?” Yakobo amwasuka ati, “Awe mwimpeela nelyo cimo. Lelo nga mwancitila ici cintu cimofye, lyena ndekonkanyapo ukucema ifitekwa fyenu no kulafisunga.”³²Kanshi lekeni lelo mpite mu fitekwa fyenu fyonse no kufumyamo impaanga shonse isha fisemba nangu isha mabala, utwana twa mpaanga tonse utwafiita, ne mbushi shonse isha mabala nangu isha fisemba, efili nokuba amalipilo yandi.³³33 No bufumacumi bwandi bukamonokela kuntanshi, Ilyo lyonse mukalaisa mukupituluka mu malipilo mwandipila. Imbushi yonse iyo nkakwata nga taali na fisemba nelyo amabala nangu akana ka mpaanga konse akashili kafiita ninshi kuti mwatila fyaibwafye.”³⁴Labani asuminisha ati, “Cisuma natulecita ifyo fine walanda.”³⁵Ubo bwine bushiku, Labani wena afumyapo imbushi shonse ishilume isha mindoloshi nangu isha mabala, imbushi shonse ishikota isha fisemba nangu isha mabala (shonse ishakwete ifisemba ifyabuuta), Ilyo no twana twa mpaanga tonse utwafiita. Apeela na bana bakwe abaume ukuti ebo baleshisunga.³⁶Elyo ashitalusha kuli Yakobo ubulendo bwa nshiku shitatu. Mu nshiku isho Yakobo wena ashele alecema ifitekwa fyakwa Labani fyonse ifyasholepo.³⁷Elyo Yakobo abuulile imisambo ibishi iya muti wa popula, uwa alumondi no wa pulane. Asukulako ifipapa fya misambo apangamo ifisemba ifyabuuta no kusha icimuti ca mukati cilemoneka.³⁸Kanshi imisambo yalamoneka iya fisemba ifyabuuta. Elyo Yakobo abika iyi misambo asukwileko mu milimba pakuti fibe intanshi Ilyo ifitekwa fileisa kukunwa amenshi. Alecita ifyo pantu ni pakwisa kukunwa amenshi Ilyo ishilume shaletamfya ishikota.³⁹Kanshi ico ifitekwa fyaletamfya pantanshi ya misambo iyo asukwileko, epakulafyala utwana utwa mindoloshi nangu utwa fisemba nangu utwa mabala.⁴⁰Elyo Yakobo apatulapo utwana twa mpaanga twaba tweka, lelo alenga ishashele shonse shiloloshanye ne mpaanga shakwa Labani isha mindoloshi ne shafiita. Mukucita ifi alesunga ifitekwa fyakwe fyeka, kabili taleleka ukuti fisankane ne fyakwa Labani.⁴¹Ilyo lyonse ifitekwa filume ifyatuuluka fyaletamfya ifitekwa ifikota ifyatuuluka, Yakobo alebika imisambo ya fisemba mu milimba pantanshi ya fitekwa Ilyo

filetamfiwa, pakuti fitamfiwe ilyo fili mu mupepi ne misambo ya fisemba ⁴²Lelo nga fitekwa ifyanakuka, awe lyena Yakobo talebika misambo mu milimba. Kanshi mukucita ifyo, Labani akwatafye ifitekwa ifyanakuka, elyo Yakobo wena ifyatuuluka ⁴³Ni muli uyu musango Yakobo asukile aba umukankala nganshi. Akwata imikuni ikalamba iya fitekwa, ababomfi abaume na banakashi, ingamila na bapunda.

31

¹Yakobo aumfwile ukuti bamwana Labani balesosa abati, “Yakobo nabuula ifyuma fyonse shifwe akwete. Kabili ubukankala buntu akwete, abufumisha ku fintu fyakwa shifwe.” ²Elyo Yakobo amona ukuti Labani talemulolesha bwino nga kale. ³Yawe epakweba Yakobo ati, “Bwelelamo ku calo ca fikolwe fyobe na ba mu lupwa lobe, elyo na ine nakulaba na iwe.” ⁴Kanshi Yakobo atumine amashiwi kuli Rakeli na Leya ukuti bese mu mpanga ukwali ifitekwa fyakwe. ⁵Elyo abeba ati, “Nimona ukuti bawiso tabandolesha bwino nga filya cali kale. Lelo Lesa wa batata aba na ine. ⁶Imwe namwishiba ukuti nalibombela bawiso na maka yandi yonse, ⁷lelo bawiso balincenjsha pakwalula amalipilo yandi imiku ikumi. Lelo Lesa tabaleka ukuti bancitile icakungonawila umutende. ⁸Nga cakuti basosa abati, ‘Ifitekwa ifya mabala efikaba amalipilo yobe, lyena ninshi ifitekwa fyonse fyalafyala utwana utwa mabala.’ Kabili nga cakuti basosa abati, ‘Ifitekwa fya mindoloshi efikaba amalipilo yobe,’ nalyo ninshi ifitekwa fyonse fyalafyala utwana utwa mindoloshi. ⁹Kanshi Lesa napokolola bawiso ifitekwa, nomba afipeele kuli ine. ¹⁰“Pa nshita inama shitamfyanya, limo nalilotele iciloto. Muli ici ciloto namwene ukuti basawe baletamfya bali aba mindoloshi, bamo aba fisemba, bambi nabo abamabala. ¹¹Kabili muli ici ciloto malaika wakwa Lesa anjeba ati, ‘Yakobo!’ Na ine nayasuka nati, ‘Epo ndi. ¹²Malaika epakunjeba ati, ‘Inuna amenso, mona basawe bonse abaletamfya, bamo ba mindoloshi, bamo ba fisemba, elyo bambi ba mabala. Ncitile ifi pantu nalimona ifyo Labani akucitila. ¹³Nine Lesa uwakumonekele ku Betele, kulya waimike ilibwe waitilapo amafuta, elyo wandaya ne cilayo. Kanshi nomba fuma muli cino calo bwangu, ubwelele ku calo kumwenu.” ¹⁴Elyo Rakeli na Leya bamwaswike abati, “Bushe ifwe tucili natukwata ifyakupokako pa fyuma fya cishilano fya batata? ¹⁵Bushe ifwe tata tatumonafye nga benafyalo? Alitushitishafye kabili alilya ne mpango apokele pali ifwe. ¹⁶Cine cine ifyuma Lesa apoka batata, nomba fyuma fyesu na bana besu. Eico citafye ifyo Lesa akwebele.” ¹⁷Elyo Yakobo aninika abakashi bakwe na bamwane pa ngamila, ¹⁸atangisha pantanshi ifitekwa fyakwe fyonse, pamo pene ne fyuma fyonse anonkele mu Padani Aramu, epakulabwelelamo kuli wishi Isaki mu calo ca Kenani. ¹⁹Ilyo Labani aile kukubeya impaanga, Rakeli ashele aiba utulubi utwali e milungu yakwa wishi iya pa njanda yakwe. ²⁰Yakobo nao acenjelela Labani umwina Aramu, afyuka ukwabula ukumwebako. ²¹Kanshi afyukile asenda ne fintu fyonse ifyo akwete, ayabuka no mumana wa Yufurate, alungama ku calo ca mpili isha mu Gileadi. ²²Pa bushiku bwalenga shitatu baisa eba Labani ukuti Yakobo alifyuka. ²³Labani epakusenda ba lupwa lwakwe, bakonka Yakobo pa nshiku cine lubali, bamusanga mu calo ca mpili isha mu Gileadi ²⁴Elyo ubushiku, Lesa amonekela Labani umwina Aramu mu ciloto, amweba ati, “Ucenjele, wiesha kulanda kuli Yakobo nelyo cimo, icisuma nangu icibi.” ²⁵Labani asangile Yakobo ninshi acita inkambi mu calo ca mpili sha mu Gileadi. Elyo Labani na ba lupwa lwakwe nabo bacita inkambi uko kwine ²⁶Labani epakweba Yakobo ati, “Bushe cinshi ucitile ifi? Walincenjsha, kabili wasenda na bana bandi abanakashi kwati ni bankole ba mu nkondo. ²⁷Bushe cinshi wafyukile mu bumfisololo no kuncenjsha wancenjesha? Bushe cinshi ushanjebeleko? Ala nga nalikufishapo ne nsansa, tuleimba no kulisha insombo na maseese. ²⁸Tawalekele nokuti ntomone abeshikulu bandi na bana bandi abanakashi pakubafishapo ²⁹Tamwali mano muco wacitile. Ine ninkwata amaka yakukucitapo cimo icibi, lelo Lesa wakwa wiso anjebele ubushiku ati, ‘Ucenjele, wiesha kulanda kuli Yakobo nelyo cimo, icisuma nelyo icibi.’ ³⁰Kwena ico ufumineko nico walefuluka ukubwelele ku njanda yakwa wiso. Nomba cinshi waibile imilungu yandi?” ³¹Yakobo ayasuka Labani ati, “Nali no mwenso, pantu naletontonkanya ukuti limbi kuti mwampoka abana benu abanakashi ku makafye. ³²Lelo nga cakuti mwasanga umo ali ne milungu yenu, wena wakwipayafye. Kanshi fwayeni mwe bene pa cinso ca ba lupwa lwesu nga palipo icintu ceno cimo ico nsendele. Elyo nga epo cili, mucibuule.” Yakobo taishibe ukuti ni Rakeli ewaibile imilungu yakwa Labani. ³³Kanshi Labani epakuya mwitenti lyakwa Yakobo, na mwitenti lyakwa Leya, na mwitenti lya basha banakashi babili, lelo monse tatusangilemo iyoo. Ilyo afuma mwitenti lyakwa Leya, elyo aingila mwitenti lyakwa Rakeli. ³⁴Kanshi Rakeli ninshi nafumya tulubi ele tubika mu cakwikalapo pa ngamila kabili no kwikala ninshi epo ekele. Labani afwaya mu fipe fyonsefye, awe nokuti atusange nakalya. ³⁵Rakeli aebele wishi ati, “Mukwai mwimfululwa ico nafilwa ukwiminina pa cinso ceno, ala nico ndi kumpepo.” Labani wena abikapofye ukulafwaya, lelo nokuti asange imilungu yakwe nakalya. ³⁶Yakobo afulwa, alaebaula Labani. Aipusha Labani ati, “Bushe mulandu nshi nacita? Bushe bubifi nshi nacita pakuti mulenunga nge nama? ³⁷Nomba apo mwafwaya mu fipe fyandi fyonse, bushe cipe ceno nshi musangilemo? Cibikeni pa cinso ca ba lupwa lwenu na ba lupwa lwandi uleke bapingule pali ifwe babili. ³⁸Twikele nenu imyaka amakumi yabili. Impaanga shenu ishikota ne mbushi shenu ishikota tashaleponya mafumo, kabili nshalilepo sukusuku nangu sawe nelyo umo pa mikuni yenu. ³⁹Ilyo ifiswango fyaieipayapo icitekwa ceno cimo, nshaleleta iyo nama ifwile kuli imwe, lelo nalepyanikishapofye icitekwa candi ne mwine. Kabili mwalenjeba no kufutilapo inama abantu baleiba akasuba nangu ubushiku. ⁴⁰Kanshi akasuba nalepya ku cipuki, elyo ubushiku kututumafye ku mpepo ukwabula ukumona utulo. Ifi efyali ubumi bwandi. ⁴¹Pa myaka yonse iyi amakumi yabili twaishikele na imwe, efyo ubumi bwandi bwali. Namubombele imyaka ikumi limo na ine pa bana benu abanakashi babili. Kabili namucemene ifitekwa fyenu pa myaka mutanda, lelo mwabikilepofye ukwalula amalipilo yandi imiku ikumi limo. ⁴²Ukwabula ukuti Lesa wakwa tata, Lesa wakwa Abrahamu, Lesa uo tata Isaki atiina, abe na ine, awe ukwabula no kutwishika, nga mwantamfyafye nja iminwe nkutwa. Lelo Lesa alimona ifyo nacula nefyo nabombesha na maboko yandi, eico lelo ubushiku acimukalipilila.” ⁴³Labani

ayasuka Yakobo ati, "Aba banakashi bana bandi, abana nabo bana bandi, elyo ne fitekwa fine nafyo fitekwa fyandi. Fyonse ifi ulemona fyandi. Nomba kwena finshi lelo ningacitila abana bandi nangu aba bana bafyala?"⁴⁴ Ale nomba, iwe na ine natucite icipangano pakuti cibe e cakushinina pakati kesu."⁴⁵ Elyo Yakobo abuula ilibwe aliminika pakuti libe icakwibukishishako.⁴⁶ Kabili aeba ba lupwa lwakwe ati, "Longanyeni amabwe," nabo babuula amabwe bayatulika umwina. Elyo balya icakulya mupepi no mwina wa mabwe.⁴⁷ Labani awinika ishina lya Yega Saduta, Yakobo wena awinika ishina lya Galedi.⁴⁸ Elyo Labani asosa ati, "Uyu mwina wa mabwe ewaba lelo icakutushinina iwe na ine." Kanshi eico uyu mwina waleitilwa Galedi.⁴⁹ Kabili apa pene paleitwa Misipa pantu Labani asosele ati, "Yawe engalatubebeta, iwe na ine ilyo tukaleka ukwikala pamo."⁵⁰ Elyo kabili nga walacusha abana banakashi bandi nangu waupilapo abanakashi na bambi, nangu tapali umbi na ifwe, uli nokwibukisha ukuti kambone wesu pali iwe na ine ni Lesa."⁵¹ Labani alundapo ukweba Yakobo nokuti, "Mona umwina wa mabwe, mona ne libwe ili, ifi njiminike pakati ka iwe na ine."⁵² Uyu mwina wa mabwe e kambone ne libwe ili e kambone ukuti ine nshakacile uyu mwina ukwisa uko uli kukukucusha, elyo na iwe tawakacile uyu mwina neli libwe ukwisa uko ndi kukuncusha.⁵³ Lesa wakwa Abrahamu na Lesa wakwa Naho, Lesa wa fikolwe fyabo akatupingule ifwe bonse babili." Yakobo nao epakulapa mwishina lyakwa Lesa uo wishi Isaki atiina.⁵⁴ Yakobo atuula ne lambo kulya kwine ku calo ca mpili, kabili aitako na ba lupwa lwakwe ku mitebeto. Panuma yakulya, basendama uko kwine ubo bushiku.⁵⁵ Lucelocelo cilya bwaca, Labani atomona abeshikulu bakwe na bamwane pakubashalikapo, kabili abapaala elyo aima, abwelelamo na kumwakwe.

32

¹Yakobo nao aile nshila yakwe, elyo akumenjye bamalaika bakwa Lesa. ²Ilyo Yakobo abamwene, asosele ati, "iyi ni nkambi yakwa Lesa." Eico ainikeishina lua pa ncende ilya Mahanaimu.³Yawe atumine intumi Pantanshi yakwe kuli munyina wakwe Esau mu cao ca Seiri, mu citungu cabena Edomu. ⁴Akonkomeshe, ati, "ifi eflyo muleya sosa kuli shikulu wandi Esau. Ifi eflyasosa umubomfi wenu Yakobo ati: 'naleikala na Labani kabili nalipishe nshita iyakubwelelamo ukufika nanomba. ⁵Nalikwata ingombe naba punda, ne mikuni, ababomfi abaumw na ba bomf abanakashi. Natuma aya mashiwi kuli shikulu wandi, pakuti ningasanga ububile ku cinsu cenu."⁶ Ilyo intumi shabwelele kuli Yakobo kabili shatile, "twailefika kuli munonko obe Esau. Aleisa mukuku kumanya, ali na baume imyanda ine." ⁷Nomba Yakobo alikwata umwenso nganshi kabili alisaka mene. Eico ayakenyemo abantu abo alu nabena mu nkambi shibili, pamo ne mikuni, amaombe, ne ngamali. ⁸Atile, "nga Esau aisafiak ku nkambi imo no kuisansa elyo inkambi iyashala ileisafyuka."⁹ Yakobo atile, "Lesu wakwa Tata Abrahamu, kabili Lesu wakwa tata Isaki. Yaweh, uwatile kuli ine, 'bwelelamo ku calo cenu kabili kuli balupwa lobe elyo nkakushukisha,'¹⁰ nshili uwalinga ku ncito sha cipanano cenu ishacishinka ishacetekelwa isho mwabomba kumubomfi wenu. Pantu nayabwike uyu Yordani, ne nkoto yandi kabili nomba naisaba uwa nkambi shibili. ¹¹Napapata mpokololeniko mu minwe yakwa munyian wandi, mu minwe yakwa Esau, pantu nimutina, ico alaisa no ku nsansa na banyina na bana. ¹²Lelo mwatile, 'nkakulenga ukuba uwashuka nkalenga naba lupwa lobe ukuba nga umusensenga wa muli bema, uyo uushinga pendwa mu kuupenda."¹³ Yakobo aikele kulya ubo bushiku. Pafyo akwete alibulilepo fimo no kupela kuli Esau ngo bupe bwakwe: ¹⁴imbushi ishikota imyanda ibili, basawe amakumi yabili, impanga ishikota imyanda ibili, naba sukusuku amakumo yabili. ¹⁵Ngamila ishileonsha no twana twashiko amakumi yatatu, ingombe amakumi yane na bacilume wa ngombe ikumi limo, ba punda abakota amakumi yabili naba punda abalume ikumi limo. ¹⁶Ifi apele mu minwe yababomfi bakwe, umukuni onse pa mukuni ubiye. Atile kubabomfi bakwe, "Tangileni pantanshi yandi kabili muleshapo incende pakati kamukuni umo no mubiye."¹⁷ Akonkomeshe no mubomfi wakubalilapo, ati, "ilyo munyina wandi Esau akukumanya akwipusha, nokuti, "bushe uli wakwani? Bushe uleya kwi? Inga ni nama shakwani isho ishili mu ntanshi yobe?" ¹⁸Elyo ukasosa ati, 'sha mubomfi obe Yakobo. Eflya bupe atuma kuli iwe shikulu wandi Esau. Moneni, kabilpi ali panuma yesu aleisa."¹⁹ Kabili Yakobo apele amafunde kwi bumba lyabubili, ilya butatu, na bantu bonse abakonkele pa mikuni. Atle, "muleya sosa cimocine kuli ESau ilyo mwalamukumanya. ²⁰Nakabili musose amuti, 'umubomfi obe Yakobo ali pa numa yesu aleisa." Pantu atontokenye ukuti, 'ndeyamunashisha mu fyabupe ifyo ntumine kuntanshi yandi elyo panuma, ilyo nkamumona, limbi kuti ampokelela." ²¹Eico ifyabupe fyalitangilako. Ena umwine alishala mu nkambi bulya bushiku.²² Munshita ya bushiku Yakobo aliima, nokubula aba kashi bakwe babili, ababomfi bakwe abanakashi babili, nabana bakwe abaume ikumi limo na umo abatumine kukwabuka umumana wa Yaboki. ²³Mu nshita ine iyi abatumine kukwabuka umulonga pamo pene ne fikwatwa fyakwe fyonse. ²⁴Yakobo epakushala eka, kabili ashombweke no muntu mpakafye ku macaca. ²⁵Ilyo umuntu amona ukuti tamwanshe, epakuma Yakobo pa Lutungu. Ulutungu lwakwa Yakobo lwalifyutwike pakushomboka nankwe. ²⁶No muntu atile, "leka ndeya pantu nomba caba ku macaca." Yakobo atile, "nshakuleke uye kano umpale."²⁷ Uyo munti atile kuli ena, "bushe ishina lyobe niwe ani?" Yakobo atile, "nine Yakobo." ²⁸Umuntu atile, "nomba tawakulaitwa ishina lya yakobo lelo Israeli. Pantu mwalwishanya na Lesa elyo na bantu naubansha."²⁹ Yaobo alimwipwishe ati, "Napapata njobako ishina lyobe." Nao atile, "cinshi uleipushisha ishina lyandhi?" Kabili alimupalile palya pene. ³⁰Yakobo ainike ishina lya ncende ilya Penueli pantu atile, "nimbona Lesa icinsu ne cinsu, kabili umweo wandi naukakulwa."³¹ yakobo apitile pa Penueli cilya akasuba kasansuka. Alesunta pamulandu wa lutungu lwakwe. ³²Emulandu wine abena Israeli ukufika no bwalelo tabalya imishiba yapa lutungu iyo iyaba apasantikana ulutungu, pantu umuntu aumine pa mishipa apa fyutwike mulutungu lwakwa Yakobo.

33

¹Yakobo ainwine ameso kabili, mona, Esau aleisa kabili abali pamo nankwe nabaume imyanda amakumi yane, Yakobo alyakenye aban bamo kuli Leya, Racheal abanakashi babili ababoomfi. ²Elyo nokubika abanakashi ababomfi nabana bakwe pantanshi, pakonkele Racheal na Yosefu panuma ya bonse. ³Umwine alibatangilile awa panshi imiku cine lubali mpaka baya mukupalamina kuli munyina wakwe. ⁴Esau abutukile ukuamukumanya, amukumbatyal, nokumufukatila mumukashi wakwe, nokumutomona elyo balilile. ⁵Ilyo Esau ainwine amenso, amwene abanakashi na bana. Aosele ati ati, "nibani aba muli abo?" Yakobo asosele ati bana abo Lesa apela mukusenamina umubomfi obe. ⁶Ellyo ababomfi abanakashi baisesa patanshi nabana babo, nokufukama panshi. ⁷Pokonkele Leya nakabili nabana bakwe baisesa patanshi nokufukama panshi. Pakulekelesha Yosefu na Rachael bakwe baisesa patanshi nokufukama panshi. Pakulekelesha Yosefu na Racheal baisesa pa ntanshi nokufukama. ⁸Esau asosele ati, walosha mulili ibumba lya bantu nakmenye?" Yakobo asosele ati "Pakusanga ububile mumenso yakwa shikulu wandi." ⁹Esau asosele ati, fyalikumana, ndume yandi. Sungeni eflyo mukwete mwebene." ¹⁰Yakobo asosele "iyoo, napapata, nga cakuti ninsanga ububile mumenso yobe, pokelela ubupe ukufua muminwe yandi pantu icine cine, namona icinso cobe, kabili kwati kumona icinso cakwa Lesa, kabili naupokelela. ¹¹Napapata Poka ubupe bwandi ubupelwe kuli iwe pantu Lesa nansenamian ine, kabili pantu fyalikumana." Kanshi Yakobo alimupatikisha, kabili Esau alipokele. ¹²Elyo Esau asosele ati, "nga twambeko ukuya nde mitangilila." ¹³Yakobo kuli ena, "Shikulu nawishiba ukuti abana baice kabili ukuti impanga ne ngombe shileonsha utwana twashiko. Ngabashensha sana mubushiku bumo, shonse inama kuti shafwa. ¹⁴Napapata shileka shikulu aleya atangilileko pa mubomfi waker. Nakulayenda panono panono, ukulingana ne myendele ya fitekwa ifyo ndinafyo ne myendele yaban, pakafye nkesefika kuli Shikulu ku Seir." ¹⁵Esau asosele ati, kanshi leka nkushilepo abaume bamo abatuli nabo." Lelo yakobo asosele ati, "cinshi wacitila ico?" Lekasange ububile mumens yakwa Shikulu." ¹⁶Eico bulya bushiku ayambile ukubwelelamo ku Seir. ¹⁷Yakobo alimine aile ku Sokote, akulile inganda yakwe, kabili akulako ne nsakwe umwakwikala ifitekwa fyakwe. Eico isina lya pali ilya incende petwa pa Sukote. ¹⁸Ilyo Yakobo afikile ukufuma ku Padami, ayendele umutunde kumusumba wa shekemu, muli ici calo ca Kenani acita nenkambi mupepi no musumba. ¹⁹Elyo ashitile iciputulwa campanga apo ashimpile itenti lyakwe ukufuma mubana baume bakwa Hamori wishi wakwa Shekemu. Pa ndalama isha silifa umwanda umo. ²⁰Palya epo akulile icipailo kabili apetile ni El Elohe Israeli.

34

¹Nomba Dina umwana umukashana uo Yakobo aflye muli Leya, aile alepempula abanakashi ba muli cilya calo. ²Shekemu mwana Hamori umwina Hifi uwaleteeke iyo ncende, ati amone umukashana amwikata, alala nankwe ku makafye. ³Kanshi umutima wakwa Shekemu walifye pali Dina mwana Yakobo. Atemwa nganshi umukashana, kabili alalanda nankwe amashiwi yakumunashanasha. ⁴Elyo Shekemu aebele wishi Hamori ati, "Tata mbuulileniko uyu mukashana ukuba umukashi wandi." ⁵Ilyo Yakobo aumfwile ukuti mwane Dina nabamubifya, bamwane abaume bali mu mpanga baleceme ifitekwa, kanshi tacitilepo nelyo cimo mpaka ilyo babwelele ku mushi. ⁶Elyo Hamori wishi wakwa Shekemu afumina kukuya landa na Yakobo. ⁷Nomba bamwana Yakobo ilyo baumfwile ifyacitike, apopenefye bafuma mu mpanga babwela. Baumfwile ubulanda nganshi no kufulwa apakalamba, pantu Shekemu acitile icintu icamusebanya nganshi ku bena Israeli pakulala no mwana umwanakashi wakwa Yakobo. Acitile icintu icishifwile kucitika. ⁸Lelo Hamori abeba ati, "Umwana wandi Shekemu aposele umutima wakwe pa mwana wenu umukashana. Ndemupapata mupeeni umukashana abe umukashi wakwe. ⁹Lekenifye tuleupana. Imwe muleufya abana benu abanakashi kuli ifwe, na ifwe tuleufya abana besu abanakashi kuli imwe. ¹⁰Kuti mwaikala na ifwe konse uko mulefwaya muli cino calo. Muleikalamo kabili kuti mwakwata ne cuma pamo ne mpanga." ¹¹Elyo Shekemu aebele wishi kwa Dina na bandume yakwe ati, "Nga cingamusekesha, ine nkamupeela conse ico mukalamba. Mpingwilenifye impango pa mukashana, elyo no bukulu bwa bupe ndi nokuleta apo mutemenwe. ¹²Ine fyonse ifyo mulenjeba ndelipila, cikulufye mumpeele umukashana abe umukashi wandi." ¹³Pa mulandu wakuti Shekemu alibifishe nkashi yabo Dina, bamwana Yakobo bayasuka Shekemu na Hamori wishi mu bucenjeshi. ¹⁴Babeba abati, "Awe ifwe teti tucite ica musango uyo. Ifwe tekuti tupeele nkashi yesu ku muntu uushasembululwa. Ico kuti caba icamusebanya nganshi kuli ifwe. ¹⁵Ifwe pakuti twingasumina ukulaupana na imwe, kano bonse abaume benu balasembululwa. ¹⁶Lyena tukalaufya abakashana besu kuli imwe, na ifwe tukalaupa abakashana benu. ¹⁷Elyo ninshi tukalaikala na imwe, tukabe umutundu umo na imwe. Lelo nga mwakaana ukusembululwa, ninshi twalasenda nkashi yesu, tuleya." ¹⁸Amashiwi bamwana Yakobo abaume balandile yalisansamwishe Hamori na mwane Shekemu. ¹⁹Umulumendo wena, bwangu bwangu acita nefyo bamwana Yakobo abaume balandile, pantu alitemenwe umukashana mwana Yakobo. Uyu mulumendo ewacindamishe pali bonse pa ba mu njanda yakwa Hamori wishi. ²⁰Kanshi Hamori na mwane Shekemu balimine baya na ku mpongolo ya musumba kukushimikila abantu baleikala nabo mu musumba. ²¹Babeba abati, "Aba bantu, baliba bwino kuli ifwe. Natubaleke bekale mu calo cesu no kukwatamo icuma, pantu icalo cesu cikulu. Elyo kuti twalaupa abana babo abanakashi nabo balaupa abana besu abanakashi. ²²Lelo aba bantu bakasuminisha ukuti tuleikala nabo ngo mutundu umo, kulila abaume besu bonse basembululwa nga filya benu basembululwa. ²³Bushe ninshi ifitekwa fyabo, ifyuma fyabo ne nama shabo shonse, tafikaba fintu fyusa fyonse? Kanshi natusuminishanye nabo, lyena bakulaikala na ifwe." ²⁴Awe abaume bonse aba mu musumba basuminisha Hamori na mwane Shekemu, na baume bonse aba mu musumba basembululwa no kusembululwa. ²⁵Ilyo papitile inshiku shitatu, ninshi abaume bacili balekalipwa ku filonda fyakusembululwa, abana bakwa Yakobo abaume babili, Simeoni na Levi bandume yakwa Dina, babuula impanga shabo, baingila mu musumba, ninshi aba mu musumba tabenekele iyoo, baipaye na baume bonse. ²⁶Baipaye Hamori no mwana wakwe Shekemu ku

lupanga. Elyo bafumya Dina mu njanda yakwa Shekemu baya no kuya.²⁷ Panuma yakwipaya aba bantu, abana bambi abakwa Yakobo baisesa tapa umusumba uo babifishemo nkashi yabo.²⁸ Basenda impaanga shabo ne mbushi, injombe shabo na bapunda, elyo ne fintu fyabo fyonse bakwete mu musumba na mu mabala.²⁹ Basendafye ifyuma fyabo fyonse na bakashi babo na bana babo, elyo batapa na fyonse ifyali mu mayanda.³⁰ Elyo Yakobo aebele Simeoni na Levi ati, "Imwe, mwandetelelafye. Aba bantu bekala muli cino calo abena Kenani na bena Perisi bakampata nganshi. Ifwe tulifye abampendwa, elyo nga cakuti baikatana pamo, bandwisha, ine na ba mu njanda yandi tukuloba."³¹ Lelo bamwane, bamwasuka abati, "Bushe bali nokucita nkashi yesu kwati ni cilende?"

35

¹Les a asele kuli Yakobo ati, "ima, nokuya ku Betele nokuya ikala kulya. Ukuule icipailo kulya kuli Les a, uyo uwamonekele kuli iwe ilyo wabutowike ukufuma kuli Esau munonko."² Elyo Yakobo asele ku bamunganda yakwe nakuli bonse abo abali nankwe ati, "poseni tu Les a twabena fyalo uto utuli pakati kenu, muisangulule, mufwale ne fyakufwala fimbi."³ Elyo natufume no kuninika ukya ku Betele. Nkakual icipailo kulya kuli Les a, uwangaswike mubushiku bwandi ubwakucula, kabili uuba naine konse uko nja."⁴ Kaknshi balipele Yakobo tonse tulesa twabena fyalo uti utwali mumaboko yabo, na masikiyo ayali ku matwi yabo afishikile mwisamba lya cimuti ca Oki ico icali mupepi na Shekemu.⁵ Ilyo baleya , Les a alengele imisumba iya shingulwile ukuba no mwenso, eico abo bantu tabapepeke abana baume bakwa Yakobo.⁶ Eico Yakobo afikile pa Lusi, (iyo iili ni Betele) Iyaba mu calo ca Kenani, ena na bantu bonse abali nankwe.⁷ Akulile icipailo kulya no kwita incende ilya Eli Betele, pantu nipalya pene Les a aisokolwele kuli ena, ilyo alebutuka ukufuma kuli munyina.⁸ Debora, umulashi wakwa Rebeka, afwile. Bamushikile ukufuma ku Betele mwisamba lya cimuti ca Oki, eico ii ncende bainike Aloni Bakuti.⁹ Ilyo Yakobo abwelele ukufuma ku Padani Aramu, Les a amonekele kuli vena nakabili nokumupala.¹⁰ Les a asele kuli ena ati, "ishina lyobe niwe Yakobo lelo ishina lyobe talyabe Yakobo nakabili, ishina lyobe likaba ni Israeli." Eico Les a acitile ishina lyakwe Israeli.¹¹ Les a asele kuli ena ati, "Nine Les a umwine wamaka yonse ube no bufyashi nokusandulukwa. Nko kabili ne mpuka sha nko shikafuma muli iwe, ne shamfumu shikaba pakati kabufyashi bobo."¹² Icalo napele Abram na Isaki, nkapa kuli iwe. Kubufyashi bobo abakesa panuma yobe nao napela ici calo."¹³ Les a epakufumako kuli ena pa ncende alekandilapo nankwe.¹⁴ Yakobo apangile muncende uo Les a asele kuli ena, uluceshi lwa mabwe. Aitile umutulo wacakunwa palya kabili nama futa palilwena.¹⁵ Yakobo aitile ishina ya ncende apo Les a alandile nankwe Betele.¹⁶ Baendele ukufuma ku Betele. Ilyo bali mupepi ukufuma ku Efulata, Rakeli akalipwa ne fumo, lyakalipe nganshi.¹⁷ Ilyo ifumo lyakalipisha nganshi, na cimbusa asosa kuli ena ati, "witina, pantu nombwa walakwata umwana umwaume naumbi."¹⁸ Kanshi ilyo aleleka umweo, ilyo alepema umwela wakulekelesha ainikile umwana wakwe ishina lya Beni Oni, lelo wishi amukutile ati Benjamini.¹⁹ Rakeli afwile kabili bamushikile ukulola mu nshila yaku Efulata (Iyi e, Betelemu)²⁰ Yakobo akulile uluceshi pa nshinshi yakwe, ecishibilo ca nshi nshi yakwa Rakelo ukufika na Lelo.²¹ Israeli akonkenyepo ulwendo lwakwe kabili apangile itenti lyakwe ukucila pa lupungu lwa mukuni.²² Ilyo Israeli aleikala mu cilya calo, Rubeini aile ulungana na Bilhah umukashi wakwa wishi uwapambali, na Israeli alyumfwile pali ici. Nomba Yakobo akwete aban baume ikumi limo nababili.²³ Abana baume bakwe kuli Leya bali ni Rubeni ibeli lyakwa Yakobo, na Simoni, Lebi, Yuda, Isaka, na Sebulami.²⁴ Abana baume bakwe kuli Rakeli bali ni Yosefu na Benjamini.²⁵ Abana baume bakwe kuli Bilhah, umusha wakwa Rakeli bali ni Dani na Naftali.²⁶ Abana baume bakwe kuli Silpa umusha wakwa Leya, bali ni Gadi na Asha. Aba bonse bali bana baume bakwa Yakobo abo abafyelwe kuli ena mu Padani Aramu.²⁷ Yakobo aishil kuli Isaki wishi, mu mamule mu Kuriati Arba (Cimo cine na Hebroni), uko Abram na Isaki baiketele.²⁸ Isaki aikele pa calo imyaka umwanda umo na makumi cine konse konse.²⁹ Isaki apemene umwela wakulekelesha nokufwa, kabili bamushikile pamo pene ne fikolwe fyakwe, ali umukote uwamyaka iingi. Esau na Yakobo, abana baume bakwe, bamushikile

36

¹ Aba ebali ababufyashi bakwa Esau (uwaleitwa Edomu).² Esau asendele abakashi bakwe ukufuma ku bena Kenaani.. Aba ebali abakashi bakwe: Ada umwana umwanakashi wakwa Eloni umwina Hiti, Oholibana umwana umwankashi wakwa Sibeon, umwina Hibi;³ na Basemati, umwana mwanakashi uwakwa Ismaele, inkashi wakwa Nebayote.⁴ Ada afyele Elifasi kuli Esau, na Basemati afyele Reule.⁵ Oholibama afyele Yeushi, Yalamu, na Kora. Aba ebana abaume bakwa Esau abafyelwe kuli ena mu calo ca Kanaani.⁶ Esau asendele abakashi bakwe, abana bakwe abaume, abana bakwe abanakashi na bonse abo aleikala na bena mung'anda yakwe, ifitekwa fyakwe-na inama shimbi shonse, akwete mu calo ca Kanaani, no kuya ku kcalo ukutali ukufuma kuli munyina Yakobo.⁷ Acitile ifi pantu ifikwatwa fyabo fyafulile nganshi pakutial bengekala capamo. Impanga apo baiketele tayale basuminisha umulandu na ifitekwa fyabo.⁸ Eico Esau kabili uwaishibikwa nga Edomu aikele mu calo ca mpili ica Seir.⁹ Ubu ebufyashi bwakwa Esau, icikolwe ca bena Edomu mu calo ca mpili ica Seiri.¹⁰ Aya emashina ya bana abaume abakwa Esau: Elifasi umwana mwaume wakwa Ada, umukashi wakwa Esau; Reule umwana mwaume wakwa Basemati, umukashi wakwa Esau.¹¹ Abana baume bakwa Elifasi bali Temani, Omari, Sefo, Gatamu, na Kenasi.¹² Timna, umwanakashi wa pambali uwakwa Elifasi, umwana wakwa Esau.¹³ Afyele Amaleki. Aa ebali abeshikulu abaume abakwa Ada, umukashi wakwa Esau.¹⁴ Aba ebali abana abaume bakwa Oholibama umukashi wakwa Esau, uwali umwana umwanakashi, uwakwa Ana na umwishikulu umwanakashi uwakwa Sibeoni. Afyele kuli Esau Yeushi, Yolam, na Kora.¹⁵ Ulu elwali ulupwa pa bufyashi bwakwa Esau: Ababufyashi bakwa Elifasi, ibeli lyaka Esau: Temani, Omai, Sefa, Kenasi,¹⁶ Kora, Gatamu, na Amaleki. Ulu elwali ulupwa ulwafyelwe ukufuma kuli Elifasi mu jcalo ca Edomu.

Bali beshikulu abaume abakwa Ada.¹⁷Ulu elupwa ukufuma kuli Reule, umwana mwaume wakwa Esau: Nahati, Sera, Shammah, Missa. Ulu elupwa lwafumine kuli Reule mu calo ca Edomu, Bali beshikulu abaume abakwa Basemati, umukashi wakwa Esau.¹⁸Ulu Elupwa ukufuma kuli Oholibama, umukashi wakwa Esau: Yeushi, Yalamu, na Kora. Ulu elupwa lwafyelwe ukufuma ku mukashi wakwa Esau Oholibama, umwana mwanakshi wakwa Ana.¹⁹Aba ebali abana baume abakwa Esau (abaishibikwe nga Edomu) na aba ebali imfumu shabo.²⁰Aba ebali abana abaume bakwa Seiri umwian Hori, abekashi ba mucalo: Lotani, Shobali, Sibeoni, Ana,²¹Dishon, Esari, na Dishani. Ulu elwali ulupwa lwa bena Hori, abekashi baku Seiri mu calo ca Edomu.²²Abana baume bakwa Lotani bali Hori an Hemari, na Timna ali ni nkashi yakwa Lotani.²³Aba ebali abana abaume abakwa Shobali: Albani, Manahati, Ebati, Shepho na Onamu.²⁴Aba ebali abana abaume abakwa Sibeoni: Aiah na Ana: Uyu ee Ana uwasangile utumfukumfuku twa menshi ayakaba mu matololo, ilyo alecema ba punda bakwa Sibeoni wishi.²⁵Aba ebali abana bakwa Ana: Dishoni na Oholibama, umwana umwanakshi uwakwa Ana.²⁶Aba ebali abana abaume abakwa Dishoni; Hemdani, Eshbani, Ithrani, na Kerani.²⁷Aba ebali abana abaume abakea Esari: Bilhani, Saabani, na Akani.²⁸Aba ebali abana abaume abakwa Dishani Usi na Arani.²⁹Ulu elwali ulupwa lwa bena Hori: Lotani, Shobali, Sibeoni, na Ana,³⁰Dishoni, Esari, Dishani. Ulu elwali ulupwa lwa bena Hori, ukukonka na ulupwa ulwa tantikwe mu calo ca Seiri.³¹Ishi eshamfumu ishatekele mu calo ca Edomu, lintu imfumu nelyo imo tailateka aban ba Israeli:³²Bela umwana mwaume wakwa Beori, atekele mu Edomu, na ishina lya musumba wali ni Dinhaba.³³Ilyo Bela afwile, elyo Yobabu umwana mwaume wakwa Sela uwaku Bosra, atekele mu cifulo cakwe.³⁴Ilyo Yobabu afwile, Hushamu uwali mwikashi wamu Temanite atekele muncende yakwe.³⁵Ilyo Hushamu afwile, Hadadi umwana umwaume wakwa Bedadi uwa cimfishe abena Midani mu calo ca Moab, atekele muncende yakwe. Ishina lya musumba lyali Aviti.³⁶Ilyo Hadadi afwile, elyo Samla uwa ku Masreka atekele muncende yakwe.³⁷Ilyo Samlah afwile, elyo Shauli waku Rehoboti kulubali lwa mumana atekele muncende yakwe.³⁸Ilyo Shauli afwile, elo Baal-Hanan umwana mwaume wakwa Akbor atekele muncende yakwe.³⁹Ilyo Baal-Hanan umwana mwaume wakwa Akbor, afwile, elo Hada atekele muncende yakwe. Ishina lya uyu musumba wakwe wali Pau. Ishina lya mukashi wakwe lyali Mehetabel, the daughter of Matred, the Grand daughter of Me Zahab.⁴⁰Aya eyali amashina ya bakalamba ba mukowa wa kwa Esau, ukulingana no mukowa wabo ne fitungu, pa mashina: Timna, Alvah, Jetheth,⁴¹Oholibama, Ela, Pinon,⁴²Kenaz, Teman, Mibzari,⁴³Magdiel na Iram. Abaebali umukowa wa bakalamba ba Edom, ukulingana ne mikalile mu ncende iyo ba pyene. Uyu ali ni Esau, wishi wabena Edomu.

37

¹Yakobo aikele mu calo umo wishu ali umulebeshi, mu calo ca Kenaani.²Ifi efyali inkulo yakwa Yakobo. Yosefu uwali umulumendo nemyaka ikumi na pabula alesunga umukuni pamo naba munyina. Ali naba mwana Biliha pamo naba mwana Shipa, bamuka wishu. Yosefu aleleta utusebo utwa bubifi pali bena kuli shibo.³Nomba Israeli atemenwe Yosefu ukucila abana bakwe bonse aaume pantu ali mwana wakwe umwaume uwa mubukote bwakwe. Amubulile ne Koti ilya malangi ayengi.⁴Ba munyina bamwene ukuti shibo atemenwe ena ukucila bamunyina bonse. Balimupata kabili tabalemulandila ifisuma.⁵Yosefu alotele iciloti nokulondolwela ba munyina palwa ciloto ico. Bamupatileko no kucila.⁶Atile kuli bene, "Napapata umfweni ici ciloto nalotele."⁷Moneni, twalekaka imyanshiki mwi bala elyo moneni umwanshi waimine nokwiminina shika, lelo moneni, imwenshi yenu yaishil shinguuka mumabli nokufukamina ku mwanshi wandi."⁸Ba munyina batile kuli wene, "bushe icine ukaba kateka pali baifwe? Bushe ukatuteka?" Bamupatile nokucilapo pa filoto fyakwe napa mashiwi yakwe.⁹Alotele icilotok nacimbi kabili acilandile kuli ba munyina. Atile, "moneni, nindota iciloto nacimbi: Akasuba no mwenshi nentanda ikumi nalumo fyacilafukama kuli ine."¹⁰Acilondolwele kuli ba wishu ngafilya fine acitile kuli ba munyina na wishu aliikalipila. Atile kuli wene, "iciloto nshi ici ico wa cilota? Bushe ba noko naine naba munonko mucine tukesa nokwisafukama panshi kuli iwe?"¹¹Ba munyina balimukwatila akalumwa, lelo ba wishu babikilefye uyu mulandu mu mano.¹²Ba munyina baile mukulisha inama shakwa wishibo mu Shekemu.¹³Israeli atile kuli Yosefu, "Bushe bamunonko tabalelisha inama mu Shekemu? Isa nalakutuma kuli bena." Yosefu atile kuli wene, "ndo uwaipékanya."¹⁴Atile kuli wene, "kabiye nombaline, kamone ngacakutula ifintu filifye bwino kuli bamunonko ne nama, wise unjebeko." Eico Yakobo amutumine ukufuma mu mukonko wa Hebolone, na Yosefe aile ku Shekemu.¹⁵Umuntu umo asangile Yosefe. Moneni, Yosefe alewayawaya mwibala. uyu muntu alimwipwishe, "finshi ulefwaya?"¹⁶Yosefe atile, "Ndefwaya bamunyanane. Njeba napapata, uko balelishisha inama."¹⁷Umuntu atile, "balifuma pano pantu nabomfwile baleti, 'natuye ku Dotani.'" Yosefe akonkele ba munyina nokubasanga pa Dotani.¹⁸Bamumwene apatali eico ilyo talapalamina uko bali, bapangene ukumwipaya.¹⁹Ba munyina batile kuli umo no munankwe, "moneni, uyu kalota alepalama."²⁰Iseni nomba kanshi natumwipaye nokumuposa mucilindi cimo. Tukatila 'icinama campanga nacimulya.' Tukamona ifikatumbuka mu filoto fyakwe.²¹Lubeni aumfwile nokumupokolola kuminwe yabo. Atile, "shimwileka tulofye umweo wakwe."²²Lubeni atile kuli bene, "mwisumya mulopa. Muposeni mucilindi ici bicili mumatololo, lelo mwibika ukuboko pa mubili wakwe"-pakuti engamunokolola kukuboko kwabo nokumubwesha kuli wishu.²³Caishileba ngefi ukuti ilyo Yosefe afikile pali ba munyina, bamufulile umwngila wakwe uushaiwamina.²⁴Bamusendele anoku muposa mucilindi. Icilindo cali pwampwa umwabula amenshi.²⁵Baikele panshi nokulya umukate. Banwine amenshi no kulolesha, elyo moneni celeta lyama Ishimaliti lileisa ukufuma ku Gilyati nge ngamila shabo nashitumba ifyakwipikila imiti nefya kuipupila. Bali pa bulendo bwakufitwala ku Egupto.²⁶Yuda atile kuli bamunyina, "finshi twalanonkamo ngacakuti twaipaya munyinefwwe nokufimba pa mulopa wakwe?"²⁷Iseni tumushitisha kubena Ishmaliti tekubika amaboko Yesu pali ena. Pantu nimunyinefwwe, umubili wesu." ba munyina baumfwile kuli ena.²⁸Abasulwishi baku Midyani

bapotapo. Ba munyina baibula Yosefu ukupufumya mu cilindi. Balishitisha Yosefe kuba Ishimaliti pa makumi yabili aya silufele, aba Ishimaliti basendele Yosefe mu Egipto.²⁹Lubeni abwelela ku cilindi, elyo, moneni Yosefe tali mucilindi. Alepwile ifyakufwala.³⁰Abwelele kuli ba munyina nokuti, "umwaice talimo! Nomba ine, nikwiningaya?"³¹Baipeye imwili elyo basenda umwingila wakwa Yosefe batupika mumulopa.³²Elyo kbaletete kuli sibo nokuti, "twasangile ici, moneni ngacakufwala ca mwana wenu atemwa iyo."³³Yakobo acishiba nokuti, "cakufwala camwana wandi. Icinama campanga nacimulya. Yosefe icinefye naba musantaula utupimfya."³⁴Yakobo alepwile ifyakufwala nokufwala amansapawila pa mubili wakwe. Aloseshe mwane panshiku ishingwi.³⁵Bonse bamwane abaume nabanakashi baimine kukumulatalika, lelo alikene ukutalalikwa. Atile, "mucine nkaya mu cilindi ndeloshwa umwana wandi." Wishi aponeshe ifilamba pali wene.³⁶Aba Midyaniti bamushitisha mu Egipto kuli Potifa, mushika wakwa Falao, umukalamba waba kalinda wakwe.

38

¹Caishileba pali ilya nshita ukuti Yuda ashile bamunyina nokwikala naumo umwina Adulamiti, uweshina Iya Hila.

²Aishilekumanya kulya kwine umukasahana umwana Shiwa umwina Kenaani. Elyo amusendele nokukumana nanakwe.

³Aishilemita nokukwata umwana umwaume. Ainike Eli. ⁴Aisa imita nakabili nokukwata umwana umwaume. Amwinike ishina Iya Onani. ⁵Aisa kwata nakabili umwana umwaume amwinikw Shela. Cali nipa Kesibu uko amufyalile.⁶Yuda

afwaile Eli ibeli lyakwe umukashi ishina lyakwe ali ni Tama. ⁷Eli, ibeli lyakwa Yuda ali mubembu ku cinso cakwa Yawe, na Yawe alimwipaya.⁸Yuda atile kuli Onanu, "pyana umukashi wakwa munonko. Fikilisha umulimo kuli bukwebobe,

ufyalemo umwana muli muka munonko." ⁹Onani alishibe ukuti umwana tali wakwe. Ilyo akumana namuka munyina alepomena panshi pakuti efyala umwana muli mukamunyina. ¹⁰Ico acitile cali bubifi kucinso cakwa Yawe, eico Yawe alimwipaya nao wine.¹¹Elyo Yuda atile kuli Tama, nalyala, "ikala namfwilwa munganda yakwa wiso mpaka Shela umwana wandi akakule." Pantu alitina ukuti, "nao kuti afwa, ngafintu bamunyina bafwile." Tama alifumapo nokwikala

munganda yakwa wishi.¹²Panuma yanshita ntali, mwana Shuwa muka Yuda alifwa. Yuda alitalalikwa nokuya kuli ba kabeya wa mpanga ku Timuna ena no munankwe Hila umwina Adulamiti. ¹³Tama balimweba, "mona, wisofyala ali mukuya ku Timuna mukubeya impanga shakwe." ¹⁴Afula ifyakufwala fya munanfwilwa elyo affimba afwala icitambala

nokuikupilisha kabili aikele pa cipita ca Enamu icaba mumusebo walola ku Timuna. Pant amwene ukuti Shela alikula lelo tabamupele kuli ena ngomukashi.¹⁵Ilyo Yuda amumwene atontokenye ukuti ali ni cilende pantu aliifimba icinso.

¹⁶Aile kuli wene lwamu musebo nokuti, "isa ndefwaya ndale naiwe"-pantu taishibe ukuti ali ni nalyala-nao atile, "finshi mwalampela pakuti mulale naine?"¹⁷Atile, "nkakutmina akana ka mbushi ukufuma ku mukuni." Umukasha ati, "bushe mwalampela icakulailapo ilyi tamulatuma?"¹⁸Yuda atile, "cakulailapo nshi ningakupela?" Umukashana ayasuka,

"icikakatilo no mushipi elyo ne nkoto ili muminwe yenu." Yuda apele ifi kumu kashana nokukumana nankwe umukashana nokwimita aimita kuli Yuda.¹⁹Umukasha aima nokuya. Umukashana afulile icitambala nokufwala ifyakufwala fyabu namfwilwa. ²⁰Yuda atumine umunankwe umwina Adulamiti ukutwala akana ka mbushi pakuti aye akombole ifyakulailapo ukufuma mu minwe yakwa namayo, lelo tamusangile.²¹Elyo umwina Adulamiti aipwiti abantu bamuli ilya ncende, "Alikwi cilende uwali pa Enamu mumbali wa musebo?" Nabo batile, "Tapalipo cilende pano."

²²Abwelele kuli Yida nokuti, "Nshamusangille kabili abantu bamu ncende ilya batile, "tapabapo cilende pali ilya ncende."²³Yuda atile, "Nasungefye flya fintu, pakuti twisebana. Icine natumine aka kana ka mbushi, lelo umukasah

tawamusangile."²⁴Caishileba panuma ya myenshi itati cashimikwe kuli Yuda, ukuti, "Tama umupongosho obe nacita bucilende kabili nokwimita naimita. Yuda atile, "muleteni kuno ocewe." ²⁵Ilyo bamuletle, atumine amashiwi kuli Shifyala,

"ku mwaume umwine waifi ifintu eko naimita." Umukashana atile, "lolekesheni umwine waifi, icikakatiko ne mishipi kabili ne nkoto." ²⁶Yuda afishiba atila, umukasah mulungami ukucila ifyo ndi pantu nshamupele ukuba umukashi wakwa Shela, umwana wandi umwaume." Takumene nankwe nakabili.²⁷Caishileba ukuti panshita yakupapa, moneni ba mpundu bali mwifumo lyakwe. ²⁸Caishileba ilyo aba mukupapa umo afumya ukuboko, nacifyashi abulile akantambo akakashikila no kumukaka ku kuboko nokuti, "uyu ewabalilepo ukufuma."²⁹Lelo kabili abweseshemo ukuboko kabili moneni munyina abalilapo ukufuma. Nacifyashi atile, "Ifyo wapulamo!" Eico ainikwe Pelesi. ³⁰Elyo munyina aisa fuma uwakwete akasalu

kakashikila ku kuboko kwakwe, elyo bamwinike Zela

39

¹Yosefu bamuletele ku Egipto. Potifa, umubomfi wakwa Falao uwali kangalila wa bakalinda kabili umwina Egipto,

alimushitile ku bena Ishmaeli, abo aba muletele kulya. ²Yawe ali na Yosefu kabili ali muntu u washuka aleikala no kuti

Yawe amushukisha muli fyonse ifyo alecita.³Shikulu wakwe ali mona ukuti Yawe ali pam nankwe nokuti Yawe amushukisha muli fyonse ifyo alecita. ⁴Yosefu alisangile ububile pa cinso cakwe. Alebombela Potifa. Potifa abikile Yosefu

ukulolesha pa nganda yakwe, na fyonse ifyo akwete, afibikile mu maka yakwe.⁵Ukufumafye pa nshiat iyo amubikile ukulolekeshya pa nganda yakwe na pa fintu fyonse akwete, Yawe alipalile inganda ya bena Egipto pamulandu wakwa

Yosefu. Amapalo yakwa Yawe yali pali fyonse ifyo Potifa akwete mu nganda na mu mabala. ⁶Potifa abikile fyonse ifyo akwete mu maka yakwa Yosefu. Takwete ica kusakamanapo nangu cimo kanofye iufyakulya alelya. Nomba Yosefu

alemoneka bwino kabili uwa ku kumbwa.⁷Cacitike ica kuti panuma umukashi wakwa shikulu wakwe aposelefyeye amenso pali Yosefu no kuti, "sendama naine." ⁸Lelo alikene no kutila ku mukashi wakwa shikulu wakwe, "mona, shikulu wandi na

posako amano kuli ifyo ine nita mu nganda, kabili alibika ifintu fyonse ifyo akwata mu maka yandi. ⁹Takwaba uwa kulisha muli ino nganda ukucila pali ine. Takanya icintu icili conse kuli icin tu icili conse kuli ine kanofye iwe, pantu iwe

uli mukashi wakwe. Kuti ine nacita shani icintu icikulu icabipa no kubembukila Lesa?"¹⁰Alesosa kuli Yosefu cila bushiku no bushiku lelo ena alekana ukulala nankwe nangu ukusendama nankwe. ¹¹Nomba ubushiku bumo elyo aile ingila mu nganda mukubomba imilimo yakwe. Munganda tamwali ababomfi balebombelamo. ¹²Epakumwikata mu cakufwala cakwe no kutila, "sendama naine." Alishile icakufwala cakwe mu minwe yakwe, afulumuka, no kuya panse.¹³Ukufumafye lilya line, ilyo amwene ukuti alisha ifya kufwala fyakwe mu minwe yakwe noku fulumukila panse, ¹⁴aitile abantu balebomba mu nganda yakhwe no kubeba, "moneni, Potifa aletele umwina Hebele ukwisa mukutupumya ifwe. Acisa kuli ine noku sendama naime, na ine nacipunda. ¹⁵Ukufumafye ilyo acumfwa ine napunda, elyo acisha icakufwala naine, afulumuka, nokuya panse."¹⁶Abikile ifya kufwala mupepi na ena mpakafye ilyo shikulu wakwe aishile mu nganda. ¹⁷Ali mwebele ubulondoloshi ubu, "umubomfi u mu Hebele uyo iwe waletete kuli ifwe, acisa mu kumpumya ine. ¹⁸Ukufumafye ilyo ine nacipunda, acisha ifyakufwala fyakwe kuli ine no kufulumukila panse."¹⁹Ukufumafye lilya line shikulu wakwe aumfwile ubulondoloshi ku mukashi wakwe amwebele, "ifi efyo umubomfi acicita kuli ine, "alifulwa nganshi. ²⁰Shikulu wakwa Yosefu alimusendeke no kumubika mu cifungo, ku ncende uko abafungwa ba mfumu balebakomena. Mucifungo emo ali.²¹Lelo Yawe ali na Yosefu kabili alimulangile icipangano ca cishinka. Ali mupele ububile pa cinso cakwa kasunga wa bafungwa. ²²Na kasunga wa bafungwa apele mu minwe ya kwa Yosefu bons abafungwa abo bali mu cifungo. Fyonse ifyo balecita mulya, Yosefu ewa lemona. ²³Kasunga wa bafungwa tale sakamana icinhtu icili conse icali mu minwe yakwe, pantu Yawe ali na ena. Fyonse ifyo alecita, Yawe alemupela ishuko.

40

¹Panuma ya ifi fintu ilyo papitile inshita, katumika wa mfuu ya ku Egipto no wa lepanga umukate wa mfumu balikalifya shikulu wabo, imfumu ya ku Egipto. ²Falao alifulilwe aba bomfi bakwe aba babili umukalamba wakutumka no kukalamba uwa balepanga imikate. ³Ali babikile mu cifungo mu nganda yakwa Kagalila wa bakalinda, mu cifungo cimo cine umo Yosefu bamukomene. ⁴Kagalila wa bakalinda apeepe Yosefu umulimo pali bena, no ku babombela. Balikele mu cifungo pa kashita. ⁵Bonse babili balotele iciloto-katumika wa mfumu no wa lepanga umukate wa mfumu ya ku Egipto abo bakomene mu cifungo- cila muntu alikwete iciloto cakwe ubushiku bumo bwine, na cila ciloto calikwete ubupilibulo bwa ciko.⁶Yosefu aishile kuli bena mu lucelo no kuba mona. Moneni bali aba sakamana. ⁷Aipwishe ababomfi bakwa Farao abo abali nankwe mu cifungo mu nganda yakwa shikulu wabo, ukuti, "bushe cinshi mulemonekela abasakamana lelo?" ⁸Bali sosele kuli ena, "Bonse babili na tulota iciloto, kabili takuli nangu umo uwakwilula," Yosefu asosele kuli bena, "Bushe ukwilula tekwa kwa Lesa? Njebeni ine, napapata."⁹Katumika mukalamba aebele Yosefu iciloto cakwe. Asosele kuli ena, "mu ciloto candi, moneni, icimuti ca mwangashi caciba ku ntanshi yandi. ¹⁰Muli ici cimuti ca mwangashi mwaciba imisambo itatu cilya ca sakamuna, amaluba fayuma kabili ifisansanti fya pyapya. ¹¹Ulukombo lwakwa Farao lwali mi minwe yandi. Ine na bulile ifisabo no kukamina mulu kombo lwakwa Farao, na ine nali tambika ulukombo mu minwe yakwa Farao."¹²Yosefu asosele kuli ena, "ubu e bulondoloshi bwa ciko. Imisanbo itati ni nshiku shitatu. ¹³Munshiku shitatu Farao ali nokwimya umutwe obe no kukubweshu ku mulimo obe. Ukalapika ulukombo mu minwe yakwa Farao, nga filya wali katumiak wakwe."¹⁴Lelo ukanjibukishe ilyo fikakubela bwino, kabili napapata ukalangishe uluse kuli ine. ukadumbule kuli Farao no kumfumya muli cino cifungo. ¹⁵Pantu icinefye ine naiketwe kumaka ukungumya mu calo ca ba Hebele. Nakuno kwine nshi citile nangu cimo ico benga mbikila mukalyati."¹⁶Ilyo umukalamba wa lepanga umukate amwene ukuto ubulondoloshi bwali musekeshe, asosele kuli Yosefu, "naine nacilota, kabili, namona, imiseke itatu iya mikate yali pa mutwe wandi. ¹⁷Mu miseke wa pamuli mwali imikate isuma iya lekana lekana iya kwa Farao, lelo utoni twalile ukufuma mumuseke pa mutwe wandi."¹⁸Yosefu alyasuile no kuti, "ubu ebulondoloshi. Imiseke ni nshiku shitatu. ¹⁹Mu nshiku shitatu Farao akemya umutwe one ukufumya kuli iwe noku kulika ku cimuti, Nefyuni fikalalya iminofu yobe."²⁰Nomba pa bushiku bwalenag shitatu bwali e bushiku Farao afyelwepo. Acitile imitebeto ya babomfi bakwe bonse. Alimishe umutwe wa kwa katumika mukalamba wa lukombo no mukalamba wa balepanga umukate, pa babomfi bakwe. ²¹Ali bweshe katumika mukalamba wa lukombo ku mulimo wakwe, kabili alepela ulukombo mu minwe ya kwa Farao nakabili. ²²Lelo akulike umukalamba wa balepanga umukate, nga filya fine Yosefu alondolwele kuli bena, ²³Lelo katumika mukalamba taibukishe Yosefu, lelo alilabako pali ena.

41

¹Ilyo papitile imyaka ibili iyituntulu Farao alotele iciloto. Alotele eminine pa lulamba lwa mumana wa Nailo. ²Awe injombe ishikota cine lubali ishatauluka kabili ishaina ubusaka shafuma mu mumana, elyo shalalya icani ca mu lulamba lwa mumana. ³Kabili panuma, mu mumana wa Nailo mwafuma injombe ishikota cine lubali ishaonda kabili ishibi. Nasho shaya iminina apali ishibiye pa lulamba lwa mumana.⁴Elyo injombe isho ishibi kabili ishaonda shalya injombe ishatauluka kabili ishaina ubusaka. Awe Farao ashibuka mu tulo. ⁵Kabili Farao apona mu tulo, alota iciloto na cimbi. Awe amona imisonso cine lubali iyaisulamo inseke ishishuma ishatauluka ilemena pa lupimbili lumofye. ⁶Elyo panuma ulupimbili lwatwala imisonso imbi cine lubali, iyi yena yali iyapapa iyauminina ku mwela uwakaba uwa ku kabanga. ⁷Imisonso iyapapa yamina imisonso cine lubali iya nseke ishatauluka ishishuma. Farao elyo ashibuka mu tulo, aishiba ukuti aciba alelotafye. ⁸Ulucele Farao alifye uwasakamana. Kanshi epakwita abalecita amalele na bamano bonse mu Egipto. Farao abebako ifiloto alotele, lelo tapali nelyo umo uwakuti amwilwile.⁹Elyo umukalamba wa bakatumika ba lukombo lwa mfumu aebele Farao ati, "Ilelo naibukisha ifyo nalufyanya. ¹⁰Limo Farao alifulilwe ababomfi bakwe, aposa ine no mukalamba wa balepanga imikate mu cifungo mu njanda yakwa kagalila wa fita ifilonda kwisano. ¹¹Cila umo pali

ifwe babili alilotele iciloto pa bushiku bumo bwinefye. Cila ciloto cali nomo calolele.¹² Twalimo no mulumendo umo Umuhibulu, umusha wakwa kangalila wa bamalonda. Twalyebeleko uyo mulumendo ifiloto fyesu. Alitwilwilile filoto fyesu, cila umo amwilwila umwalolele iciloto cakwe.¹³ Kabili ifintu fyaishile citikafye ngomo mwine atwilwilile. Ine nalibwelele pa mulimo wandi, lelo umunandi wena alikulikwe.”¹⁴ Kansi Farao alitumine abakwita Yosefu. Baya mufumya mu cifungo bamuletafye bwangu bwangu. Yosefu atala abeya, afwala ne fyakufwala fimbi elyo aisa pa cinso cakwa Farao.¹⁵ Farao aebele Yosefu ati, “Ine nalilota iciloto, lelo tapali nelyo umo uwakunjilwilako. Lelo nalyumfwa uko balanda pali iwe ukuti, nga umo akweba ifyo alotele, kuti wamwilwila.”¹⁶ Yosefu amwasuka ati, “Teine ndeilula, lelo ni Lesa euleilwila Farao ifyakumuwamina.”¹⁷ Elyo Farao aebele Yosefu ati, “Ine nalotele ninjiminina pa lulamba lwa mumana wa Nailo.¹⁸ Elyo mu mumana mwafuma injombe ishikota cine lubali ishatuuluka kabili ishaina ubusaka, shalalya ne cani ca mu lulamba lwa mumana.¹⁹ Elyo panuma ya ishi, mu mumana mwafuma injombe shimbi ishikota cine lubali ishapampauka, ishibi nganshi kabili ishaonda. Nshatala mona injombe ishabipa ngesho mu calo conse ca Egipto.²⁰ Isho injombe ishaonda kabili ishishi shalya injombe cine lubali ishaina, ishabalilepo ukufuma mu mumana.²¹ Lelo panuma yakulya injombe ishaina, nalyo line shashalafye ishishi nga kale. Umuntu nelyo umo tekuti eshibe ukuti nashilya injombe shaina. Elyo nabuuka.²² Kabili mu ciloto candi namona imisonso ya njanu cine lubali iyaisulamo inseke ishisuma ishatuuluka, naimena ku lupimbili lumofye.”²³ Elyo panuma lwatwala imisonso imbi cine lubali, iyi yena yali iyapapa kabili iyauminina ku mwela uwakaba uwa ku kabanga.²⁴ Iyo misonso iyapapa yamina imisonso cine lubali iya nseke ishisuma. Nalishimikila abacita amalele ifi filoto, lelo tapaba uwakuti anjilwileko.”²⁵ Elyo Yosefu aebele Farao ati, “Ifiloto fyakwa Farao filolelefyeye ku cintu cimo cine. Lesa nasokolwela Farao ifyo alaswa acite.”²⁶ Isho njombe ishikota ishisuma cine lubali myaka cine lubali, elyo ne misonso iyisuma iya njanu, nayo myaka cine lubali. Kansi ifi filoto fyonse filolelefyeye ku cintu cimo cine.²⁷ Elyo ne njombe ishikota isho cine lubali ishaonda kabili ishishi ishafumine mu mumana panuma, nasho myaka cine lubali. Elyo ne misonso iyapapa cine lubali iyauminina ku mwela wa ku kabanga uwakaba, e myaka cine lubali iya cipowe.²⁸ Kansi efilya nacilanda kuli Farao ukuti, Lesa nalanga Farao ifyo alaswa acite.”²⁹ Myaka cine lubali iyalaisa, mukaba ifyakulya ifingi nganshi mu calo conse ica Egipto.³⁰ Lelo panuma, pakakonka imyaka cine lubali iya cipowe. Abantu bakalaba nokuti mwali ifyakulya ifingi mu calo ca Egipto, pantu icipowe cikonaula icalo.³¹ Abantu tabakebukishye ukuti mu calo mwali ifyakulya ifingi, pantu icipowe cikakonkapo, cikabipisha nganshi.³² Umulandu Farao alotele iciloto cimo cine imiku ibili, nico Lesa cine cine napanga ukucita ici cintu, kabili takokole ukucicita.”³³ “Kansi nomba Farao nafwaye umuntu uwacenjela kabili uwamano, amupeele amaka yakwangelila icalo conse ica Egipto.”³⁴ Farao nasonte na bakangalila mu calo abakupoka icipande ca fisabo cimo pa fipande fisano fya fisabo bakalasombola mu myaka cine lubali iyo kukaba ifisabo ifingi.³⁵ Farao abapeele amaka yakulonganika ifyakulya fya myaka iyi isuma no kututila injanu mu misumba umo bakalasungila ifyakulya.³⁶ Ifi fyakulya fyakubika mu matala ya misumba, fyakwisa mukubomfya mu myaka cine lubali iya cipowe ico cikapona pa calo ca Egipto. Epakuti icalo cikonaulwa ku cipowe.”³⁷ Aya matontonkanyo yamoneke bwino kuli Farao na babomfi bakwe bonse.³⁸ Elyo Farao asosele ku babomfi bakwe ati, “Bushe ni kwi twingasanga umuntu uwaba ngoyu, umwaba umupashi wakwa Lesa?”³⁹ Farao epakweba Yosefu ati, “Apo ni Lesa uulengele ukuti wishibe ifi fyonse, tapali muntu nelyo umo uwacenjela kabili uwamano nga iwe.”⁴⁰ Kansi niwe wine walaba cilolo mukalamba we sano lyandi, na bantu bandi bonse bakulabeela ifyo wabakonkomesha. Ninefye nakulakucilako ico ine ndi mfumu.”⁴¹ Elyo Farao aebele Yosefu ati, “Kansi nomba, ine niwe nasonta ukuba cilolo mukalamba wa calo conse ica Egipto.”⁴² Farao epakufuula imbalaminwe yakwe iyabufumu iyakufwatikilako, afwika na Yosefu ku munwe. Amufwika ne nsalu ishabuuta ubusaka kabili amufwika no munyololo wa golide mu mukoshi.⁴³ Amuninika mwiceleta lyakwe ilyabubili nge nkonkani yakwe, na bantu bali pantanshi yakwe balepunda abati, “Mufukamineni!” Kansi efyo amupeele amaka yakuba cilolo mukalamba wakwe uwa calo conse ica Egipto.⁴⁴ Elyo Farao aebele Yosefu ati, “Ine nine Farao imfumu, lelo mu calo conse ica Egipto tamwakabe nelyo umo uwakucita cimo, ukwabula ukuti iwe usuminishe.”⁴⁵ Farao ainika Yosefu ishina Iya Sefenati Panea. Kabili apeela Yosefu umukashana Asenati umwana wakwa Potifera shimapepo wa ku Oni ukuti abe umukashi wakwe. Yosefu nao aya alepitana mu calo conse ica Egipto.⁴⁶ Yosefu ali ne myaka amakumi yatatu (30) ilyo atampile ukulabombela Farao imfumu ya calo ca Egipto. Yosefu epakusha Farao aya aletandala mu calo conse ica Egipto.⁴⁷ Mu myaka ilya cine lubali iya fisabo ifingi, umushili wameseshe ifisabo ifingi nganshi.⁴⁸ Yosefu alongenye ifyakulya fyonse ifyasombwelwe mu Egipto muli iyo myaka ya fisabo ifingi, afitutila mu misumba. Muli cila musumba atutilamo ifyakulya basombwele mu mabala yashingulwike uyo musumba.⁴⁹ Yosefu atutile injanu ishingi nganshi, shafulilefyeye kwati musensenga wa muli bamba. Shalifulishe icakuti aleka no kupenda ku mulandu wa bwingi.⁵⁰ Ilyo imyaka ya cipowe tailaisa, Yosefu afyeye abana babili abaume muli Asenati mwana Potifera, shimapepo wa ku Oni.⁵¹ Yosefu ainike ibeli lyakwe ishina Iya Manase nokusosa ati, “Pantu Lesa nalanga ukuti ndabe amacushi yandi yonse na kuli bonse aba mu njanda yakwa tata.”⁵² Cikonkebeli wena amwinike ishina Iya Efulemu, nokusosa ati, “Pantu Lesa nalanga ukuti nsanduluke mu calo umo nalecula.”⁵³ Cilya imyaka cine lubali iya fyakulya ifingi yapita, elyo imyaka cine lubali iya cipowe nayo yatampa ngefyo Yosefu asosele.⁵⁴ Mu fyalo fyonse fimbi mwapona icipowe, lelo mu calo conse ica Egipto mwena ifyakulya emo fyali.⁵⁵ Cilya abena Egipto bonse batampa ukumfwa icipowe, abantu balalomba Farao ukuti abapeleko ifyakulya. Elyo Farao aebe abena Egipto bonse ati, “Kabiyeni kuli Yosefu, mucite ifyo alemweba.”⁵⁶ Cilya icipowe cakumana icalo conse elyo Yosefu aisula amayanda yonse batutilemo injanu, alashitisha na ku bena Egipto pantu mu calo conse mwaponene icipowe icibi.⁵⁷ Abantu mu fyalo fyonse nabo balaisa kukushita injanu kuli Yosefu pantu icipowe icibi caponene pesonde lyonse.

¹Nomba Yakobo aumfwile ukuti ku Egupti kuli ingano. Eico asosele kubana bakwe abaume ati, "bushe cinshi muleloleshanyafye?" ²Ati, "moneni, ningumfwa ukuti ku egupti ekoshili ingani. Kabiyeniko mukaye shitako pakuti tukekale no mweo twikafwa." ³Bamunyina bakwa Yosefu balimine nokuya ku Egupti mukushita ingano. ⁴Lelo Yakobo tatumineko Benyamini, munyian wakwa Yosefe, ukuya na munyina pantu atile, "ninkwata umwenso ukuti icibi kui camucitikila." ⁵Abana abaume bakwa Israeli baile mukushita ingano nabambipo, pantu icipowe cali mu calo ca Kenaani. ⁶Nomba Yosefu ali ni cilolo muli cilya calo. Ewaleshitisha kubantu bonse mucalo cilya, bamunyina bakwa Yosefu balishile noku mukontamina, nefinso fyabo panshi. ⁷Yosefu amwene bamunyina kabili abebukisha, lelo aliifishile kuli bena, kabili asosa bukali bukali kuli bena. Atile, "nikwisa mufumine?" Batile, ku calo ca Kenaani mukushita ifyakulya." ⁸Yosefu aibukishe bamunyina lelo bena tabamwibukishe. ⁹Elyo Yosefu aibukishe ifiloto alelota pali bena, elyo asosa ati, "muli nengu! mwishile mukumona apakunsanshila icalo." ¹⁰Batile kuli ena, Awe kababesa, ababomfi bobo beshile mukushita ifyakulya. ¹¹Bonse tuli bana ba mwaume umo. Tuli bakaele. Ababomfi bobo te nengu." ¹²Atile kuli bena, "Awe mwishilefye pakuti mumone apakunsanshila incende iishacingililwa." ¹³Batile, "ifwe fwebabomfi bobo twaba ikumi limo n babili bamunyina abana bamuntu umo mucalo ca kenaani. Moneni kasuli ali naba tata, elyo munyinefwe umo alifwa." ¹⁴Yosefu atile kuli bene, "efyo nandile kuli imwe' muli nengu. ¹⁵Pali ici mwala eshiwa, napa mweo wakwa Falao, tamwakafumemo muno, kanofye kasuli wenu akese kuno. ¹⁶Tumeni umo pali imwe akayeleta umwaice wenu. mwalaikala mucifungo, pakuti ama shiwi yenu yeshiwe, ngamuli icishinka muli imwe. Ngatefyo napali Falao, mucishinkafye muli nengu." ¹⁷Abatekele bonse mucifungo panshiku shitatu. ¹⁸Yosefu atile kuli bena mubushiku bwa citatu, "ngamulefwaya ukupusuka citeni ifi, pantu nalikwata akatina kakwa Lesa. ¹⁹Ngamuli bantu bacishinka, lekeni munyinenwe umo ashale mucifungo, lelo imwe bonse muleya musende ingano ku banganda yenu ukuli icipowe. ²⁰Mukaleta umwaice wenu kasuli pakuti amashiwi yenu yaka shinikishiwe lyena tamwa kafwe." Ifi efyo bacitile. ²¹Bala ebana abati, "cine cine twali bembwike ilyo twamwene ukulunguluka kwa mweo wakwe ilyo aletupapata lelo tatwa umfwile. eico uku kulunguluka kwatufikila naifwe." ²²Rubeni abaswike ati, "nshamwebele, mwibembukila uyu mulumendo, 'lelo tamwaumfwile? Nomba moneni umulopa wakwe ulwfwai kwa kuli fwe." ²³Tabaishib ukuti Yosefu aleumfwa, pantu kwali uwalepibula pakati kabo ifyo alelanda. ²⁴Afumine apo bali aya namukulila. Abwelele kuli bena nokulanda nabo. Abulile Simioni nokumubika mucifungo nabo balemonako. ²⁵Elyo Yosefu akonkomeshe aba bomfi bakwe ukwisusha ingano mumasaka yaba munyina, kabili noku bwekeshamo indalama shabo muli cile saka kabili nokuba pela ifyakulya munshila. Efyo bacitile. ²⁶Bamunyina balongele pali bakabalwe babo ingano elyo batampile ukuya. ²⁷Cilya umo pali bena aisula isaka lyakwe pakuti abbulemo ifyakulisha kabalwe wakwe pancende yakutusha, amona inalama shakwe, moneni shalifye pamuli mwisaka lyakwe. ²⁸Asosa kuli ba munyina, 'indalama shandi naba bwekeshwa mwisaka. Shi moneni; shili mwisaka lyandi." Imitima yabo yalitobanka kaili baletutuma elyo balaloleshanya abati, "finshi ifi ifyo Lesa alecita kuli ifwe?" ²⁹Baile kuli Yakobo shibo mucalo ca Kenaani nokumulondolwela fyonse ifyabacitikile. Batile, ³⁰"umuntu umo shikulu wa calo, alandile bukalli bukali kuli ifwe kaili atontonenye ukuti ifwe tuli nengu shamu calo cilya. ³¹Twatile kuli ena, tuli bakaele. Tatuli nengu. ³²Tuli bamunyina abekumi nababili, abana baume bakwa tata. Umo alifwa kabili kasuli alishala naba tata ku Kenaani. ³³Uyu muntu, shikulu wa calo asosele kuli ifwe, 'pali ici ndefwaya ukumona ngamuli bakaele. sheni umo pali imwe ba munyina, sendeni ingano kubanganda abali necipowe, kabiyeni. ³⁴Mukaleta umwaice wenu kuno. Lyena nkamona ukuti tamuli nengu, muli bakaele. Lyena nkalekako ndume shenu, kabili tukalacita amakwebo naimwe. ³⁵Calesangwa ukuti ilyo bonse balefukumuna amasaka yabo, elyo, moneni, cilesaka mwali umufuko wa silfere yakwe. Ilyo bena naba wishu bamwene imifuko yasilfere, baliumfwa umwenso. ³⁶Yakobo shibo atile kuli bena namumpokolola abana. Yosefu alifwa, Simeoni nao aya, elyo mulefwaya musende na Benyamini. Nikuli ine fyonse ifi fileponena. ³⁷Rubeni asosele kuli wishu, ati, "mukeyape abana bandi babili abaume ngacakuti nshibweshe Benyamini. Mubikeni muminwe yandi, ndinoku mubwasha kuli imwe nakabili. ³⁸Yakobo atile, "umwana wandi takaye naimwe pantu ndume yakwe alifwa elyo ashalapofye eka. Nga cimo icibi camucitikila munshila umo muleya, mukaleta necikonko kuli ine nokuntwala ku nshishi ne muntu umukote."

¹Icipowe cali kulishe mu calo. ²Caishile ba ilyo balil ngano isho bafumishe ku Egupti, shibo atile kuli bena, "kabiyeni nakabili; katushitileniko ifya kulya." ³Yuda amwebele ati, uyu akonkomeshe noku tusoka, "tamwakamone icinso candi kanofye munyinanwe akabe naimwe." ⁴Nga mwatuma munyinefwe ukuya naifwe tule tentemukulako no kuya mishitila ifyakulya. ⁵Lelo nga tamwamutume, tatwatentemukileko. Pantu umuntu atile kuli ifwe, 'Tamwakamone icinso candi kano munyinanwe mukabe na ena.'" ⁶Israeli atile, "bushe cinshi mwacintile icabipa pakweba umuntu ukuti mwalukwata munyinanwe umbi?" ⁷Batile, "umuntu aipwishe ifishinka pala ifwe no lupwa lwesu. Atile, 'bushe shinwe acili no mweo? Bushe muli na munyinanwe na umbi?' Twamwaswike ukulingana ne fipusho. Bushe nga twaishibe shani efyo ali nokusosa, 'leteni munyinenwe?'" ⁸Yuda atile kuli Israeli wishu, "Tumeni umulumendo ukuya naine. Tuli nokwima nokuya pakuti twingaba no mweo noku kana fwa, ifwe bonse, iwe, na bana besu. ⁹Nkaba icikakatilo cakwe. Muka mpela umulandu. Nga nsha kamubweshe kuli imwe noku muteka pa menso yenu, ninshi nkafwala icilubo unuyayaya. ¹⁰Pantu ngate ku shingashinga, icine nga twabwela nomab umuku wakulenga bubili." ¹¹Israeli shibo atile kuli bena, "Nga ni fyo nomba citeni ifi Sendenipo fimo ifisuma iffuma mu calo mu fyola fyenu. Sendeni ica bupe kuli uyu muntu-balaamku

iyalinga no buci, amasipaisi na muri, amapistaki nama almonde.¹² Musende indalama ishahubili mu minwe yenu. Indalama shilya isha bwelele pa kwisula amasaka yenu, sendeni nakabili mu minwe yenu. Limbi kwalifye kupusa.¹³ Sendeni na munyinenwe. Imeni no kuya nakabili kuli uyu muntu.¹⁴ Lesa uwamaka yonse amucitile uluse ku cinso ca uyu muntu, pauti e nga lekelako kuli imwe munyinenwe umbi na Benyamini. Nga ninga fwilwa abana bandi, ninshi ni mfwilwa." ¹⁵ Abantu babulile ici icabupe, na muminwe yabo basendele icipendo a ndalama icabubili, pamo na Benyamini. Baimine no kuya ukutentemukila ku Egupti nokwimanian ku cinso cakwa Yosefe.¹⁶ Elyo Yosefe amwene Benyamini pamo nabena, atile kuli bakasunga wa nganda yakwe. "Leteni abantu mu nganda ipayeni inama noku ipekanya pantu abantu balelya naine akasuba pakati." ¹⁷ Ba kasunga bacitile ifyo Yosefe asosele. Aletele abantu ku nganda yakwa Yosefe.¹⁸ Abantu baumfwile umwenso ico babaletetele ku nganda yakwa Yosefe. Batile, "ni pa mulandu wa ndalama isho isha bwekeshiwemo mu masaka yesu pa mukou wakubalilapo lintu twaletelwe muno, ukuti enga fwaya ishuko lyaku tubembelamo. Pakuti enga twikata noku tusenda nga basha noku senda impunda shesu." ¹⁹ Bakumenye kasunga wa nganda ya kwa Yosefe, no kusosa kuli ena pa mwinshi wa nganda,²⁰ ukutila, "Mwe shikulu wandi twalitentemwike umuku wakubalilao ku kushita ifya kulya."²¹ Icacitike ici ilyo twafikile, ku nganda yaku lalamo, twaiswile imifuko yesu, kabili, twamwene cila umo indalama shakwe shali mukanza ka mufuko wakwe, indalama shesu noku fina kwa shiko. Natushibweshwa shili mu minwe yesu.²² Indalama shimbi nasho shili mu minwe Yesu natushitentemusha ukwisa nashi ku kushitamo ifya kulya ta twishibe uwa bikile indalama mu mifuko yesu." ²³ Kasunga atile, "umutende ube kuli imwe, mwitina. Lesa wenu na Lesa wakwa shinwe afwile e wabikile indalama mu mifuko yeu. Nali pokelela indalama shenu." kasunag elyo afumisha Simeone noku muleta kuli bena.²⁴ Kasunag asendele bantu nok batwala u nganda yakwa Yosefe. Aba pela ameshi nabo basambile amakasa yabo. Apele ne fyakulya ku mpunda shabo.²⁵ Ba pekenye ne fya bupe pa kwisa kwa kwa Yosefe ukwa pa kati ka kasuba pantu balyumfwile ukuti baali nokulya kulya.²⁶ Elyo Yosefe afikile ku nganda. Ba letele ifya bupe ifyo ifyali mu minwe yabo mu nganda, elyo bakonteme panshi ku cinso cakwe.²⁷ Abe pwishe palwa bwikashi bwabo nokutila "Bushe shinwe ali fye bwino, umukote uyo mwasosele? Bushe acili no mweo?"²⁸ Batile, "shifwe wesu umubomfi wenu alifye bwino. Acili no mweo." Ba kontamine panshi bapele no mucinshi.²⁹ Elyo ainamwine amenso yakwe amwene Benyamini munyina wakwe umwana umwaume wakwa nyina, elyo atile, "Bushe luyu e munyanwe wenu umwaice uo mwasosele kuli ine?" Elyo atile, 'Lesa e nga kusenamina, we mwana.'³⁰ Yosefe ayangufyenye ukufuma mu muputule alikwete nganshi palwa kwa munyina wakwe. Afwaile kumo ukwa kuya lilila. Aile ku muputule wakwe noku lilila kulya.³¹ Awemye icinso cakwe noku fuma. Ailingenye nokutila, "peleni icakulya."³² Aba bomfi bapele Yosefe eka naba munyina bakwe beka. Abena Egupti kulya balile na ena beka pantu abena Egupti tabalelya umukote naba Hebere, ico cali ica muselu ku bena Egupti.³³ Ba munyina bakwe baikela ku cinso cakwe, ibeli ukulingana nobubeli bwakwe, no mwaice ukulingana naba musepela bwakwe. Abantu bali sunguka bonse pamo.³⁴ Yosefe atumine ifyakaniko kuli bena ykyfuma kufya kulya ifyali mu ceni cakwe. Lelo Benyamini icakaniko cakwe cali ukucila imiku isano ukucilapo pali bonse ba munyina. Balenwa noku sansamuka pamo nankwe.

44

¹Yosefu aebele kasunga wanganda yakwe, ati, "wisushe amasaka yabo nefyakulya, ifyo benga senda, ubwekeshemo ne ndalama muma saka yabo." ²Ubike ulunweno lwandi ulwa silfere mu mufulu wamwaice wabo, elyo ne ndalama shakushita ingano."³ Kasunga acitile ifyo Yosefu asosele. Ilyo bwacele ulucelo, aba bantu balibalekako ukuti baleya, bena nabakabalwe babo. ⁴Cilya bafumafye mumusumba tabalafiak no kutali, Yosefu aeba kasunga wakwe, "ima konka balya bantu, nga wabasanga, usose kuli bena, 'cinshi mwabwesha ububi pacisuma?' ⁵Bushe te lunweno shikulu wandi anwenamo, kabili telunweno abomfya ukubikilamo? Namulufyanya ifi fintu ifyo mwacita."⁶ Kasunga aile basanga nokubeba aya mashiwi. ⁷Bayaswike ati, "mulandu nshi shikulu asosela aya mashiwi? citaluke kuba bomfi benu ukuti kuli bacita icamusango uyu."⁸ Moneni, indalama twasangile mumasaka yesu, twalibweshe ukufuma ku Kenaani. Bushe kuti twaiba shani munganda yakwa shikulu obe silfee nangu golide? ⁹Ngacakutila umo pababomfi bobo basangwa nayena, lekeni afwe, naifwe bene tukaba abasha bakwa shikulu." ¹⁰Kasunga atile, "nomba nacibe ifyo fine mwalanda. Uyo ulunweno lulesangwako ali nokuba musha wandi, kaili mwebashala muli bakaele."¹¹ Eico cila umo mukwangufyanya bayambile uku tula amasaka yabo panshi, kaili cila umo aisula ne saka lyakwe. ¹²Kasunga alafwailisha. Ayambilepo ibelpi elyo alekelesha na kasuli, na ulunweno lwasangilwe mwisaka Benyamini. ¹³Elyo balepawile ifyakufwala fyabo. Cila muntu alongele pali kabalwe wakwe kaili babwelelamo naku musumba.¹⁴ Yuda naba ndume yakwe baishile ku ng'anda yakwa Yosefu, ninshi acili kulya kwine, elyo bakupeme kuli wena panshi. ¹⁵Yosefu atile kuli bena, "finshi ifyo mwacita? tamwishibe ukuti naine wine ndacita ulubuko?"¹⁶ Yuda atile, "finshi twingalanda kuli shikulu? Finshi twinga sosa? nangula kuti twaipokololako fwebene? Lesa nasanga ulubembu lwaba bomfi bobo. Mona, tuli basha bakwa shikulu, bonse ifwe elyo noyo inweno isangilwemo." ¹⁷Yosefu atile, "citaluke kuli ine icakucita ico umuntu no ulunweno lusangilwemo euli nokuba umusha wandi, imwe mwebashala kabiyeni mumutende kuli shikulu."¹⁸ Elyo Yuda amupalamine no kusosa ati, "mwe shikulu, lekeni umubomfi wenu ase amashiwi yakumfwika kumatwi yakwa shikul, kabili mwileka ukufulwa kwenu kwimine umubomfi wenu, pantu imwe cimo cine na Falao." ¹⁹Shikulu aipwishe ababomfi bakwe ati, 'bushe mwa likwata shinwe nangu ndume shenu?'²⁰ Twalandile kuli shikulu, 'twalikwata ba tata, na bakota nomwana wabo uwakubukote bwabo, umwaice. Lelo munyina alifwa, kabili ekafye ewashalapo mu banyina, naba wishu bali mutemwa.' ²¹Elyo mwasosele kuba bomfi benu, 'mukamulete kuli ine pakuti nka mumone.' ²²Panuma yaifi twa sosele kuli shikulu, 'umulumendo teti ashe ba wishu. Pantu ngasha ba wishu, ba wishu kuti bafwa.'²³ Elyo mwasosele kuba bomfi

benu, 'ngacakuti tamwishile no mwaice wenu, tamwakatale amumona icinso candi nakabili.'²⁴ Nomba ilyo twaile ku mubomfi wenu ba tata, twali fishishe amashiwi yba shikulu.²⁵ Tata wesu atile, Kabiyeni nakabili, kashiteni ifyakulya.'²⁶ Elyo twa tile, 'teti tuye kulya. ngacakuti umwaice wesu twaya nankwe, lyena kuti twaya, pantu tatwakamonane naulya muntu kanofye tukabe nakasuli wesu.'²⁷ Umubomfi wenu shifwe atwebele ati, "mwalishiba ukuti umukash wandi afelefele abana abame babili."²⁸ Umo alisha kaili natile, "cine cine bali muputawile tupimfya tupimfya kaili nshabala mumona ukufika nanomba."²⁹ Nomba ngamwasenda noyu ukufuma kuli ine, no bubi bwamucitikila mukaleta uwamfwi necikonko kumbo.³⁰ Nomba eico ilyo nabwelela ku mubomfi wenu ba tata no mulumeno tatuli nankwe, apo ebumi bwabo bwashintilila pamweo wamulumendo,³¹ ifikacitika ilyo bamona ukuti umulumeno tatuli nankwe, ba kafwa. Aba bomfi benu ebakaleta umubomfi wenu uwamfwi, umufyashi wesu ukuya kunshinshi necikonko.³² Pantu umubomfi wenu ai ecikakatilo palwa mulumeno kuli tata kabili natile, 'nganshi mubweshe lyena nine nkabelamo no bubi kuli batata pee.³³ Nomba eico napapata lekeni umubomfi wenu ewi musungilemo ubusha temulumendo mwe shikulu, lekeni umulumendo aye naba munyinane.³⁴ Nga nkaya fika shani kuli tata ngacakuti umulumendo tatuli nankwe? Ninkwata umwenso ukumona ububi ubukacitikila ba tata."

45

¹Lelo Yosefe alifililwe ukuipindulula paba bpomfi aliminina mupepo nankwe. Alibilikishe atile, "onse afumine apondi," Eco tapali umubomfi uwaiminine na Yosee aleisokolola kuli bamunyina bakwe.² Asanswile ishiwi mukulila, na bena Egupti balyumfwile, naba mu nganda yakwa Farao balilyumfwile.³ Yosefe atile kuli bamunyina. "nine Yosefe, bushe tata acili no mweo?" Bamunyona balifililwe ukumwasuka, ico bali papwike muceni cakwe.⁴ Lelo Yosefe atile kuli bamunyina bakwe, "palamineni mupepi naine, mukwai." Bali palamine. Atile, "nine Yosefe munyina wenu, untu mwashitshishe ku Egupti."⁵ Mwilunguluka nelyo ukukalipwa kuli mwebene pakuti mwalishitshishe kuno, pantu Lsa antumine kou kumutangilila mukusumya imyeo yenu.⁶ Pali iyi myaka ibili mwali icipowe mu calo elyo kuli naimbi isano imaka iyo takwakabe ukulima nangu ukusombola.⁷ Lesa antumine mukumutangila umusunga ngabenga shako pe sonde, na kubibaka aba mweo ukulola kukulubuka ukukalamba.⁸ Eco teimwe nomba mwantumine kuno lelo ni Lesa no kumpanga wishi kuli Farao, elyo mushika wamyanda yakwe yonse, na kateka mucalo ca Egupti.⁹ Angufyanyeni nokuya kuli tata nokutula kuli ena, "ifi efyo umwana obe umwaum Yosefe asosa, "Lesa nampanga ukuba kateka mu Egupti monse. Tentemukeni iseni kuli ine, mwikokola.¹⁰ Muli nokwikala mu calo ca Gosheni, no kupalamina naine, imwe nabana benu elyo pabana benu, ne mikuni yenu na maombe yenu, nafyonse ifyo mwakwata.¹¹ Nkamufwaila kulya, pantu kucili naimbi imyaka isano iya cipowe, ukuti tamwishileba mubupina, imwe, naba nganda yenu, nafyonse ifyo mwakwata."¹² Moneni amenso yenu yalemona, na menso yakwa munyina Benyamini, aka ekanwa kandi kasosa kuli imwe.¹³ Muli nokweba tata pabucindami bwandi mu Egupti na fyonse ifyo mumwenbe, mwangufyanye no kuleta tata kuno.¹⁴ Akumbete Benyamini muntina mumukoshi no kulila, na Benyamini alilile mu mukoshi wakwe.¹⁵ Alitomwene bamunyina bonse no kulila pali bena. Panuma na bamunyina balandile nankwe.¹⁶ Awe ilyashi lyaumfwikile munganda yakwa Farao: "Nabesa bamunyina bakwa Yosefe." Calisekeshe Farao naba bomfi bakwe sana.¹⁷ Farao atile kuli Yosefe, "sosa kuli bamunyina, 'citeni ici: Longaneni pa nama shenu nokubwelelamo ku calo ca Kenaani.¹⁸ Kasendeni wishinwe naba nganda shenu nokwisa kuli ine. Ndinokupela incende iisuma mu Egupti, nokulya ne fyanona mu calo."¹⁹ Nomba namukonkomesha, 'citeni ici, sendeni amaceleta ukfuma mucalo ca Egupti aya bana benu nabakashi benu.²⁰ Mukasende na wishinwe nokwisa. Mwisakamana pafikwatwa fyenu, pantu ifisuma fya calo ca Egupti fyenu."²¹ Abana abaume bakwa Israeli bacitile ifyo. Yosefe abapele amaceleta, ukulingana ne cipope cakwa Farao, abapele nefya kubomfya pa lwendo. Kuli bonse abapele ne fyakubomfya palwendo.²² Kuli bonse abapele umuntu ifya kufwala, lelo kuli Benyamini amupele isha silfere imyanda itatu nafimbi ifisano ifya fyakufwala.²³ Kuli wishi kwena atumine ifi: bakabalwe ikumi nabasenda ne fisuma fyamu Egupti; nabakabalwe abakota nabasenda inganu, umukate, nafimbipo pabulendo bwakwa wishi.²⁴ Eico alitumine bamunyina nabolile. Atile kuli bena, "moneni ukuti tamulakile pabulendo."²⁵ Balile nokufuma mu Egupti nokuya ku calo ca Kenaani, kuli wishibo Yakobo.²⁶ Bamwebele ukuti, "Yosefe acili uwa mweo, elyo no kateka wa calo conse ia Egupti." umutima wakwe wasangwike, pantu teti aceteketele ifintu bamwebele.²⁷ Bamwebele yonse amashiwi Yosefe yantu alandile kuli bena. Ilyo Yakobo amwene amaceleta ayo Yosefe atumine mukusenda, umupashi wakwa Yakobo wishibo wali puputwilwe.²⁸ Israeli atile, "fyafula. Yosefe umwana wandi umwaume acili no mweo. Ndi nokuya mumona ilyo nshilafwa."

46

¹Israeli apangile ubulendo na conse ico akwete no kuya ku Beereshaba. Kulya apele amalambo kuli Lesa wakwa wishi Isaki.² Lesa asosele kuli Israeli mu cimonwa ubushiku ukutial, Yakobo." Atile, "ndi Pano."³ Atile, "nine Lesa wakwa wisu. witina ukutentemuka ukuya ku Egupti pantu kulya nka kulenga ukaba uluko lwa maka.⁴ Nkaya naiwe ukutentemuka mu Egupti, kabili nkakuninika noku kubwasha na Yosefe akasaa amenso yobe no kuboko kwakwe."⁵ Yakobo aimine ukufuma ku Beereshaba. Abana abaume abakwa Israeli basendele wishibo, abana babo, nabakashi babo, mu maceleta ayo Farao atumine kuku musenda.⁶ Ba sendele ifitekwa fyabo ne fipe fyabo ifyo ba kwete mu calo ca Kenaani. baishile mu Egupti, Yakobo no lupwa lwakwe lonse.⁷ Ku Egupti aishile nabana bakwe abaume nabana abaume aba bana bakwe abaume, abana bakwe abanakashi na bana banakashi ba bana baume bakwe, nolupwa plwakwe lonse.⁸ Aya e mashina yabana abaume aba kwa Israeli abafikile ku Egupti; Yakobo no lupwa lwakwe, Rubene, ibeli lyakwa Yakobo,⁹ abana abaume aba kwa Rubene, Hanoke, Palu, Hesrone, na Karmi,¹⁰ abana abaume aba kwa Simeone, Yamuele, Yamini, Ohadi, Yakini,

Suhari, na Shauli, umwana umwaume wa mwanakashi umwina Kenaani; ¹¹nabana abaume aba kwa Lebi, Gershone, Kohati, na Merari. ¹²Abana abaume aba kwa Yuda bali Ere, Onani, Shela, Perese an Sera, (lelo Ere na Onani ba fwilile mu calo ca Kenaani). Abana abaume abakwa Perese bali ni Hesrone na Hamuli. ¹³Abana abaume abakwa Isakari bali ni Tola, Puba, Lyobo, na Shimrone; ¹⁴Abana abaume abakwa Sebulai bali ni Serede, Elone, na Yaleele. ¹⁵Aba ebali abana baume abakwa Lea, abo afele kuli Yakobo mu Padani Aramu, pamo no mwana wakwe umwanakashi Dina. Abana bakwe abaume nabana bakwe abanakashi impendwa bali amakumi yatatu na batatu. ¹⁶Abana baume abakwa Gadi bali ni Sifyone, Hagi, Shuni, Esbone, Eri, Arodi, na Areli. ¹⁷Abana abaume aba kwa Ashere bali ni Imna. Ishba, Ishibi na Beria. na Sera ali inkashi yabo. Abana abaume aba kwa Beria bali ni Hebere na Malkiele. ¹⁸Aba e bali abana baume aba kwa Silpa, uo Labani apele kuli Lea umwana wakwe umwanakashi. Aba abana abaume afele kuli Yakobo-bonse pamo ikumi na mutanda. ¹⁹Abana abaume bakwa Rakaeli umukashi wakwa Yakobo bali ni Yosefe na Benyamini. ²⁰Mu Egupti Manase na Efraimu bafyelwe kuli Yosefe muli Asenati, umwana umwanakashi uwa kwa Potifera shimapepo wa ku One. ²¹Abana abaume aba kwa Benyamini bali i Bela, Bekere, Ashbele, Gera, Naamani, Ehi, Roshe, Hupimu, na Ardi. ²²Aba ebali abana abaume aba kwa Rakele aba fyelwe kuli Yakobo-ikumi na bane bonse pamo. ²³Umwana umwaume wakwa Dani ali no Hushimu. ²⁴Abana abaume aba kwa Naftali bali ni Yaseele, Guni, Yesere, na Shilemu. ²⁵Aba ebali abana abaume abafyelwe kuli Yakobo muli Bilka uo Labani apele kuli Rakele umwana wakwe umwanakashi bonse pamo cine lubali. ²⁶Bonse abo abaile na Yakobo ku Egupti abali lupwa lwakwe, tekuni pendelako abakashi ba bana abaume ba kwa Yakobo, bali bonse amakumi mutanda na mutanda. ²⁷Abana abaume babili aba kwa Yosefe aba fyelwe kuli ea mu Egupti aba mu lupwa lwakwe abaile ku Egupti bonse bali amakumi cinelubali. ²⁸Yakobo atumine Yuda uku tangilako pali ena kuli Yosefe uku mu langilila inshila iya ku Gosheni, kabili ba fikile ku calo ca Goshene. ²⁹Yosefe atenyenye iceleta lyakwe no kunina ku kuya ku manya Israeli wishi mu Gosheni. Amu mwene no kumukumbatila umukoshi wakwe, no kulilila pa mukoshi wakwe pa nshita iitali. ³⁰Israeli atile kuli Yosefe, "Nomba leka imfwe apo namona icinso cobe, ukuti ucili no mweo." ³¹Yosefe atile kuli bamunyina na kuba nganda yakwa shibo, "na laninika no kuya eba Farao, ukutial ba munyinanane wandi, naba nganda yakwa tata abo abali mu calo ca Kenaani, ba isa kuli ine. ³²Abantu aba niba kacema pantu bene niba kasunga wa fitekwa. Nabaleta imikuni yabo, na maombe yabo, na fyonse ifyo bakwata." ³³Cikaba ukuti, ilyo Farao akamwita nokumipusha, 'Bushe incito yenu ninshi?' ³⁴elyo mukatile, aba bomfi benu bali ba bakateka wa fitekwa ukufuma kuli bu musepela bwesu ukufika na nomba, ifwe bonse naba shife wesu aba tutangilila.' citeni ici pakuti mwi ngekala mucalo ca Gosheni, pantu kacema uli onse wa muselu ku bena Egupti."

47

¹Elyo Yosefu aile kuli Farao nokumweba ati, "Batata na bamunyinanane, imikuni yabo, ifitekwa fyabo, ne fintu fyonse ifyo bakwata, nabafika ukufuma ku calo ca Kenaani. Moneni bali mu calo ca Gosheni." ²Abulilepo ba munyina bakwe basano no kubatwala kuli Farao. ³Farao aipusha bamunyina bakwa Yosefu ati, "bushe mulimo nshi untu mwaoishiba?" Basosele kuli Farao abati, "ababomfi bobe niba kacema, pamofye nge fikolwe fyesu." ⁴Elyo baeba Farao abati, "twishile fye nga bekashi bakutubiliksha mu calo. Takuli umulenfwe wafitekwa fya babomfi bobe, pantu icipowe nacilamo mu calo ca kenaani. Eico nomba, twapapata lekeni ababomfi benu bekaleko mu calo ca Gosheni." ⁵Elyo Farao asosa kuli Yosefu, ati, "bawiso naba munonko beshile kuli iwe. ⁶Icalo ca Egupto caba mu maboko yobe. Bika ba wso naba munonko ku ncende iyisuma nganshi, icalo ca Gosheni, nga cakuti nawishiba ukuti palio bamo abacenjelesha pali bena, ubabike uulolesha pa fitekwa fyandi." ⁷Elo yosefu aletele Yakobo wishi nokumutwala kuli Farao. Yakobo apalile Farao. ⁸Farao aipusha Yakobo ati, "Bushe uli ne myaka inga?" ⁹Yakobo atile kuli Farao, "imyaka yandi iyakwendaka ni 130. Imuaka ya bumi bwandi inono kabili iya macushi. Tekuti ilingane ne myaka ya fikolwe fyandi." ¹⁰Elyo Yakobo apalile Farao no kufuma ku cinso cakwe. ¹¹Elyo Yosefu apeepe wishi naba munyina paakwikala abapele iciputulwa mucalo ca Egupto, impanga iyisuma nganshi, mu citungu ca Ramesi, ukulingana ne fyakonkomeshe Farao. ¹²Yosefu alepeela ifyakulya kuli wishi, kuli ba munyina, na bonse abamu nganda yakwa wshi, ukulingana nempendwa yabo balesunga. ¹³Nomba tamwali ifyakulya mu calo conse; pantu icipowe calikulishe. Icalo ca Egupto n calo ca Kenaani amaka yalecepelakopfye ku mulandu wa cipowe. ¹⁴Yosefu alelonganika indalama ishali mu calo ca egupito na mucalo ca kenaani, aleshitisha inganu ku bekala calo, elyo Yosefu aleleta indalama kuli Farao kwisano. ¹⁵Ilyo shonse indalama mu fyalo fya Egupto na Kenaani shapwile bonse abena Egupto baishile kuli Yosefu nokusisa abayi, "tupeleko ifyakulya! Bushe cinshi twingafwila naiwe epoli pantu indalama shesu nashipwa?" ¹⁶Yosefu ati, "nga cakuti indalama nashipwa, leteni ifitekwa fyenu nalamipela ifyakulya mukabushanye ne fitekwa fyenu." ¹⁷Eico baletele ifitekwa fyabo kuli Yosefu. Yosefu abapele ifyakulya mukabushanya ne mfulashi, imikuni, ifitekwa, na ba punda. Abalishishe umukate nokukabushanya ne fitekwa fyabo fyonse ulya mwaka. ¹⁸Ilyo uyo mwaka wapwile, baishile kuli ena umwaka wakonkelepo nokusosa kuli ena ati, "Tatwafise kuli shikulu ifwe ukuti indalama shesu shalipwa shonse, kabili ne mikuni ya ngombe shesu fyakwa shikulu ifwe. Tapali ifili fyonse mu menso yakwa shikulu, kanofye imibili yesu ne mpanga yesu. ¹⁹Bushe ninshi twingafwila pa menso yobe, bonse ifwe pamo ne mpanga shesu? Tushite ne mpanga shesu pakukabushanya ne fyakulya, kabili ifwe ne mpanga yesu tukaba abasha bakwa Farao. Tupeleko imbuto pakuti tube abomi kabili twifwa, epakuti ne mpanga shesu shilasapilwa fye." ²⁰Kanshi Yosefu ashitile Farao impanga yonse iya Egupto. Pantu umwina Egupto onse alishitishile ibala lyakwe, pantu icipowe calicililemo nganshi muli iyi ine nshila, impanga yalyalwike yakwa Farao. ²¹Abantu bena, abacita abasha ukutula kumpela ya mupaka wa Egupto ukufika na kumpela imbi. ²²Amabala yaba shimapepo fye eyo Yosefu tashitile, pantu bashimapepo balepelwa amalipilo bali nokupoka kuli Farao. Balelya ukufuma ku cakaniko Farao abapeleko. Eico kanshi

tabashitishie mabala yabo.²³Elyo Yosefu aebele abantu ati, "Moneni, nimushita pamo ne mpanga shenu lelo muli bakwa Farao. Nomba imbuto ishi, mubyale mu mpanga yenu.²⁴Pakusombola mukabula icabusano nokupela kuli Farao, lelo ifipande fine fikaba fyenu, shikana nimbutu shamabala yenu ne fyakulya fyaba mayanda yenu nabana benu."²⁵Abantu basosa abati, "naupususha imyeo yesu. Nga twngasanga ububile mumenso yobe. Ifwe tukaba abasha bakwa Farao."²⁶Kanshi Yosefu acipangile nge cipope mucalo ca Egipto icilebomba ukufika nelelo, icipande cimo pa fipande fisano pa fisabo fyakwa Farao. Kano fye impanga shaba shimapepo eshishasangwike ishakwa Farao.²⁷Eico Israeli alikele mucalo ca Egipto, mu calo ca Geshoni. Abantu bakwe balinonkelelo iyuma mulya. Balisanda nokufula nganshi.²⁸Yakobo aikele mucalo ca Egipto imyaka ikumi limo na cine lubali, eico imyaka yabwikashi bwakwa Yakobo yali umwanda umo na makumi yane na cine lubali.²⁹Ilyo inshita yapalamine iyakufwa kwakwa Israeli, aitile umwana wakwe Yosefu nokumweba ati, "nga cakuti ninsanga ububile mumenso yobe, pisha ukuboko mwisanba lye tanta lyandi, nokunanga icisinka no mucetekanya. Napapata wikanshika mu Egipto.³⁰Ilyo nkalala nabashifwe mukamfumye muno mu Egipto no kuya nshika ukwashiwa ifikolwe fyandi." Yosefu asosele ati, "nkacita nga muntu mwasosela."³¹Israeli epakumweba, "Lapa kuli ine." na Yosefu alapile kuli ena. Elyo Israeli akontamine ku mitwe yabusanshi bwakwe.

48

¹Pati papite inshita elyo baishile eba Yosefu abati, "Bawiso balwele." Elyo Yosefu abuula bamwane babili abaume, Manase na Efulemu, aya nabo.²Cilya baeba Yakobo abati, "Mwano Yosefu aisa kukukumona," Israeli aikoselesha aikala na pa busanshi.³Elyo Yakobo alaeba Yosefu ati, "Lesa Umwine wa maka yonse alimonekele ku Lusi mu calo ca Kenani, elyo no kumpaala alimpaalile.⁴Kabili anjebele nokuti, 'Nkakulenga ukusanda no kufula. Nkakulenga ukuba ibumba lya mishobo iyingi. Kabili nkapeela ici calo ku bana bobbe abali nokukukonkapo ukuti cikaleba icalo cabo lyonsefye."⁵Kanshi abana benu abaume babili abo wafyele muno Egipto nshilati njise kuno, nabo nomba bana bandi. Efulemu na Manase bakulaba abana bandi kwati nifi fyaba abana bandi Rubeni na Simeoni.⁶Lelo abana bambi abo wafyala panuma ya aba, bena bana bobbe. Abo bena bakapokela ifyacishilano mu mashina ya bamunyina, Efulemu na Manase.⁷Pantu naliketwe no bulanda ilyo nalefuma ku calo ca Padani Aramu. Ni pali ubo bulendo elyo Rakeli afwile ninshi tulifye mupepi na ku Efulata. Kanshi namushiikile kulya kwine mumbali ya musebo uwalola ku Efulata, e Betelemu wine."⁸Ilyo Israeli amwene bamwana Yosefu abaume, aipwishe ati, "Nga aba ni bani?"⁹Yosefu aeba wishi ati, "Aba bana bandi Lesa ampeela kuno." Elyo Israeli asosa ati, "Baletu kuno uleke mbapaale."¹⁰Nomba Israeli alefifitilafye ku mulandu wa bukote, alemonafye panono. Kanshi Yosefu aleta bamwane abapalamika kuli wishi. Wishi nao abatomona pakubaposhu, kabili abafukatila.¹¹Elyo Israeli aeba Yosefu ati, "Nshalesubila nelyo panono ukumona icinso cobe nakabili, lelo nomba Lesa nalenga ukuti mone na bamwano bene."¹²Elyo Yosefu afumya bamwane mu ceni cakwa Israeli, akontamina panshi. Kabili Yosefu alibuulile bamwane bonse babili.¹³Efulemu amupisha ku kulyo kwakwe pakuti alungatane no kuboko kwa kuso ukwakwa Israeli. Manase nao amupisha ku kuso kwakwe, pakuti alungatane no kuboko kwa kulyo ukwakwa Israeli. Elyo abapalamika kuli Israeli.¹⁴Lelo Israeli apusanya amaboko yakwe. Kanshi epakubika icisansa cakwe ica ku kulyo pa mutwe wakwa Efulemu, nangu ali e mwaice bantu. Elyo icisansa cakwe ica ku kuso cena acibika pa mutwe wakwa Manase nangu Manase ali e beli.¹⁵Elyo apaala Yosefu ati, "Lesa uo ifikolwe fyandi Abrahamu na Isaki baletumika, Lesa uwaba kacema wandimu bumi bwandi bonse ukufika na lelo,¹⁶Malaika uwampususha ku fikali fyonse, engapaala aba baice. Ishina lyandi na mashina ya fikolwe fyandi Abrahamu na Isakiyengakonkanyapo ukwishibikwa muli aba baice. Bengasanduluka, bafule nganshi pesonde."¹⁷Ilyo Yosefu amwene ukuti wishi abikile icisansa cakwe ica ku kulyo pa mutwe wakwa Efulemu, tacamusansamwishe iyoo. Kanshi epakwikata ukuboko kwakwa wishi ukuti akufumye pa mutwe wakwa Efulemu, elyo akubike pa mutwe wakwa Manase.¹⁸Yosefu aeba wishi ati, "Iyoo tata, uyu e beli, eo mubike pa mutwe wakwe icisansa cenu ica ku kulyo."¹⁹Lelo wishi akaana ati, "Ninjishiba mwana wandi, ala ninjishiba. Manase nao wine akaba umushobo, kabili uukulu. Lelo kwena, uwamwaice Efulemu akacindamapo ukucila uwamukalamba.²⁰Kabili aba mu lupwa lwakwe bena bakaba imishobo iyingi." Kanshi epakubapaala ubo bwine bushiku ati, "Abena Israeli bakalabomfya ishina lyobe pakupaala abati, 'Lesa engalenga ube kwati ni Efulemu na Manase.'" Kanshi efiyo Israeli abikile Efulemu ukuba umukalamba pali Manase.²¹Elyo Israeli aebele Yosefu ati, "Mona ine ndi mupepi nokufwa, lelo Lesa akulaba na imwe, kabili akamubweseshamo ku calo ca fikolwe fyenu.²²Lelo pafyo bamunonko bapoka, iwe nakulundilapo icalo ca lupili ico napokele ku lupanga lwandi no buta bwandi ku bena Amoli."

49

¹Elo Yakobo aitile abana bakwe abaume, kabili asosele: "Kolonganeni capamo, ukuti ninga myeba ifili noku mucitikila kuntanshi.²Longaneni bonse nokukutika, imwe mwe bana baume bakwa Yakobo. Kutikeni kuli Israeli, shinwe.³eubeni, uli beli lyandi, ubulamba bwandi, kabili intendekelo ya bukose bwandi, uwapulamo mubucindami, kabili uwapulamo mumaka.⁴Uushalululwa nga menshi yalepita mukwangufyanya tawakabe uwa ntanshi, pantu waile pabusanshi bwakwa wiso. Elo wabukowesha; waninine napa ipuna candi.⁵Simeone ba levi niba munyina ifyanso fya bulwi empanga shabo.⁶We mweo wandi, wiisa mukupanda mano kwabo; wilunda kuku kolongana kwabo, pantu umutima wandi walicindamisha ukucila ifyo. Pantu mubukali bwabo balipeye abantu. Nikukuissekesha eko balemanikile ng'ombe.⁷Bwina tipwa ubukali bwabo pantu bwali ubwakutinya -ne cipyu cabo, pantu cali cibi. Nkaba patula muli Yakobo no kubasalanganya mu Israeli.⁸Yuda, ba munonko bakakulumba. Amaboko yob yakabapa mikoshi yabalwani bobde. Abana baume bakwa wiso baka fukama pa cinso cobe.⁹Yuda mwana wa nkalamo. Umwana wandi, ulefuma kuco waipaya. wa

lalilila, walambalala kwati ninkalamo kwati nkalamo iikota.¹⁰Ubufumu tabwakafume muli Yuda, nangu ninkoto yabukateka ukufua pa makasa yakwe, mpaka shilo ikafike. Inko shika mubela.¹¹Akakakila punda wakwe ku cimuti ca mwangashi, no mwana wakwa punda ku cimuti ca mwangashi asala, alisuka ifyakufwala fyakwe mu mwangashi no mwingila mu mulopa wa mwangashi.¹²Amenso yakwe yakaba ayafita ngo mwangashi, kabili ameni yakwe aya buuta kwati mukaka.¹³Sebulani akekala mululamba lwa bamba. Akaba icabu ku mato ayakalamba no mupaka wakwe ukatantalila ku Sidoni.¹⁴Isakari ni punda uwakosa, uwalambalala pakati ka fipe.¹⁵Amona incende isuma iyakutushishapo ne calo icisuma. fikatobeka icipeya cakwe ku cisendo nokuba umubomfi wa mulimo.¹⁶Dani akapingual abantu bakwe kwati mutundu umo uwa bena Israeli.¹⁷Dani akaba ni nsoka mumbai ya nshila, insoka yabusungu mu nshila iisuma amabondo yaba kabalwe, pakuti uleensha engapona cimfuta numa.¹⁸Nkalolela ipusukilo lyobe, Yawe.¹⁹Gadi-ibumba lya bapupu lika musansa, lelo akabasansa kututende twabo.²⁰Ifyakulya fyakwa Ashere fikaba ifikankala, kabili akapekanya ifyakulya fya kubufumu.²¹Naftali ni nsebula yalekelwa; akakwata utwana utusuma.²²Yosefe mwangashi uutwalisha, umwangashi uutwalisha mupepi nakamfukumfuku ne misambo shanina pa cibumba.²³Abalasa buta abaka musansa nokumulasa elo noku mucusha.²⁴Lelo ubuta bwakwe bukashikatala, na maboko yakwe yakaba aya cenjela pamulandu wa maboko ya wa bulamba wakwa Yakobo, pamulandu we shina lyakwa kacema, ilibwe lyakwa Israeli.²⁵Lesu wakwa wisu akakwafwa na Lesu wabulamba akakupala na mapalo ukufuma mu mulu, amapalo yashika ayaba panshi na mapalo yaku mabele elo na munda.²⁶Amapalo yakwa wisu yakalamba ukucila amapalo ya mpili shakale nangu fintu fikabilwa mutupili twakale. Yengaba pa mutwe wakwa Yosef, na pa cilongwe cakumutwe wakwa shimucindikwa waba munyina.²⁷Benjamini mumbulu wa nsala mulucelo akalya ico ekata no bushiku akakanya ifitapwa.²⁸Ishi emitundu ikumi limo na shibili isha mu Israeli. Ifo efyo wishibo asosele kuli bena ilyo abapalile. Cila umo amupalile ne palo ilimulingile.²⁹Elo abalangilile nokusosa kuli bena, "ndimukuya kubantu bandi. Mukanshike pamo nefikolwe fyandi ifyantanshi mu lucengo ulo lwaba mumpanga yakwa Efrone umwina Hiti,³⁰mulucengo ulo lwaba mu mpanga ya makipela, iyapalamina ku Mamre mu calo ca Kenaani, impanga iyo Abrahamu ashitile ukuba incende yakushikamo ukufuam kuli Efrone umwina Hiti.³¹Mulya emo bashikile Abrahamu na Sara umukashi wakwe; mulya emo bashikile Isaki na Reebeka umukashi wakwe; kabili mulya emo nashikile Leya.³²Impanga no lucengo fyashitilwe ku bantu ba ku Hiti."³³Ilyo Yakobo apwishe ifi ifyakukonka ku bana bakwe abaume, atintile amakasa yakwe pabusanshi, apemene umupu wakulelesha, kabili aile ku bantu bakwe.

50

¹Elo Yosefe aiketwe no bulanda ubukalamba icakuti awilile pa cinso cakwa wishu, kabili aloseshe pali ena, noku mutomona.²Yosefe akonkomeshe abamfi bakwe bashi nganda ukumika umubili wakwa wishu. Eico bashinganga baumike umubili wakwa Israeli.³Ba sendele inshiku amakumi yane pantu iyo yali enshita yalinga muku mika umubili. Abena Egupti bamuloshe inshiku amakumi cinelubali.⁴Ilyo inshiku shakulosa shapwile, Yosefe asosele ku banganda yakwa Farao, nokutila, "nga cakuti nomba ninsanga ububile mu menso yenu, napapata musose kuli Farao ukutila,⁵ba tata balindengele ukulapa, ukutial, "mona, ndi pakufwa. Ukanshike mu nshinshi yandi iyo naimbile mu calo ca Kenaani. mulya emo ukanshika." Nomba lekeni ndeya shika Tata, elo nomba nkabwela."⁶Farao ayaswike, "kabiye nokushika ba wisu, ngefyo akulengele ukulapa."⁷Yosefe aile mukushiak wishu. Bonse ba filolo bakwa Farao baile nao-Abakalamba bamunganda yakwe, bafilolo bakalamba bonse abamu calo ca Eguptu,⁸capamo na ng'anda yakwa Yosefe na ba munyian bakwe elo naba ng'anda yakwa wishu. Lelo abana babo, imikuni yabo, elo ng'ombe shabo badishile mu calo ca Gosheni.⁹Amaceleta nabantu banina pali ba kabalwe nabo baile naena. Lyali libumba lya bantu ilikalamba.¹⁰Ilyo bafikile pa ncende yakupelelapo iya Atadi kwishilya lya Yodani, baloseshe apakalamba no bulanda bwacililishi. Palya Yosefe acitile wishu inshiku cine lubali ishakulosa kuli wishu.¹¹Ilyo abekashi ba mucalo, abena Kenaani bamwene ukulosa pa ncende ya Atadi, batile, iyi ninshita yabulanda kubena Egupti." Emulandu incende itwa Abele Misraimu, iyo ili ukucila Yodani.¹²Eico umwana umwaume acitile Yakobo ukulinagna nefyo amwebele.¹³Abana bakwe abaume bamusendele ku calo ca Kenaani nokumushika mulucengo mu mpanga ya Makipela iyapalamine ku Mamre. Abrahamu alishitile ulucengo pamo ne mpanga nge ncende umwa ku shikwa. Aishitile kuli Efone umwina Hiti.¹⁴Panuma ashika wishu Yosefe abwelele ku Egupto, ena, pamo naba munyina, na bonse abamushindike mukushika wishu.¹⁵Ilyo ba munyina bakwa Yosefe bamwene ukuti shibo afwa, batile, "nga cakuti limbi Yosefe alisunga ubukali pali ifwe elo alefwaya ukulandual umupwilapo pa bubu bbonse twacitile kuli ena?"¹⁶Eico baitile ukumona Yosefe, nokutila, "Ba wisu bapele fipope ilyo tabalafwa batile,¹⁷Eba Yosefe ifi, "napapata elela amampulu yaba munonko ne membu shabo ilyo bacitile ububi kuli iwe."¹⁸Nomba napapata elela ababomfi bakwa Lesu waba wisu." Yosefe aloseshe ilyo basosele kuli ena.¹⁸Naba munyian baile nokuwa ifinso panshi pacinso cakwe. Batile, "mona, tuli babomfi bobo."¹⁹Lelo Yosefe abaswike, "mwitina, bushe naba pacifulo cakwa Lesu?"²⁰Lelo imwe mwapekenye ukuncitil ububi, lelo Lesu acalwile mubusuma kuku pususha imyeo ya bantu abengi ngefyo mulemona ilelo.²¹Eico nomba mwitina. Nakula mupela imwe ifyakulya pamo nabana benu." Aba talalike muli iyo nshila nkusosa ne nkumbu ku mitima yabo.²²Yosefe aikele mu Egupti, capamo nolupwa lwakwa wishu. Aikele imyaka umwanda umo ne kumi limo.²³Yosefe amwene aban bakwa Efraimu ukufika pa nkulo shitatu. Kabili amwene nabana bakwa Makir umwana mwaume wakwa Manase, abatekelwe pa molu yakwa Yosefe.²⁴Yosefe atile kuli ba munyina, "ndi pakufwa; leo Lesu mucine akesa kuli imwe no kumitungulula ukufuma muli ici calo ukuya ku cal alapile ukupela ku Abrahamu, Isaki na kuli Yakobo."²⁵Elo Yosefe alengele abana baume bakwa Israeli ukulapa umukapo. Atile,

Lesamucine akesa kuli imwe. Pali ilya nshita mufwile ukusenda amafupa yandi ukufuma muno." ²⁶Eico Yosefe afwile, ne myaka ¹¹⁰. Bamukangile kabili bamubikile mu mbokoshi mu Egupti.